

Høgskolen i Innlandet

Handelshøgskolen i innlandet- fakultetet for økonomi og samfunnsvitenskap
Synnøve Agathe Grøneng Klakegg

Masteroppgave

Narrativer som analytiske og strategiske verktøy for utvikling i perifere regioner

**En casestudie av regionen Tynset. Identifiserbare narrativer i perifere regioner og
påvirkningen disse har for videre utviklingsbaner.**

Master i innovasjon

INN3031-1 Masteroppgave i innovasjon

Våren 2023

Forord

Denne oppgaven er skrevet som en avsluttende del av min mastergrad i Innovasjon ved høgskolen i innlandet avdeling Lillehammer, våren 2023. Med to år bak meg på dette studiet samt til sammen 18 års skolegang har jeg tilegnet meg mye kunnskap og erfaringer som jeg vil dra nytte av i fremtiden og som er med på å forme hvordan jeg ser på verden rundt meg. Masterstudiet har likevel skillt seg ut for meg da det bygger på den nyskjerrigheten og kreativiteten jeg har. Med å ta en bachelorgrad i internasjonale studier med historie og deretter en master i innovasjon, vil jeg påstå å ha fått innsikt og kunnskap om verden både i fortid, nåtid, og hvordan vi møte fremtiden. Jeg føler meg derfor klar til å sette mine kunnskaper og erfaringer ut i livet. Masterkullene i år har som tidligere også vært preget av coronapandemien, men denne gang i positiv forstand. Gjennom de to årene har vi kunne fulgt med på et samfunn som har måtte omstille seg, innovasjon har sammen med bærekraft derfor vært "hete" temaer. Gjennom begrepet "returnere til normalen" menes det ikke å returnere til der vi var før pandemien, men å returnere til positive utviklingsbaner eller se mulighetene til å omsider initiere i slike baner. Når jeg her refererer til "vi" så mener jeg hele Norge men på hver vår måte.

Jeg er selv fra distriktet og jeg har en forkjærlighet for hjemstedet. Min største bekymring er at jeg om noen år ikke kan flytte tilbake å få meg en relevant jobb, da hjemstedet mitt i likhet med mange andre perifere regioner har en betydelig befolkningsnedgang og faren er stor for at det om noen år ikke eksisterer en infrastruktur som svarer til inbyggerenes behov og dermed ikke er beboelig. Dette gjorde til at det var helt naturlig for meg å basere oppgaven min på tema som omhandler perifere regioner og hva som påvirker utviklingsbaner, dette så regioner best mulig kan imøtekomme dagens og fremtidens utfordringer.

Jeg vil gi en takk til min veileder Trond Nilsen, som har bistått med å forme og endre hele oppgavens problemstilling, struktur og motivert meg i de vanskelige periodene knytt til helomvendingen. Jeg vil videre takke de som er tilknyttet redinn prosjektet for å ha foreslått Tynset som en spennende case og koblet meg på workshops og bedriftsbesøk. Her vil jeg også få takke alle respondentene for å ha tatt seg tid og gitt meg innsikt i deres arbeid, utvikling og holdninger til innovasjon. Helt tilslutt vil jeg takke alle mine medstudenter som har bidratt til et godt klassemiljø og har gjort det mulig å holde ut skrivingsperioden knytt til denne oppgaven, med de opp og nedturene som det har medført. **God lesing!**

Synnøve Agathe Grøneng Klakegg

Sammendrag

Det nasjonal politiske aspektet av innovasjon og utvikling ligger primært i strategien om samhandling mellom aktører i og utenfor regionen og mellom land og by. Norge er preget av regionale ulikheter, hvorav store deler av landet defineres som distrikter og/eller perifere steder. Disse regionale ulikhetene viser seg igjennom den store variasjonen i kompetanse, tilbud, mangfold og kompetanse. Noe som gjør at perifere regioner møter større gjennomgripende utfordringer i forhold til utviklingspotensialer enn det de mer urbane regionene gjør. Flere nasjonale og regionale handlingsplanene, strategiene og agendaene har også anerkjent denne forskjellen og har på bakgrunn av disse utformet felles mål for å styrke de tynnere befolkede delene av Norge gjennom tettere samarbeid internt og eksternt. Nyere litteratur og forskning på temaet presenterer også strategier, rammeverk og handlingsplaner, som bidrar til å lette på noen av de antatte barrierene og avdekker mulighetsrom som finnes i perifere regioner.

Tynset er en region som i nyere tid viser å skåret godt på forskjellige målinger som indikerer større vekst innenfor næringsutvikling og innovasjonsaktiviteter. Likevel er det ikke gitt at dette er narrativet regionale aktører beskriver. Oppgavens problemstillingen har derfor vært: *‘Hvilke narrativer om innovasjon er identifiserbare om Tynset, hvordan påvirker narrative den videre utviklingen for regionen. ‘*

Gjennom operasjonalisering av denne problemstillingen har det teoretiske utgangspunktet for denne oppgaven har den teoretiske inrammingen dekket: RIS – rammeverkene, Narrativer, sti utvikling, innovasjon i organisasjoner, innovasjonspolitik og samhandling. Gjennom individuelle intervju defineres oppgaven som en kvalitativ case studie. Bruk av narrativ som en analyseform for innsamlet data gjør det mulig å identifisere 3 narrativ om Tynset; 1) vekst, 2) stabilitet/nøytralitet, 3) nedgang. Narrative virker for det meste å være komplimenterende selv om de kan fremstå som motstridende, dette da de sammen presenterer utfordringer, strategier og mål. Det avdekkes likevel kontroverser i narrative hvor det gjennom samarbeid internt og eksternt er vanskelig å avdekke konkrete og korrekte beskrivelser. Det er likevel grunn til å argumentere for at denne kontroversen er problematiske og et mul hinder for regionens fremtididige initiativer inn mot nye utviklingsbaner. Narrative som kom frem bidrog videre til å etablere visse utviklingstrekk som også gjorde det mulig å lese hvilke utviklingsbaner de beveger seg inn i.

Lærdommen fra denne oppgaven er at flere narrativer kan eksistere i en region på samme tid. Selv om disse forskjellige narrative kan fremstå som motstridende, er flerparten av disse av komplimentær karakterer. Videre kan man fra oppgaven se at det eksisterer tydelig kobling mellom narrative og utviklingsbaner, men at dette ikke er noe som står for seg selv og må sees i et større systemperspektiv. De antatte utfordringer og trussler som respondentene belyser kan brukes som strategier og bidra til å hjelpe regionen i en sti utmattet posisjon.

Abstract

The national political aspect of innovation and development lies primarily in the strategy of interaction between actors in and outside the region and between country and city. Norway is characterized by regional differences, of which large parts of the country are defined as districts and/or peripheral places. These regional disparities show themselves through the great variation in competence, offer, diversity and competence. Which indicates that peripheral regions face greater pervasive challenges in relation to development potential than urban regions do. Several national and regional plans, strategies and agendas have also recognized this difference and, on the basis of these, have designed common goals to strengthen the more sparsely populated parts of Norway through closer cooperation internally and externally. More recent literature and research on the topic also presents strategies, frameworks and action plans, which help to ease some of the assumed barriers and reveal areas of opportunity that exist in peripheral regions.

Tynset is a region that has recently shown to score well on various measurements that indicate greater growth within business development and innovation activities. Nevertheless, it is not a given that this is the narrative regional actors describe. The problem of the assignment has therefore been: "*Which narratives about innovation are identifiable about Tynset, how do the narratives affect the further development of the region.* "

Through the operationalization of this research question, the theoretical starting point for this thesis has the theoretical framework covered: RIS - the frameworks, Narratives, path development, innovation in organisations, innovation policy and cooperation. Through individual interviews, the assignment is defined as a qualitative case study. Using narrative as a form of analysis for collected data makes it possible to identify 3 narratives about Tynset; 1) growth, 2) stability/neutrality, 3) decline. The narratives mostly appear to be complimentary, even if they can appear contradictory, as they together present challenges, strategies and goals. Nevertheless, controversies are revealed in the narratives where, through internal and external collaboration, it is difficult to uncover concrete and correct descriptions. There is nevertheless reason to argue that this controversy is problematic and a major obstacle for the region's future initiatives towards new development paths. The narratives that emerged further contributed to establishing certain developmental traits that also made it possible to read which developmental trajectories they are moving into.

This thesis reveals that several narratives can exist in a region at the same time. Although these different narratives may appear contradictory, the majority of these are of a complimentary nature. Furthermore, one can see from the thesis that there is a clear connection between narratives and development trajectories, but as theory suggest, it is not something that must be seen in a larger systemic perspective. The assumed challenges highlighted by the respondents can be used as strategies and contribute to helping the region in a path exhausted position.

Innhold

Forord	1
Sammendrag	2
Abstract	3
Figurliste	6
Tabeller	6
1. Innledning	7
1.1 Bakgrunn	7
1.2 Problemstilling	9
1.2.1 Operasjonalisering av problemstillingene:	10
1.3 Avgrensninger og oppklaringer	10
1.4 Oppgavens oppbygning	11
2. Empirisk kontekst	12
3. Teori	16
3.1 Regionale innovasjonssystem (RIS – Rammeverket)	16
3.2 Et mer nyansert bilde av Tynne RIS (Nyansering av tynne RIS).....	18
3.2.1 Motstandsdyktige regionale servicesenter.....	19
3.2.2 Innelåste spesialiserte regioner.....	20
3.3 Narrativ.....	22
3.4 Overkomme barrierer og utviklingsbaner i tynne RIS	23
3.4.2 sti utvikling.....	23
3.5 Innovasjon i organisasjoner.....	24
3.5.1 Eksterne betingelser.....	25
3.4 Politiske aspektet av regional innovasjon – innovasjonspolitikkk	25
3.5 Samhandling internt og eksternt– ‘lokal buzz vs. global pipelines’	28
4. Metode	31
4.1 Kvalitativ metode	31
4.2 Litteraturgjennomgang	32
4.3 Forskerens ståsted.....	32
4.4 Forskningsdesign.....	33
4.4.1 casestudie.....	33
4.5 Utvalg	34
4.5.1 Utvalgs strategi.....	34
4.5.2 Informantgruppe	35
4.5.3 Rekrutteringsstrategi.....	36
4.6 Datainnsamlingsmetode	36

4.6.1 Semistrukturerte – Individuelle - intervju	36
4.6.2 Observasjoner	37
4.7 Etske hensyn	37
4.8 Validitet, reliabilitet og overføringsverdi	38
4.9 Data analyse	39
4.9.1 Narrativ analyse	40
5. Analyse og diskusjon	42
5.1 Hvilke narrativ om innovasjon beskriver kommunen, virkemiddelapparatet og næringsaktører om Tynset	42
5.1.2 Narrativ om vekst i region	43
5.1.2 Et narrativ om stabilitet/nøytralitet	48
5.1.3 Et narrativ om nedgang	53
5.1.4 Identifiserte narrativer	56
5.2 Hvilke utfordringer medfører de identifiserbare kontroverser knytt til regional samhandling ...	57
5.3 På hvilken måte kan innholdet i de ulike narrativene være med på å påvirke fremtidige utviklingsbaner for regionen.	60
5.3.1 Narrativ om vekst – Ny sti opprettelse	61
5.3.2 Narrativ om stabilitet/nøytralitet – sti forlengelse	64
5.3.3 Narrativ om nedgang – sti utmattelse	66
6. Konklusjon	69
6.1 Oppgavens begrensninger	71
6.2 Tips til videre forskning	72
7. Referanseliste	73
Vedlegg	76
Vedlegg 1. Intervjuguid: Utvalg 1	76
Vedlegg 2. Intervjuguid: utvalg 2	77
Vedlegg 3: Samtykkeskjema	81

Figurliste

Figur 1: Utviklingen av næringsmassen i Tynset 2003-2023.	12
Figur 2: Tynsets rangering på fylkes og landsnivå - kommune-NM	14
Figur 3: Sysselsettingsutvikling og befolkningsutvikling fra 2012-2022	15
Figur 4: Sammenhengen mellom narrativ og samhandling	23
Figur 5: VRI-Programmet	27
Figur 6: Nettverksbaner Internt og eksternt	30
Figur 7: Utviklingsbaner - narrativ om vekst.	63
Figur 8: Utviklingsbaner – narrativ om stabilitet/nøytralitet	64
Figur 9: Utviklingsbaner – narrativ om nedgang	66
Figur 10: Utviklingsbaner – narrativer, teoretisk bidrag.....	71

Tabeller

Tabell 1: Informantenes: Utvalg 1	35
Tabell 2: Informanter: Utvalg 2	36
Tabell 3: Narrativ Analyse	41

1. Innledning

Innovasjon har blitt et viktigere verktøy for å kunne skaffe og/eller beholde et konkurransefortrinn i et samfunn som kontinuerlig er i utvikling (Asheim, T et, al. 2019, s. 1). Imidlertid er dette likevel utfordrende da det eksisterer regional ubalanse mellom regioner i Norge. Hvor det eksisterer stor variasjon i kompetanse, tilbud, mangfold og spesialisering. Ikke alle regioner evner å tilrettelegge for innovasjon, innovative prosjekter og klynger i like stor grad som andre. Denne forskjellen kommer tydelig frem når man ser til de demografiske utviklingene samt geografiske avstander, hvorav perifere regioner har flere, mer gjennomgripende utfordringer enn det urbane regioner har (Asheim, et al., 2019, s. 51). Tynset er et eksemplene på en perifere region som evner å drive innovasjonsaktiviteter og har den siste tiden skåret godt og bedre enn tidligere på forskjellige innovasjonsmålinger, blant annet prosessinnovasjon, næringsutvikling, befolkningsvekst m.m. (everviz.com, 2022) (NHO, 2022 ‘*kommune-NM-Tynset*). Denne utviklingstrenden kan bidra til å stimulere og inspirere andre perifere regioner til å tørre å bevege seg i de samme retningene. Likevel er det uvisst hva som har bidratt til disse positive utviklingstrekkene. Sett utenfra viser regionen å gjøre det statistisk godt, likevel er det ikke gitt at dette er det narrative om innovasjon og utvikling som er etablert eller blir kommunisert internt i Tynset og at disse positive tendensene og trendene vil vedvare. Denne oppgaven skal undersøke hvilke narrativer som er dominerende i Tynset knytt til næringsutvikling og innovasjon, eller om det eksisterer et mangfold av fortellinger og hvordan disse mulig påvirker utviklingsbaner fremover. En av målsetningene med denne oppgaven er å undersøke hvorvidt SSB statistikken og CIS data avspeiler seg i næringslivet og virkemiddelapparatet sine egen fortellinger om Tynset. Et slik narrativ vil være essensielt å avdekke da den rommer flere ting en bare en fortelling om regionen, den avdekker også mål, strategier og beskrivelser på hvordan de evt evner å lykkes i regionen, med andre ord dreier narrativ seg om de kjerneverdiene, fortrinn, barrierer og muligheter som finest på et gitt område. Dette er noe som kan bidra til å legge føringer for videre kurs for regionen (Hernes, 2020, s. 49). Dette gjør at temaet for denne oppgaven vil være å se til Tynset som fremtidens endringsagenter og undersøke hvordan ulike narrativ om et bestemt sted kan være med å påvirke hvilke regionale utviklingsbaner og videre hvordan perifere regioner kan posisjonere seg inn mot fremtiden.

1.1 Bakgrunn

Innovasjon og utvikling er noe som står sterkt forankret i Norge, hvorav tilgangen til naturressurser og evnen til selv å foredlet og selge den selv har vært med på å gjøre Norge til en

konkurransedyktig nasjon i det globale markedet (Isaksen & Asheim, 2008), s. 19). Denne forankringen finner man også lengre ned i systemet, der innovasjon og evnen til å innovere for å konkurrere også er en prioritet på nasjonalt og regionalt nivå. På bakgrunn av dette er det blitt utformet mye god litteratur og forskning på hvordan å tilrettelegge og initiere til innovasjon i regioner for å kunne enten ekspandere næringer eller lokke til seg ny oppstartsbedrifter. Likevel ser man at denne forskningen primært har fokusert på større urbane regioner, hvorav de nødvendige strukturene for å lykkes ofte ligger bedre til rette, og man kan ut ifra suksesshistoriene lage en veldig konkret mal for hvordan dette er oppnådd. Å være en perifer region blir til en viss grad ansett å være noe negativt, da de gjerne har flere og andre utfordringer å håndtere og har større barrierer å bryte med enn det de urbane regionene har (Asheim, et al., 2019, s. 70). Utfordringene som her ofte pekes på er gjerne knytt til manglende arbeidskraft med rett kompetanse, samt mangel på diversifisert aktørgrunnlag, og et diffust samarbeid og nettverkssystem i og utenfor regionen (Asheim, et al., 2019, s. 78). Med skarpe endringer i samfunnet og i politikken er det mulig vi nå ser flere muligheter i periferien enn det de gjorde før. Selv om befolkningstallene synker jamt over, påvirker dette det mindre regionene i større grad, og fokuset på å innovere for å skape nye og eller flere arbeidsplasser er noe som trolig står høyt på agendaen for de fleste regioner.

Det er flere særegenheter ved norsk økonomi som påvirker hvordan innovasjonsaktivitet gjennomføres og organiseres i Norge. Dette nettverk mellom fagforeninger og arbeidsgiverorganisasjoner og hvor staten har en viktig rolle opererer vi med en såkalt koordinert markedsøkonomi på lik linje med andre nordiske land (Abelsen, et al., 2013, s. 17). Det nasjonal politiske aspektet av innovasjon og utvikling ligger primært i strategien om samhandling mellom aktører og mellom land og by, noe som også blir kommunisert i stortingsmeldinger gang på gang. Dette knyttes spesielt til problematikken rundt den aldrende befolkningen i distriktene (Regjeringen, 2019, 'Meld. St. 5 -2019-2020'). På bakgrunn av dette er det utlyst behov for å sette av mer midler til å styrke distrikts Norge og de ikke-urbane regionene. Dette støttes av stortingsmeldingen av 2020-2021 som fremsatte strategier for å styrke lokalsamfunn i de tynneste befolkede delene av landet. Gjennom å satse på arbeids-, nærings- og skattepolitikken som vil gi folk en jobb å gå til og gjør at bedrifter kan vokse og skape fremtidens jobber i distriktene. For å kunne gjøre dette vil nasjonale politiske strategier være med å støtte opp om lokal utvikling samt sørge for virkemidler som bidrar til vekst og redusere barrierer for utvikling (Regjeringen, 2019, s. 13). Denne strategien ser man også er implementert i regionale agendaer og forvaltningsorgan, hvorav FOUI (forskning, utvikling og

innovasjon) strategier er et av disse. Strategiplanen ble utformet for å representere en opptrapping av norsk forskningsinnsats og videre tilpasset regionale prioriteringer og forutsetninger, hvorav kunnskapsdepartementet har fastsatt visse forskrifter for det regionale forskningsfondet. Strategidokumentet er et strategisk styringsverktøy for å oppnå større bruk av Fou i regionen for økt innovasjon og verdiskaping. Ifølge regional plan for verdiskaping legges det vekt på kompetanse og utdanningstilbudene og skal samsvare med kompetansebehovet, med spesiell vekt på yrkesfaglig bakgrunn som bygg anlegg helse og ikt-sikkerhet. Videre legger planen vekt på at både arbeidsgiver og arbeidstaker ser betydningen av utviklingsarbeid samt kompetansebygging gjennom arbeidsløpet gjennom fleksibelt opplæringsløp (regionale arbeidssenter) (Innlandfylket, 2018, '*Regional plan – Kompetanse for arbeidsliv i rask endring 2018 – 2030*'). Gjennom handlingsplanen kommer det tydelig frem som et delmål å oppnå Samarbeid og nettverk på tvers av bransjer og regionale FoU-miljøer, Bidra til etablering og utvikling av nettverk og klynger innenfor satsningsområder og bidra til at et økt antall nasjonale og internasjonale prosjektsøknader innvilges. Handlingsplanen skal være med å bygge opp under Hovedmålet til FOUI: *«Innlandet har virksomheter som aktivt utvikler og utnytter forskningsbasert kunnskap som grunnlag for økt bærekraftig verdiskaping og tjenesteproduksjon, omstillingsevne og konkurransekraft.»*(Innlandfylket, 2021, '*Handlingsplan FoUi-strategi 2021-2024*').

Noe disse handlingsplanene, strategiene og agendaene har til felles, er mål om å styrke de tynnere befolkede delene av Norge og få til et tettere samarbeidet mellom land og by. Med det formål at det skal bo folk i hele Norge. Gjennom strategiplaner og forskjellige programmer som skal stimulere til næringsutvikling, legger stor vekt på nettverksbygging og kompetanseheving som områder som bør stimuleres og prioriteres. Dette er også noe som nyere litteratur og på innovasjonssystemer også trekker inn som sentrale verktøy for å kunne stimulere til regional vekst. Med bakgrunn i politiske strategier og forskning på regionale innovasjonssystem er det interessant å se til Tynset og de utviklingene som har skjedd i nyere tid. Er det mulig at vi fremover kan snakke om sterke perifere regioner det er mere kan ta en mer ledende rolle i fremtiden?

1.2 Problemstilling

På bakgrunn av Temaet: Narrativer som strategisk og analytisk verktøy for å avdekke mulige utviklingsbaner i perifere regioner. Har jeg utledet en problemstilling som vil være med på å belyse dette.

‘‘Hvilke narrativer om innovasjon er identifiserbare i Tynset, hvordan påvirker disse narrativene den videre utviklingsbaner for regionen. ‘‘

1.2.1 Operasjonalisering av problemstillingene:

Videre har jeg utledet 3 forskningsspørsmål som skal bidra til å svare på problemstillingen.

1. Hvilke narrativ om innovasjon beskriver kommune, virkemiddelapparatet og næringsaktører om Tynset
2. Hvilke utfordringer medfører de identifiserbare kontroversene knytt til regional samhandling
3. På hvilken måte kan innholdet i de ulike narrativene være med på å påvirke fremtidige utviklingsbaner for regionen.

1.3 Avgrensninger og oppklaringer

Før jeg presenterer teorien som skal bidra til å belyse og ramme inn problemstilling er det nødvendig å presentere visse avgrensninger og oppklaringer da dette er avgjørende for oppgavens omfang og begrensninger. Når det i oppgaven blir referert til Tynset som region refereres det til de 6 kommunene som tidligere ble kalt fjellregionen eller nordøster dalen. Herav: Rendalen, Folldalen, Tynset, Alvdal, Tolga og OS. Jeg tar her utgangspunkt i SSB's inndeling av økonomiske regioner basert på nivået mellom fylke og kommune, dette på bakgrunn av at de resultatene som blir referert til i oppgaven bygger på disse data datamatrixene. I Norge er det til og fra 85 økonomiske regioner. En økonomisk region omfatter flere steder og kommuner som sogner til et visst sentrum, og hvorav det skjer større samhandlings aktiviteter mellom stedene/kommunene begrepet Tynset vil i denne oppgave omfatte de 6 kommunene som nevnt tidligere. Dette er en viktig avklaring da flere respondenter bruker andre stedsnavn eller andre betegnelser for regionen i sitater og uttalelser (Statistisk sentralbyrå, 2020).

Det finnes mange narrativ knytt til Tynset regionen både internt, men også eksternt. I denne oppgaven vil jeg ta utgangspunkt i avgrenset datamateriale samt i de narrativene som kommer fra et begrenset utvalg internt i regionen og/eller som har en sentral tilknytning til næringsaktivitetene som skjer i regionen. På bakgrunn av at narrativer endres over tid har jeg valgt å fokusere på de narrativene som disse aktørene kommuniserer i samtid med når oppgaven skrives.

1.4 Oppgavens oppbygning

Slik oppgaven er bygd opp, velger jeg innledningsvis å gi et innblikk i tema for oppgaven samt den samfunns aktuelle betydningen denne forskningen har. Videre vil jeg gi en kort begrepsavklaring av hva som menes med betegnelsen Tynset som en økonomisk region samt begrensinger knytt til bruken av narrativ som en uavhengig faktor inn mot problemstillingen. Med utgangspunkt i at jeg studerer Tynset som case vil det være hensiktsmessig å videre gi en beskrivelse av den empiriske konteksten som oppgaven skrives ut fra, her vil jeg da gjøre rede for Tynset sin historie, særpreg og de indikasjoner som peker mot regionens utviklingstrekk frem til nå. Videre vil jeg gi en redegjørelse av teori som både rammer inn problemstillingen samt bidrar til drøfting av funn. Her vil jeg redegjøre for teorier som RIS Rammeverket, et mer nyansert bilde av tynne ris, politiske aspektet av innovasjon- virkemiddelapparatet, innovasjon i organisasjoner og regionalt samarbeid. Dette på bakgrunn av den relevansen disse teoriene har opp mot temaet regional innovasjon i perifere regioner og kan bidra til å belyse funn i analysen. Fremgangsmåten for innhenting av funn vil videre rengjøres for gjennom metodekapittelet i forbindelse med det vitenskapelige ståstedet, utvalgsstrategi, datainnsamlingsmetodikk og validitet og overføringsverdi. Her vil det også bli gjort rede for innsamling av data og den påfølgende analysen. Deretter vil oppgaven gå inn i siste del hvorav resultater blir presentert gjennom 3 forskjellige narrativ om innovasjon i Tynset; narrativ om vekst, narrativ om nøytralitet og narrativ om nedgang. Helt til slutt vil jeg presentere drøfting basert på forskningsspørsmålene hvorav jeg drøfter eksisterende teori og forskning opp mot de funnene jeg har gjort og som til slutt utledes i en konklusjon som vil gi en oppsummering av de viktigste funnene jeg har gjort og hvor jeg trekker de lengre linjene opp mot den overordnede problemstillingen.

2. Empirisk kontekst

Tynset er en gammel landbruksregion som i nyere tid også har fokusert mer på produksjon av fornybar energi. Tynset har per dags dato ingen ledende industri, slik som mange andre områder i nærheten og ble heller sett på som en gjennomfartsåre mellom byer som Oslo, Trondheim og Røros, men som også var og er store innen industri. Tynset regionen har likevel en historie innen industri med kobberverket på kvikne som var i drift fra 1690-1915, og var på et tidspunkt ansett å være Norges største kobberverk. I nyere tid har Tynset vært mer et jordbruk og handelssenter, hvor de tidligere har låge på topp ti rangering i Norge for mest handel per innbygger (intervju, 1). Som en konsekvens av at Tynset ligger så sentralt i Norge rent geografisk, har sentrum vært et sentralt stoppested for reisende fra og med passasjeretoget ble satt på skinnene og ble et naturlig fremkomstmiddel for reisende turister både innenlands og utenlands. Rørosbanen og riksveg 3 er et viktig bindeledd og står for regionens gjennomfartsårer og binder de til store byer som Trondhjem og Oslo. Tynset som mer vanlig refereres til som Nord – Østerdalen og har tidligere blitt omtalt som fjellregionen består av 6 kommuner primært. Folldal, Rendal, Os, Alvdal, Tolga og Tynset, begrepet fjellregionen inkluderer også Røros kommune (Thorsnæs, 2023).

Ifølge SSB og kommuneprofilen.no er det per 2023 registrert 2.807 virksomheter i Tynsetregionen totalt. Disse er fordelt på de 6 respektive kommunene og fordelt som vist nedenfor i figur 1.

Sted	Antall bedrifter	Bedrifter per 100 innbygger	Økning i antall bedrifter 2003-2023	Befolkningstall per 2022
Tynset	989	17,57	171	5 628
Alvdal	441	17,69	72	2 493
Tolga	344	22,12	-3	1 555
Rendalen	336	18,99	-8	1 769
os	398	21,58	35	1 844
Folldal	299	19,68	-29	1 519

Figur 1: Egenkonstruert figur som illustrerer fordelingen og utviklingen av næringsmassen i Tynset 2003-2023, inkluderer også befolkningstall per 2022. Tallene dekker de 6 kommunene i Tynset (kommuneprofilen, 2023).

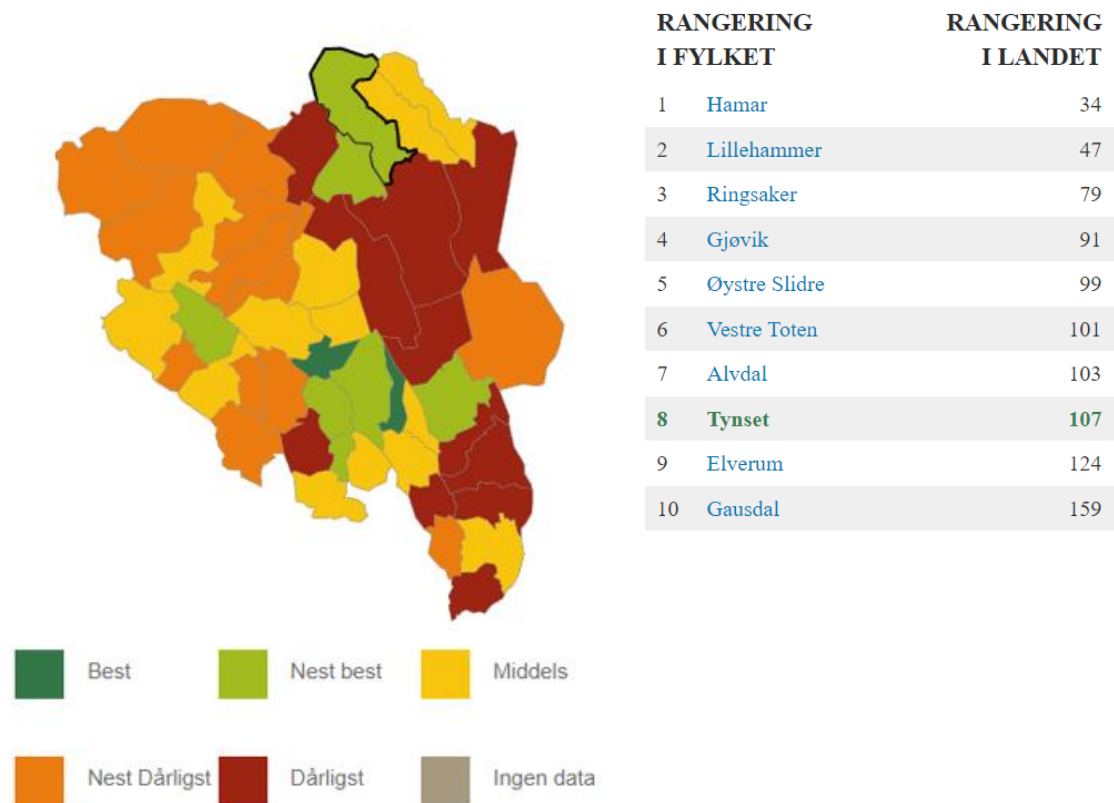
Tabellen viser også til utviklingen fra 2003 og har sammenlagt en positiv visksomhetsvekst på 238 etableringer de siste 20 årene (Kommuneprofilen, 2023).

Regionen har en variert aktør sammensetning som består for det meste av små og mellomstore bedrifter, her inngår alt fra produkt produserende næringer, tjenestebaserte næringer, offentlige tilbud som sjukehus, helseforetak og utdanningsinstitusjoner samt en rekke private aktører.

Kommunenes visjoner og strategiplaner er svært like og de har alle et felles mål om vekst og ha et offensivt næringsliv med fokus på det grønne skifte, et eksempel her er Tynset kommunes strategiske næringsplan for 2023.

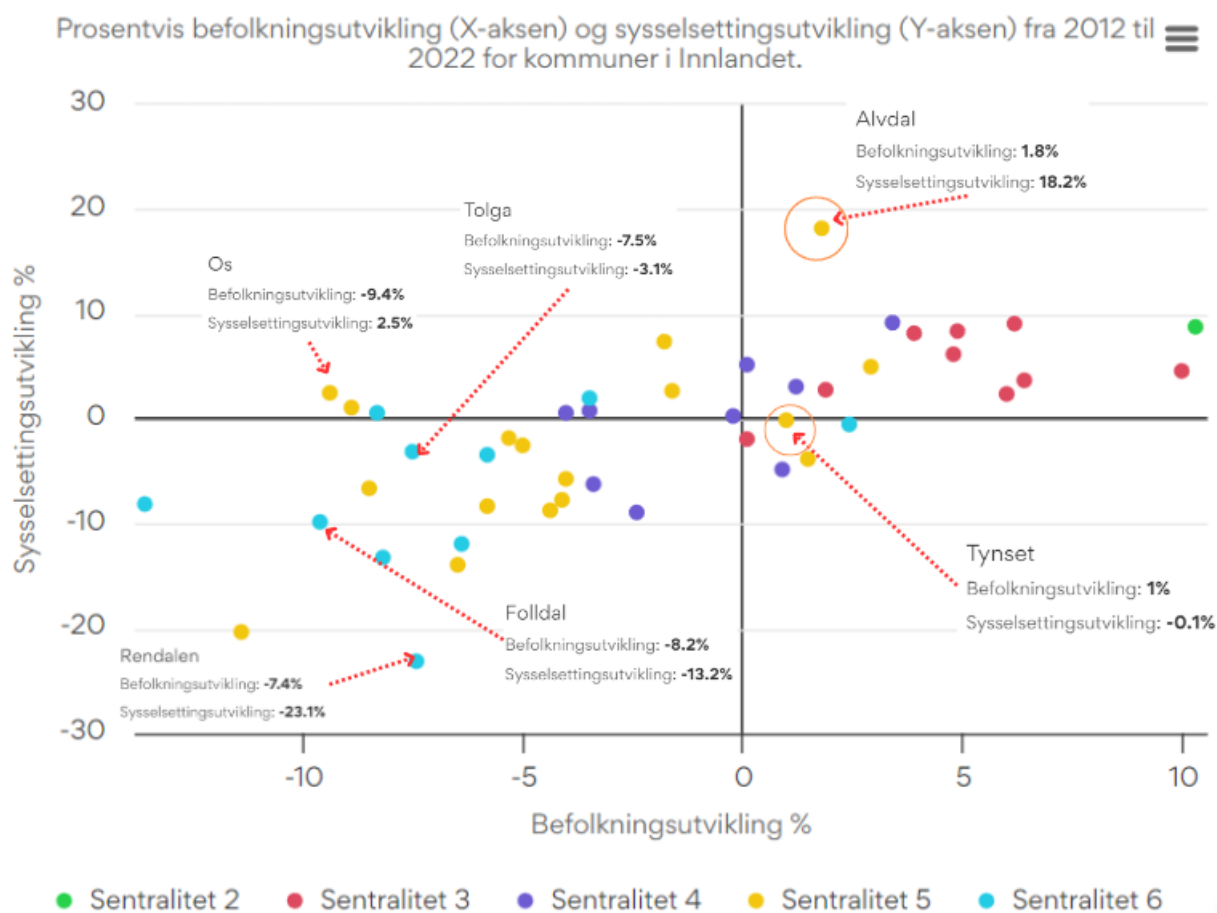
“Tynset kommune skal ha et framtidsrettet og offensivt næringsliv som sikrer økning i antall arbeidsplasser og antall innbyggere både på kort og lang sikt. Dette skal skje ved at Tynset kommune skal styrke rollen som regionsenter og motor for næringsutvikling i regionen. Kommunen skal tilrettelegge for vekst i eksisterende næringsliv, tiltrekke seg nyetableringer og gjøre Tynset kommune til en foregangskommune i det grønne skiftet. Kommunen skal ha et tilgjengelig og kompetent næringsapparat som yter god service til eksisterende og nye bedrifter i kommunen.” (Tynset kommune, 2017, s. 3).

Det har i nyere tid blitt avdekket flere utviklingstrekk ved regionen gjennom forskningsprosjektet Redinn og målinger som baserer seg på statistikk fra ssb og tall fra Cis - data. I tillegg til dette viser regionen å få høyt utslag på Kommune-NM, NHO's årlige ‘konkurranse’ mellom ulike kommuner i Norge, rangeringen tar utgangspunkt i offentlige statistikker fra ssb og Nav (NHO, 2022, ‘NHO's kommune-nm’ s. 3). Her skårer Tynsetregionen svært godt ut på fylkeskommunalt nivå målt etter attraktivitet og lokal vekstkraft basert på forhold ved næringsliv, arbeidskraft, demografi, kompetanse og kommunal økonomi. Tallgrunnlaget for denne rangeringen er fra 2021 (NHO, 2022 ‘kommune-NM-Tynset).

Figur 2: Hentet fra NHO's kommune-NM som illustrerer og viser til Tynsets rangering på fylkes og landsnivå (NHO, 2022, "kommune-NM-Tynset").

På figurene: 2 overfor hentet fra NHO, ser man at både Alvdal og Tynset faller innenfor topp 10 på rangeringen. En annen indikasjon på vekst ser man på everviz.com sin tabell som viser befolkningsutvikling samt sysselsettingsutvikling fra 2012-2022, selv om det kun er mest utvikling i Alvdal og Tynset er det likevel en tydelig indikasjon på utvikling da Alvdal skårer såpass høgt på sysselsetting (y – aksen) at de til og med har forbigått større regioner som Hamar og Lillehammer (everviz, 2023).

Figur 3: Selvtvirket fremstilling av sysselsettingsutvikling og befolkningsutvikling fra 2012-2022, med utgangspunkt i den grafiske fremstillingen opplaget fra evervizer (evervizer, 2023).

Gjennom Redinn prosjektet har disse målingene blitt understreket, hvorav regionen i tillegg til å oppleve vekst i sysselsetting, befolkningsvekst og næringsutvikling evner til å drive innovative aktiviteter, her da spesielt rettet mot prosessinnovasjon. Her skårer Tynsetregionen ikke bare veldig bra på fylkesnivå, men også på nasjonalt nivå, sammenlignet med andre nasjonale perifere regioner med like karakteristikk. Disse resultatene er per nå ikke publisert, men under behandling. Gjennom den empiriske konteksten hvor jeg ser på Tynset som case er det tydelig det kommer frem en fortelling om en region som mulig er inne i eller har vært inne i en vekstfase.

3. Teori

I Dette kapittelet vil det teoretiske rammeverket for oppgaven bli presentert. Teoriene som her blir belyst, vil videre kunne bidra til å belyse problemstillingen, også senere i oppgaven. Her vil temaer som Regionale innovasjonssystemer, nyansert beskrivelse av RIS, Narrativ, barrierer og sti utvikling, innovasjon i organisasjoner og samhandling bli redegjort og belyst. Disse teoriene vil videre anvendes i kapittel 5.

3.1 Regionale innovasjonssystem (RIS – Rammeverket)

Regionale innovasjonssystem (RIS) er et veletablert rammeverk brukt til å studere sammenhengen mellom geografi og innovasjon (Steinmo et al., 2018, s. 223). Det er likevel verdt å merke at rammeverket de siste tiårene har fått større betydning til å kunne forklare regionale variasjoner i innovasjonssystemer og evne, og forklarer også hvorfor slike mønstre av variasjoner kan vedvare over tid (Asheim, et al., 2019). Innovasjonssystem tilnærmingen bygger på forståelsen av samarbeidet mellom forskning og industri (Asheim, et al., 2019, s. 7-8). Ved å plassere innovasjon i senter av økonomisk vekst, blir innovasjonsaktiviteter til en interaktiv læringsprosess og utviklingsprosess mellom flere aktører og organisasjoner. Herav entreprenører, universiteter offentlige myndigheter og sivilsamfunnet. Denne definisjonen understøttes av Cooke og Etxebarria som beskriver innovasjonssystemer slik:

«[...]systems in which firms and other organisations are systematically engaged in interactive learning through an institutional milieu characterised by embedded-ness» (Asheim, et al., 2019; Cooke, Uranga & Etxebarria 1998, s. 1581).

Regionale innovasjonssystemer/ RIS består primært av fire grunnpilarer/hovedsystem: Bedrifter, akseleratorer (til eksempel inkubatorjenester og investeringselskaper), Regionale/nasjonale virkemiddelaktører og kunnskapsinfrastruktur (Steinmo et al., 2018, s. 222). Disse fire elementene som man finner i RIS - Rammeverket ses i 2 forskjellige funksjonssystemer/delsystemer. Det ene delsystemet består av regionens bedrifter og akseleratorer, dette betegnes som et kunnskaps-utnyttende samt kunnskapsproduserende system. Det andre delsystemet utgjør den kunnskapsmessige infrastrukturen, dette i form av institusjonelle STI baserte kunnskapskatapulter som høyskoler, FoU-institusjoner, forskningsparker, teknologisenter og universiteter (Steinmo et al., 2018, s. 222-223). I den brede definisjonen av regionale innovasjonssystemer inkluderer man også det nettverket som oppstår gjennom samspillet mellom alle aktørene, de økonomiske aspektene knytt til dette og det institusjonelle rammeverket som påvirker kunnskapsbygging, læring og

kompetansebygging lokalisert internt i regionen (Isaksen & Asheim, 2008, s. 62-63). I et land som Norge har vi mange regioner av forskjellig demografisk og geografisk størrelse. Det er derfor utformet flere underkategorier i RIS rammeverket som anerkjenner disse forskjellene. I litteraturen finner vi 3 typer underkategorier: Organisatorisk tykke og diversifiserte, tykke og spesialiserte og tynne RIS. Disse forskjellige innovasjonssystemene møter ulike utfordringer og fortrinn i utvikling og innovasjonsarbeid, dette på bakgrunn av deres forskjellige karakteristikk og at de påvirker samt påvirkes forskjellig (Asheim, et al., 2019, s. 70-71). Det er derfor mulig å kunne si at bedrifter og næringers innovasjonsevne og konkurransestyrke stimuleres på ulike måter der hvor bedriftene er lokalisert i gitte regionale næringsklynger.

Organisatorisk tykke og diversifiserte regionale innovasjonssystem ser man oftest i urbane/sentrale regioner. Her finner man gjerne mange forskjellige næringer med heterogene industrielle strukturer, variert kunnskapsbase og gjerne flere aktører som innoverer i ulike teknologiske og økonomiske områder. Her finner man gjerne godt etablerte kunnskapsarenaer bygd opp av forskjellige næringer, hvor de deler av den eksisterende kunnskapen som sirkuleres på tvers av næringer og sektorer. Slike regioner har også en tendens til å trekke til seg nyetablerte selskaper. Selskaper i oppstartsfasen velger gjerne å starte opp i slike regioner, da det alt er etablerte sterke miljøer for læring og samarbeid (Asheim, et al., 2019, s. 44).

Organisatorisk Tykke og spesialiserte RIS har sterkere klynger innenfor en eller få industrier. Kunnskap og støttegrunnlag i regionen er tilpasset disse industriene og samfunnet rundt er ofte formet rundt denne strukturen. Disse regionene er veldig smale, men spesialiserte og fokuserer på nettverk, samarbeid og samskiping internt i regionen fremfor å knytte nettverk utover regionale grenser. I motsetning til de organisatorisk tykke diversifiserte RISene har ikke de tykke spesialiserte RISene like godt grunnlag for ny industriell sti utvikling. Dette kan overtid gi en uttrykkelig "locked in" effekt for regionen. Tykke spesialiserte RIS har et større internasjonalt nettverk innenfor samme miljø/sector/næring, disse nettverkene er gjerne lukket og STI baserte. Kunnskapsinstitusjoner i slike regioner svarer til den ledende industrielle næringen hvorav disse igjen blir katapulter for ny forskning. Dette da Utdanningsinstitusjonene jobber tett på og sammen med industrie (Asheim, et al., 2019. s. 44). Et godt eksempel på Tykk og spesialisert RIS er Silicon valley, som defineres som å ha et modent RIS og har med dette også en større evne til å utvikle radikale innovasjoner innenfor visse sektorer (Steinmo, et al., 2018, s. 224).

Organisatorisk tynne RIS har færre og mer begrenset tilgang til kunnskap og støtte institusjoner enn de tykke. Det er også få, svake eller ingen klynge baserte næringer i slike Regioner. Disse

karakteristikkene er også svært gjenkjennelige for perifere regioner, primært på bakgrunn av relativt få aktører og lite kunnskapsflyt/deling lokalt, men også lite kunnskapsflyt inn og ut av regionen. Dette er også en forutsetning for at Tynne Ris kan skape ny sti utvikling (Asheim, et al., 2019, s. 45). Regioner som faller innenfor rammeverket for denne type RIS viser ofte en relativt svak kapasitet til å indusere endogene prosesser for transformering innad regionen. Ekspandering og oppgradering er den mest sannsynlige industrielle sti utviklingen for Tynne RIS. Eksterne endringsagenter kan ha stor utslagskraft, dette gjelder også for Tykke diversifiserte og spesialiserte, men ikke i like stor grad (Asheim et al., 2019, s. 51). Likevel hemmes denne typen RIS i større grad av mangelen på et mangfoldig sammensett aktørgrunnlag og er derfor mer inkrementelle enn radikale i sitt innovasjonsarbeid (Steinmo, et al., 2018, s. 224).

3.2 Et mer nyansert bilde av Tynne RIS (Nyansering av tynne RIS)

Selv om Ris rammeverket former et rammeverk for å forstå hvordan sammensetninger i samfunnet og de regionale ulikhetene påvirker utviklingsbaner og innovasjonsevne, gir det likevel ikke et nyansert nok bilde som man kan adaptere inn i forståelsen av dagens Norge. Veldig mange regioner til lands kategoriseres som perifere og havner fort innenfor definisjonen av organisatorisk tynne RIS. Grillitsch, Nilsen og Hauge problematiserer også denne manglende diversifiseringen av den tynnere delen av ris – rammeverket, noe som har ført til behovet for et mer nyansert rammeverk. Nyanseringen bidrar også til å se flere muligheter hos Tynne RIS og kan bidra til å fjerne eller undertrykke noen av de antatte barrierene som ifølge teorien er vanskelige og/eller uoverkommelige for tynne regionale innovasjonssystem (Nilsen, Grillitsch, Hauge, 2022, s. 1). Typologien for en mer diversifisert modell baserer seg på to regionale karakteristikk. Aktør-sammensetning og makt-relasjoner mellom aktører i en gitt region. Ut ifra dette har Grillitsch og Nilsen utformet 4 arketyper av perifere regioner som er med på å gi en større underdimensjon av RIS rammeverket (Nilsen, et al., 2022, s. 2).

Type 1: ‘*Det robuste regionale servicesenteret*’ Karakteriseres ved at regionen preges av relativt høy diversitet, hvorav tjenester i større grad er knytt til en større andel av offentlige institusjoner som støtter opp under næringer. I slike perifere regioner er det også god tilgang til høyere utdanningsinstitusjoner samt en relativ sterk base av menneskelig kapital (Nilsen, et al., 2022, s. 5-6).

Type 2: ‘*Locked-in spesialiserte regionen*’ Består av flere høyt spesialiserte bransjer, hvor det gjerne en eller få som er ledende innen regionen. Her vil det være en større skjevhet i maktfordeling mellom aktører. En annen karakteristikk for slike regioner er at de består av en godt blandet kunnskapsbase og hvor de opplever sterk støtte fra regionale myndigheter.

Nasjonale aktører ser også ut til å støtte slike spesialiserte regioner gjennom nasjonalt finansierte kluster og klyngeprogram (Nilsen, et al., 2022, s. 6-7).

Type 3: *“Sårbare perifere regioner”* denne typen inntar den perifere posisjonen i globale produksjonsnettverk. Dette er små regioner med manglende industriell spesialisering. Slike regioner er gjerne fanget i nettverk kontrollert av de ledende aktørene i regionen som knyttes til fagspesifikke nettverk utenfor regionen. Videre lider regionen av mangel på menneskelig kapital. Nærliggende naturressurser legger grunnlag for både muligheter, men også utfordringer (Nilsen, et al., 2022, s. 7-8).

Type 4: *‘Locked – in, sårbare ressursbasserte regioner’* slike distriktsregioner er preget av lavt befolkningsnivå, lite offentlige tjenestefunksjoner og lavt tilstedeværelse av næringer. Aktørene i regionen består for det meste av foredlingsnæringer hvorav verdiene i regionen hentes fra regionens egne endogene materielle ressurser, noe som også kan føre til lokalt fokus og gjøre de innelåste på bakgrunn av manglende eksogene relasjonelle ressurser utenfra. (Nilsen et. Al, 2022, s. 8).

Type 1 og 2 er de mest vanlige å finne i Norge og Tynset som case faller mellom disse to.

3.2.1 Motstandsdyktige regionale servicesenter

Motstandsdyktige regionale servicesenter er typiske for regioner med en differensiert næringsstruktur med et balansert maktforhold seg imellom, for å forstå denne dynamikken fullt er man nødt til å se på mer enn bare de funksjonelle koblingene og rene økonomiske produksjonsmålingene (Nilsen, et al., 2022, s. 5).

3.2.1.1 Aktører

Motstandsdyktige regionale servicesenter kjennetegnes av et relativt heterogent aktør landskap både på bedrift og systemnivå. Høgskoler og høgskolesenter i regionen spiller en viktig rolle gjennom å øke sysselsetting av høgt utdannede, øke regionalt mangfold, og spille en aktiv rolle i bedrifters innovasjonsprosesser. Høgskolen kan også bidra til å imøtekomme regionens kompetansebehov og introdusere ny komplimenterende kompetanse, dette krever likevel at utdanningsinstitusjoner evner å tilpasse seg regionens kompetansebehov gjennom tett samarbeid med aktørene. En av de definerende egenskaper er at de har et relativt høyt andel av offentlig sysselsetting som krever ulike ferdigheter. Dette er en fordel da offentlige arbeidsplasser er mindre sårbare for globale markedsendringer og kan skape større etterspørsel for privat næringsvirksomheter. Sammenlignet med andre perifere regioner, drar regionale servicesenter seg nytte av et bredt mulighetsrom med et høgt økonomisk mangfold, en solid

tilstedeværelse av offentlig sektor og relativt sterke utdanningsgrunnlag. Ved at det regionale universiteter/høyskoler har tilgang på ressurser og innehar legitimitet påvirker dette at det blir et balansert maktforhold mellom aktører. Maktbalansen er en viktig karakteristikk for servicesentrene og er med på å legitimere og støtter opp under mindre aktører som ikke er en del av de dominerende næringene i regionen (Nilsen, et al., 2022, s. 5).

3.2.1.2 Nettverk

Motstandsdyktige regionale servicesenter karakteriseres gjennom nettverk som strekker seg utover regionen og kan karakterisere som middels åpent. Koblingene er likevel relativt brede da slike regioner tenderer til å måtte sikre tilførsel av kompetanse, kunnskap og informasjon som er nødvendig for å forsyne utdanningsinstitusjoner og arbeidsmarkedet. Servicesenteret spiller en viktig rolle for sine områder for å kunne sikre handel av varer og tjenester, men også som kunnskapsknytepunkter. Slike regioner inntar derfor en viktig plass i innovasjons og produksjonsnettverket og med dette knytter storbyregioner til sine regioner (Nilsen, et al., 2022, s. 5).

3.2.1.3 Institusjoner

Regioner av slik karakter har gjerne en underbyggende kultur hvor forretningspraksiser som prioriterer lokale leverandører og partnere står høyt og begrunnes av den korte geografiske, institusjonelle, kognitive og sosiale avstanden. En viktig karakteristikk for slike regioner er Institusjoner som tradisjoner, normer og kultur står sterkt og blir brukt effektivt for å sikre sosial og økonomisk interaksjon. Dette vil igjen føre til at de er mer motstandsdyktige og reagerer som endringsaktører i møte med større samfunnsmessige "trun owers". Menneskelig handlefrihet er et av særtrekkene som trekkes frem i slike regioner som både en kultur, men også en norm å etterstrebe. Regionale servicesenter er tradisjonelt sett plassert mellom de urbane storbyene og de perifere sårbare eller locked in regionene og gjør at stedsbasert ledelse ofte innebærer forhandlinger og lobbying for regionale interesser. Dette kan komplimenteres med institusjonelle entreprenører som setter en kultur for at forskjellige aktører føler på et større samfunnsansvar og agere proaktivt for regionale interesser på et nasjonalt nivå (Nilsen, et al., 2022, s. 5).

3.2.2 Innelåste spesialiserte regioner

Innelåste spesialiserte regioner består av en differensiert aktør-sammensetning med en skjevere maktbalanse. Slike regioner deler likevel den differensielle aktørkomposisjonen med Type 1 "motstandsdyktige servicesenter" som en mellomstor region. Innelåste spesialiserte regioner har innehar likevel et større industrielt fokus, hvorav de gjerne er høyt spesialiserte innenfor et

eller to områder. Skjevheten i maktbalansen kommer av at infrastrukturen som høyskoler, og kultur ofte svarer til de dominerende næringene i regionen (Nilsen, et al., 2022, s. 6).

3.2.2.1 Aktører

Aktørene i regionen opererer gjerne i noen eller få dominerende bransjer, som igjen i noen tilfeller danner lokale klynger eller produksjonssystemer som gjerne representerer flere stadier i en produksjon- eller verdikjede. De dominerende aktørene opererer gjerne på et nasjonalt eller internasjonalt marked, noe som påvirker graden av makt den bestemte næringen innehar i regionen. Man finner gjerne en større tilstedeværelse av offentlige nasjonale og regionale støtteorganer i slike spesialiserte regioner, disse er pådrivere og bidra til finansiering av klyngeprogram og andre initiativer som kan bidra til konkurransekraft i møte med et større marked. Her spiller også høyskoler og universiteter inn som en viktig ressurs for de aktuelle fagfelt for innovasjons og forskning. Disse kan ses på som aktører som legger til rette for new path creation men også svarer til arbeidsbehovet for de gitte spesialiseringene i regionen. Sammenlignet med servicesentrene er muligheter for nye etablerere og endringsagenter mindre da all endring bygger på den eksisterende, industrielle spesialiseringen. Den skjeve maktfordelingen man ser i slike regioner kan bidra både positivt, men også negativt. Regionens utvikling lener seg i stor grad på de dominerende aktørenes evne til å innovere og initiere i nye marked eller produksjonsform (Nilsen, et al., 2022, s. 6).

3.2.2.2 Nettverk

For noen av aktørene i spesialiserte regioner ligger de i markedstoppene og er gjerne ledende innenfor den gitte spesialiseringen, noe som gjør at nettverket oftest er knytt nasjonalt og/eller internasjonalt. Nettverkene som finner sted inne i regionen er gjerne sterkt selektert og baserer seg på den spesialiserte næringens behov. Nettverket som strekker seg internasjonalt er gjerne lukkede og sterke, hvorav kunnskapsdeling er hovedfokus i disse nettverksklyngene (Nilsen, et al., 2022, s. 6).

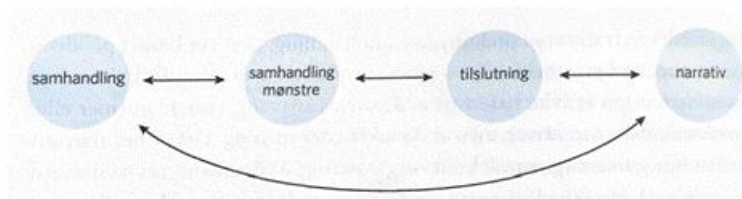
3.2.2.3 Institusjoner

Det institusjonelle spiller en sentral rolle for å lykkes med innovasjoner i spesialiserte locked-in regioner, dette da det ofte foreligger et felles narrativ og tankesett som er med på å ivareta regionens normer og verdier. Likevel er dette med på å hindre nye utviklingsbaner da de avhenger av strukturelle forutsetninger. Institusjonene i slike regioner har mye å si i slike typer regioner og setter spilleregler for interaksjoner gjennom normer, forskrifter og kulturelle vaner. Likevel kan institusjonelle entreprenører være med på å utfordre det eksisterende oppfattinger

av verden og regionens rolle i fremtiden. Dette kan være med på å kunne relokere ressurser inn mot nye økonomiske aktiviteter regionen kan engasjere seg i (Nilsen, et al., 2022, s. 6-7).

3.3 Narrativ

Narrativ blir sett på som et viktig element og driver for kollektiv meningsskapning og igjen kan bidra inn mot samhandling om innovative aktiviteter (Hernes, 2020, s. 39). Narrativ er en viktig del i systemperspektivet av innovasjon (Fløysland, et al., 2017, s. 7). Et narrativ kan romme flere ting som for eksempel en strategi et mål og en beskrivelse på hvordan å komme dit, den rommer også historier som for eksempel hvor organisasjonen eller organisasjonene har vokst frem fra, viktige hendelser i fortiden, hva man har hatt suksess med, hva som har vært viktige lærdommer også videre. Flere narrative dreier seg gjerne om stedets eller organisasjonens kjerneverdier, noe som videre kan hjelpe med å opprettholde et robust narrativ for å stake ut en videre kurs for fremtiden. Ifølge Czarniawskas (1997) er narrativ en nødvendighet for organisering, på bakgrunn av at narrativ gir mening til handlinger. Når individer handler i samsvar med narrativet opplever de også å være del av et større fellesskap (Hernes, 2020, s.43). Viktigst av alt er at narrativ er retningsgivende for organisering. Narrativer er ikke statiske eller uforanderlige. Modellen under viser at modellen ikke er linjer og peker i forskjellig retning da det ene fører til det andre, men også til det forrige. Handlinger drives av helhetsforståelsen samtidig som helhetsforståelsen vokser ut fra handlingen, og understøttes av tilslutningen som skapes underveis (Hernes, 2020, s. 39). Narrativ kan videre utfordres og endres ved at alternative, motstridende og/eller forsterkende narrative kan vokse frem (Hernes, 2020, s.43). John Hagel legger ved at om man skal lykkes i næringslivet, er dype langsiktige, tillitsbaserte relasjoner viktige. Narrativer gir dermed en innramming for langsiktige muligheter som krever vedvarende relasjoner for å oppnås (Hernes, 2020, s. 45-46). Narrativ er dermed et verktøy som ofte blir brukt for å påvirke andres oppfatninger og praksiser, uten at avsender eller mottager av narrativene er bevisst på den kontrollerende handlingen. Om avsender av narrativene har en sentral posisjon vil dette i større grad påvirke en større gruppe og en kan danne grupper rundt et gitt tema på bakgrunn av en tilslutning til et narrativ (Rose, 2001, s. 138; Roe, 1991; Swift 1996).

Figur 4: Illustrasjon av sammenhengen mellom narrativ og samhandling (Hernes, 2020, s. 40).

3.4 Overkomme barrierer og utviklingsbaner i tynne RIS

Litteraturen støtter 2 tydelige strategier for å overkomme eller bryte med noen av barrierene som eksisterer i tynne regionale innovasjons systemer. Disse strategiene basseter seg på de utfordringer og de mangler som tynne RIS har i forhold til Tykke RIS (Asheim, et al., 2019, s. 90-91). Første strategi handler om å skape og akkumulere dype og varierte ekspertiser internt i bedrifter. På bakgrunn av få jobbmuligheter og lite rullering av arbeidstakere, fører det til at medarbeidere har en solid erfaringsbasert kompetanse som kan bli høstet av i innovasjonsprosesser internt. Den andre strategien er knytt til innhenting av ekstern kunnskap og ekspertise, gjerne gjennom multinasjonale nettverk. Dette betyr at regionen søker å ekspandere nettverk ut av regionen, her sees det også på muligheten for å tilegne seg den STI (science, technology, innovation) baserte kunnskapen man mangler internt (Asheim, et al., 2019, s. 91). Bedrifter lokalisert i tynne RIS bør se til eksterne kunnskapskilder for å kompensere for manglende lokal kunnskap. Dette forutsetter likevel at bedrifter evne og har tilstrekkelig med ressurser til å innhente, tolke og bruke ekstern informasjon som en strategi for å overkomme barrierer knytt til kunnskapshull. En annen strategi er å skape og akkumulere solid og variert kompetanse og kunnskap internt i bedrifter. På grunn av lite utskifting av ansatte i regionen og dårlig tilgang på arbeidskraft vil dette innebære at også arbeidsgivere utvikler et høyt nivå av erfaringsbasert kompetanse for sine ansatte, tilbyr kursing m.m, som igjen brukes inn mot innovasjonsprosesser. En annen strategi er å engasjere seg i ikke lokale kunnskapsforbindelser gjerne med nasjonale og multinasjonale bedrifter av lik Fagspesifikke og bransjerelatert karakter (Asheim et al., 2019, s. 91).

3.4.2. sti utvikling

Sti utvikling er en tilnærming hvorav man ser til de langsiktige næringsutvikling i et gitt område. De ulike utviklingsbanene kan opptre samtidig i samme område for eksempel innenfor forskjellige næringer. Likevel kan man ut ifra frekvenser si om regioner domineres av en bestemt utviklingsbane mer enn andre (Abelsen, et al., 2013, s. 343). For Tynne RIS vil det

være relevant å si at de er mer Sti avhengige da de i større grad blir preget av innovasjonspolitik, organisasjoner og systemer som preger og påvirker utviklingen. (Abelsen, et al., 2013, s. 33). Sti avhengighet er en beskriver av en prosess hvor en bedrift eller leder står ovenfor valg for fremtiden som er begrenset av de valg som er tatt i fortiden. Ofte kan også tidligere hendelser og/eller tilfeldigheter ha en betydelig effekt på utfallet og legger da føringer for fremtiden (Rothaermel, 2019, s. 121). Ser man da til regionale føringer vil politiske tiltak for stimuleringen av økt regional innovasjon ta hensyn til den "virkemiddelhistorien" som alt eksisterer i regionen. Dette gjør at det også er vanskelig å endre prioriteringer og for å kunne føre regionen inn i nye utviklingsbaner (Abelsen, et al., 2013, s. 33).

En utviklingsbane i næringslivet som man ser i flere regioner er sti forsterkning (path extension). Denne utviklingsbanen følger en tradisjon hvorav næringslivet i den gitte region stadig blir sterkere der det også har vært sterkt før, eller der hvor regionen har noen gjenkjennbare fortrinn, gjerne innenfor et gitt fagfelt eller industri. Videre vil utvikling i sti forsterkings retning ofte være av inkrementell karakter i innovasjonssystemet og næringer, noe som kan være av nødvendighet når man ser et stadig mer krevende marked. Likevel er det en fare for at næringslivet går i en "fast låst" posisjon i en bestemt teknologisk utviklingsbane som igjen gjør de sårbare for eksterne markeder eller konkurrenter som evner å tilegne og anvende ny teknologi. Dette gjør næringen med sterk spesialisering i en "fastlåst" situasjon taper omstillingsevne, marked, konkurransevne og arbeidsplasser forsvinner. Utviklingsbanen endres til sti utmattelse/ forvitring (Abelsen, et al., 2013, s. 344). I en slik situasjon vil det være aktuelt å se til nye utviklingsbane og da gjerne sti fornyelse eller ny sti oppretting. Sti fornyelse vil være mindre omfattende for forvitrende næring. Denne bygger på at næringslivet endrer aktivitet til å fremstille andre relaterte produkter og tjenester eller fremstille det gitte produktet på en ny måte. Ny Sti oppretting er mere omstendig for en næring i forvitring, men noe som også direkte mater på utviklingsbanen for regionen i sin helhet. Her er det snakk om opprettelsen av nye versjoner av produkter eller introduserer nye måter å gjøre ting på i regionen. Denne utviklingsbanen tar utgangspunkt i forskningsbasert kunnskap som kommer utenfra regionen. Denne utviklingsbanen er også brukt strategis for regioner som ønsker å vokse inn i nye næringer gjennom opprettelsen av nye bedrifter i andre næringssektorer enn det som alt eksisterer i regionen (Abelsen, et al. 2013, s. 344).

3.5 Innovasjon i organisasjoner

Innovasjon kan defineres som prosessen med å skape nye ideer, produkter, tjenester eller prosesser som har en signifikant verdi for samfunnet eller markedet. Dette kan være gjennom å

introdusere nye teknologier, forretningsmodeller eller måter å organisere arbeidet på. Innovasjon er ofte drevet av en kombinasjon av kreativitet, forskning og utvikling, og entreprenørskap. Bakgrunnen for at organisasjoner ønsker å initiere til innovasjon er ofte begrunnet i ønsket om å oppnå økonomisk kapital og/eller økt konkurranseevne (Abelsen, et al. 2013, s. 46). Likevel er det ikke gitt at innovasjoner gir disse ønskede resultater, og det foreligger mye risiko knytt til innovasjon og innovasjonsprosesser for bedrifter, det ligger derfor noen betingelser til grunn for å lykkes med innovasjonsarbeid.

3.5.1 Eksterne betingelser

Med utgangspunkt i at organisasjoner er åpne systemer som lar seg påvirke av det som skjer i omgivelsene både på micro og makronivå vil dette også påvirke organisasjonens strategi, handling og struktur (Abelsen, et al., 2013, 47). Faktorer her kan være geografiske forhold knytt til fordeler med nærhet, utviklingen av klynger, kunde-leverandør-forhold og tilgang til viktige kunnskapsmiljøer. Videre vil utformingen av politikk, kultur og stimuleringsiltak for innovasjon ville kunne være eksterne faktorer som påvirker organisasjonens evne til å kunne innovere. Krav fra markedet er en viktig drivkraft spesielt for skalaintensive og leverandørdominerende bedrifter, når det kommer til innovasjon og nyutvikling. Her deles innovasjoner inn i to kategorier: "technology – push" innovasjoner initiert av bedriften og "demand-pull" innovasjon krevd av kunden. Hvilken type som driver innovasjonsarbeidet avhenger av markedets karakter samt hvor modent markedet er (Abelsen, et al., 2013, s. 49). Markedet har en stor betydning som en ekstern betingelse for suksess og dette bidrar også til å se på konkurranseforhold, da det vil være en mulig reaksjon hos kunder om ikke innovasjon skjer eller om andre bedrifter er først ute. Likevel vil effekten av konkurranse variere fra industri til industri. Noen aktuelle konkurranseelementer er kostnadsreduksjoner, økt kvalitet, økt ytelse, stabilitet, effektivitet, leveringstid, opplevelse av produktet eller tjenesten. Ved å se til konkurranseforhold kan innovasjon bidra til reduksjon av kostnader og kan gi prisledelse innen gitte produkt/ tjenester.

3.4 Politiske aspektet av regional innovasjon – innovasjonspolitik

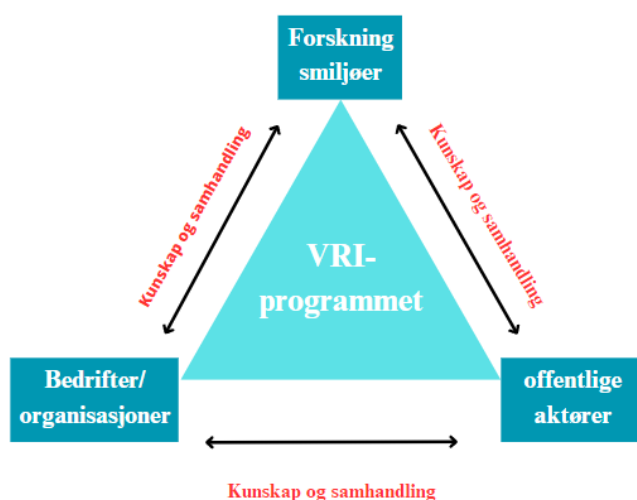
Innovasjonspolitik har siden 90-tallet vært et vesentlig politikkområde i de aller fleste europeiske land og Norge er intet unntak. Dette er med på å gi en beredere aksept av at innovasjon som fenomen omhandler mer enn bare forskning og teknologi utvikling, men også som en sentral drivkraft for økonomisk utvikling. Dette gir derfor et godt grunnlag for å implementere og utvikle en innovasjonspolitik. Politikk utformes og implementeres av betydning for samfunnets evne til innovasjon og utvikling av eksisterende og eller ny

næringsvirksomhet og fordrer derfor på at mange ulike aktører involveres i utviklingen av innovasjonspolitikken i sine respektive områder/regioner. Innovasjonspolitikken utformes av både de offentlige, halvoffentlige og private aktører, dette foregår både på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå (Fitjar, et al, 2019, s. 278). Det finnes videre to hovedbegrunnelser for at staten og politikere skal legge til rette for innovasjonspolitikken på de nevnte områder i samfunnet. For å unngå markedssvikt og systemsvikt. Markedssvikt handler om forhold knytt til de private aktører i markedet, dette skjer på bakgrunn av at bedriften som innoverer i en tjeneste eller et produkt ikke vil få den optimale nytten av innovasjonen selv, denne nytten tilfalle brukeren av produktet/tjenesten samt konkurrenter som kopierer denne og evt forbedrer den opprinnelige innovasjonen uten den samme ressursbruken bedriften som kom med innovasjonen brukte (Fitjar et al, 2019, s. 218). Denne effekten er knytt til eksternaliteter av innovasjonsaktiviteter. Den samfunnsmessige nytten av en innovasjon er oftest større enn for den enkelte bedrift eller næring, dette gjør igjen at bedriften investerer mindre i innovasjon enn det som er optimalt og av samfunnsmessig betydning. For å møte denne type utfordring har myndighetene innført tiltak som skal være med å hjelpe bedriften med å internalisere fortjenesten av innovasjonen gjennom patentlovgiving og andre former for intellektuell eiendomsrett. Myndighetene kan også bistå med å subsidiere innovasjonsinitiativ dette gjennom å redusere skatt eller bistå med tilskudd. Slike patent ordninger kan mulig også være med på å redusere effekten av nye innovasjoner og subsidier kan redusere graden av private investeringer.

Den andre begrunnelsen for at staten bør kjøre innovasjonspolitikken er knytt til systemsvikt som går utover den markedsmessige begrunnelsen gitt ovenfor. Systemsvikt dreier seg om underinvesteringer i innovasjonsaktivitet og knyttes til produksjonen av ny kunnskap og evnen til å utnytte seg av denne. Politikken vil da forsøke på den ene side å stimulere i produksjonen av ny kunnskap i næringslivet, men også ved vitenskapelige institusjoner og i offentlig sektor. Videre vil også politikken være med å bidra til kunnskapsoverføring mellom aktører som besitter relevant kunnskap og aktører som har bruk for denne kunnskapen. Denne begrunnelsen av innovasjonspolitikken er ikke bare akseptert nasjonalt, men man ser også at den blir stadig mer regional. Begrunnelsen for systemsvikt som en reell utfordring fordrer gjerne at bedriften konkurrerer i et nasjonalt eller globalt marked. Bedriften vil dermed også forholde seg til at de er en del av systemer som ikke bare er nasjonale, men også sektorspesifikke og/eller regionale. Innovasjonspolitikken er med dette preget av flernivå og fleraktørstyring som skaper et behov for samordning på de ulike nivåene. Dette for å sikre at de ulike tiltakene ikke gjør hverandre overflødige eller har motvirkende effekt på hverandre. Innovasjonspolitikken er en arena med

flere aktører, på regionalt nivå ser man aktører fra 3 nivåer: offentlig politikk, private og halvoffentlige aktører. Fylkeskommunen har et helhetlig ansvar for regional utvikling etter forvaltningsreformen, likevel har den begrensede virkemidler til å utøve dette ansvaret. De statlige aktørene er de som besitter de kraftigste verktøyene, hvorav innovasjon Norge og forskningsrådet sitter på de økonomiske midlene, mens Siva og innovasjon Norge, universitets og høgskolesektoren, har de største organisasjonene. Videre har kommuner som en organisasjon store ressurser for å bistå arbeid med næringsutvikling og innovasjon gjennom regionale utviklingselskaper (Fitjar, et al., 2019, s. 237). For å kunne forvalte den regionale innovasjonspolitikken er fylkeskommunen avhengig av å samhandle med både statlige og regionale kommunale aktører, da de sitter med mye av ressursmessige verktøyene. På bakgrunn av at innovasjonspolitikken er preget av flernivå – og fleraktørstyring krever dette samordning av politikk som førest på de ulike nivåene slik at man sikrer at de ulike tiltakene ikke gjør hverandre overflødige eller motvirker hverandre. Viktig er også å sørge for at tiltak ikke uteblir på bakgrunn av at de faller mellom ulike aktørers ansvarsområde.

I Norge har innovasjonspolitikken hatt betydning for samhandling og innovasjon mellom regionale utviklingsaktører. Noe som også gjenspeiler seg i forskningsrådets 10 årige regionsatsning er VRI-programmet (virkemidler for regional Fou – innovasjon). Formålet med programmet er å stimulere til samhandling, økt kunnskapsflyt mellom bedrifter, forskningsmiljøer og offentlige aktører (Abelsen, et. Al, 2013, s. 273). Dette illustreres i figuren nedenfor hvor VRI programmet har som oppgave og sørge for å bistå slike interaktive prosesser.

Figur 5: Egenprodusert illustrasjon om hvorav VRI-Programmet er ment for å være et sentralt bidrag inn mot å initiere til kunnskap og samhandling mellom aktører regionalt.

For å kunne få en slik utviklingsdynamikk må man sørge for at innovasjonspolitikken tilpasses de regionale nærings og samfunnsmiljøers særtrekk og fortrinn, utfordringer og muligheter. Ut fra dette kan man forstå kunnskapsutvikling og innovasjon som ikke bare avhenger av utnyttelse av konkrete materielle og immaterielle ressurser, men også i hvilken grad og hvordan aktører og prosesser kan kombinere de tilgjengelige ressursene som gir mest avkastning i form av vekst for den konteksten de befinner seg i. Med andre ord er narrativ en viktig faktor (Abelsen, et al., 2013, s. 273). De tilgjengelige ressursene en region har kan deles i eksogene og endogene ressurser: eksogene ressurser, er materielle, immaterielle og relasjonelle ressurser som tilhører regionen men er ikke territorielt i regionen, men nasjonalt og/eller globalt. Endogene ressurser, er materielle, immaterielle og relasjonelle ressurser knytt til regionen som eksisterer internt i regionen, på regionalt og lokalt nivå (Abelsen, et al., 2013, s. 274). Relasjonelle ressurser er det som er mest forskjellige og unike for hver region og i prinsippet det som er lettest å endre på. Dette gjør det til et område virkemiddelapparatet har mye fokus på, både med å bistå endogene og eksogene relasjoner (Abelsen, et al., 2013, s. 274).

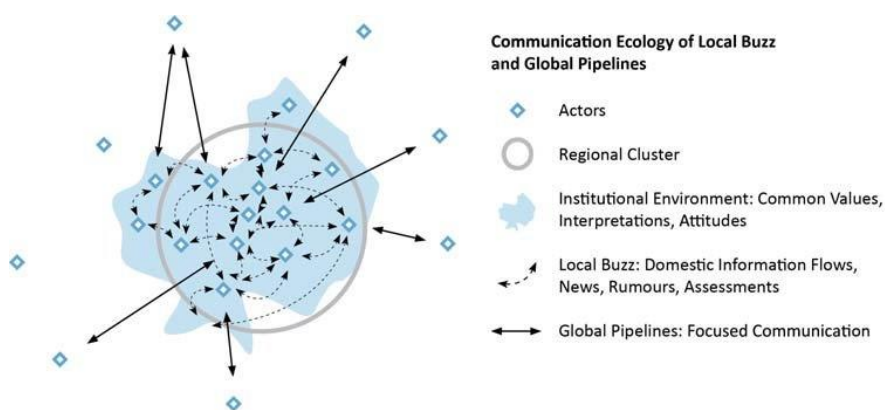
3.5 Samhandling internt og eksternt– ‘lokal buzz vs. global pipelines’

Nyere forskning innenfor innovasjonsstudiet peker på at radikal kunnskaps-skaping er en interaktiv prosess som skapes på tvers av flere firmaer (Bathelt, 2002, s. 6; Rosenberg 1982; Freeman 1982; Lundvall 1988; m.f.). Gjennom tilgang og evnen til å utnytte kunnskap er ofte direkte triggerer inn mot å stimulere til vekst i klynger og/eller enkelt næringer. Hvilken kunnskap man ønsker å innhente avhenger av hvilken tilnærming næringene initierer i, enten om det er gjennom lokale kunnskaps-klynger, eksterne kunnskaps nettverk, eller en kombinasjon av begge. De to første tilnærmingene er det som Bathelt (2002) diskuterer som ‘local buzz vs global pipelines’ (Bathelt, et al., 2002, s. 1).

Å ville delta i lokale klynger ‘local buzz’ krever ingen spesielle investeringer for bedrifter lokalisert i regionen. Informasjon og kommunikasjon skjer naturlig og automatisk av de som befinner seg i regionen som deltar i klyngens ulike sosiale og økonomiske aktiviteter. I denne sammenheng går ikke aktørene ut og leter etter konkret kunnskap, men snarere blir påvirket av historier, anbefalinger, erfaringer og strategisk informasjon (Bathelt, et al., 2004, s. 11; Grabher, 2002, s.209). slike samarbeid kan også føre til at aktørene gjensidig kan vokte hverandre fra farer, evaluering av risiko og få lettere tilgang til ressurser. Lokal buzz kan også bidra til å opprette gode læringsprosesser, påvirke utviklingsbaner og åpne opp for nye teknologiske muligheter og gjensidig tillit mellom lokale aktører (Bathelt, et al., 2002, s. 12). Det er likevel

Ulemper og fordeler med å gjennomføre samhandling. Da den resulterende spredningen av kunnskap mellom bedriftene kan bidra til en kognitiv avstand mellom bedriftene som de igjen må overkomme når de skal ta i bruk ulik og kodifisert kunnskap i interaktive aktiviteter hvorav flere bedrifter er inkludert. Likevel må de også ha en viss forskjell i de kunnskapsbasene de innehar for å kunne ha grunn til å initiere til et prosjekt sammen, derfor må kunnskaps-skaping være et grunnleggende utgangspunkt for de samarbeidene som blir initiert i ellers vil den kognitive avstanden og/eller kunnskapsgapet bli for stort som vil medføre at samarbeidet opphører. Dette kan gjøre så bedrifter fokuserer mer på å bygge eksterne relasjoner om de sliter med å oppnå en lønnsom balanse mellom det kognitive og kunnskapsgrunnlag. Grupperinger internt i regionen av relaterte økonomiske aktiviteter kan være en nyttig strategi for å oppnå en lønnsom balanse (Bathelt, et al., 2004, s. 7).

“Pipelines” blir brukt for å referere til kanaler som brukes for fjerntliggende interaksjoner. Owen Smith og Powell (2002) konkluderte fra deres studie at selv om kunnskaps-spiring er mer effektivt å gjøre innenfor et regionalt nettverk enn det vil være å hente på tvers av grenser. Likevel genereres sjeldent ikke inkrementelle innovasjoner innenfor regionale kanaler, men er noe som skjer mer hyppig gjennom kanaler og nettverk utenfor regionen (Bathelt, et al., 2002, s. 13). I motsetning til lokale klynger er det ikke en kulturell betinget tillit i grunn for samarbeid og derfor er tillit noe som må bygges opp bevisst og systematisk, dette er tid og ressurskrevende for bedriften og forbeholder ifølge Grabher (2002) at aktørene evner å både etablere og vedlikeholde eksterne nettverk gjennom kommunikasjon og gjensidig interaksjon (Bathelt, et al., 2002, s. 16). Modellen under forklarer hvordan de lokale samarbeidene og eksterne nettverk strekker seg, hvorav institusjonelle likheter synlig følger hvor de lokale samarbeidene “local buzz” er lokaliserte.

Figur 6: Illustrasjon på hvordan kommunikasjonen utspiller seg internt i regionen og hvordan kommunikasjon strekker seg ut av regionen (Bathel, et al., 2002, s. 15)

Selv om mange studier innen økonomiske innovasjonssystemer og relaterte samfunnsvitenskapelige artikler i større grad har understøttet behovet for lokalt nettverk er det likevel ikke overveiende funn på at lokale samarbeid "lokal buzz" fremfor ikke-lokale samarbeid "pipelines". Frekvensen av studier kan derfor indikere at lokale relasjoner er viktigere enn de ikke-regionale nettverkene. Men ingen empiriske funn har bidratt til å kunne konkludere dette og innovasjon gjennom kunnskapsdannelse kan foreløpig kan best sees på som en kombinasjon av interne og eksterne interaksjoner (Bathelt, et al., 2002, s. 12; Oinas, 1999, s. 364-365).

Gjennom innovasjonspolitikken prøver man å stimulere inn mot disse aktivitetene, men gjerne innenfor lokale samarbeid, dette for å kunne oppnå et lokalt samstyre. Dette omfatter samarbeid mellom ulike offentlige aktører samt mellom det offentlige og private aktører. Regionale utviklingsplaner er et forsøk på et slikt samstyre som omfatter ulike forvaltningsnivåer i samarbeid med interesseorganisasjoner og næringslivet. Det er imidlertid ikke en enkel sak å gjennomføre samordningstiltak, da det eksisterer ulike tradisjoner, kulturer og styringsmål hos de forskjellige aktørene. Dette er en barriere og de må i felleskap forsøke å utvikle en felles kultur og mål for så å sørge for at partene har tilnærmende lik oppfatning av problemfeltet (Fitjar et al., 2019, s. 225). Bathelt (2002) foreslår likevel at politiske aktører i større grad bør være delaktige i å stimulere og støtte opp under nettverksrelasjoner ut av regionen da dette er en mer ressurs og tidkrevende aktivitet enn det å få til "lokal buzz". Dette fordi lokale samarbeid er lettere å få til i mindre regioner, da de innehar mye av den samme historiske, kulturelle og sosiale tilhørigheten samt mindre geografisk avstand, de har også gjensidig avhengige av hverandres overlevelse i større grad (Bathelt, et al., 2002, s. 24).

4. Metode

I dette kapittelet vil jeg ta for meg den metodiske delen av oppgaven. Jeg vil også redegjøre for, og begrunne valg av forskningsdesign og anvendt metode i oppgaven. Valgene jeg har tatt er gjort med utgangspunkt i oppgavens problemstilling, empiriske konteksten og teori som redegjort for i tidligere deler av oppgaven.

I henhold til oppgavens problemstilling som er å identifisere de forskjellige narrative i Tynsetregionen og avdekke mulige utviklingsbaner for fremtidig utvikling, er det hensiktsmessig å beskrive den metodiske utformingen for oppgaven. I Dette kapittelet har jeg valgt å først diskutere valg av kvalitativ forskningsmetode deretter se til hvilke litteratur som er anvendt og hvordan denne type litteratur er med på å besvare problemstillingen samt forskningsspørsmålene. Videre vil jeg se på min rolle som forsker, hvilke foruttagelser jeg evt har og hvordan jeg posisjonerer meg i forhold til informanter og oppgaven. Videre vil jeg drøfte for valg av Tynset casen som forskningsdesign. Dette leder meg videre inn på de metodiske valgene som jeg har foretatt for innsamling og behandling av datamateriell og de ulike utvalgene jeg har basert datainnsamlingen på. Dette leder meg videre mot slutten vil jeg inn på selve data analysen og valg av narrativ analyse som verktøy for koding. Til slutt vil jeg redegjøre etiske hensyn jeg har måtte vert meg bevisst, samt se på de valgene jeg har tatt underveis med et kritisk blick og drøfte oppgavens validitet, reliabilitet og overføringsverdi.

4.1 Kvalitativ metode

I dette forskningsprosjektet har jeg valgt å anvende kvalitativ forskningsmetode. Dette På bakgrunn av at problemstillingen og forskningsspørsmålets var av den natur at jeg så det mest hensiktsmessig å finne svarene i ord og forståelse fremfor tallmessige målinger (Johannesen, et al., 2021, s. 23). På bakgrunn av at informasjonen jeg sitter inne med ikke er offentliggjort dog heller selvfølgelig å vite, fikk jeg muligheten til å avdekke tema og forhold som ikke var definert på forhånd. Jeg som forsker har ingen tilknytning til stedet og begrenset innsikt i tidligere arbeid i regionen, bidro den kvalitative tilnærmingen til at informanten kunne supplere med informasjon, erfaringer og opplevelser jeg selv ikke hadde forutsett var relevant. Et annet relevant argument for bruken av kvalitativ metode er at jeg tar utgangspunkt i et forskningsprosjekt som har gitt tallmessige indikasjoner og jeg så derfor behovet for å sette ord og forklaring til disse tallene. En av styrken ved kvalitativ metode er at man kan få svar på ‘hva’, ‘hvorfors’ og ‘hvordan’ spørsmål som bidrar til å kunne gi mer nyanserte funn til

problemstillingen enn hva kvantitativ metode har muligheten til å kunne gi gjennom tall og frekvenser (Johannesen, et al., 2016, s. 27-28).

4.2 Litteraturgjennomgang

For å kunne gi en overbevisende og legitim besvarelse på en problemstilling og underliggende forskningsspørsmål er det avgjørende å bruke relevant og oppdatert litteratur som svarer til tematikken. Dette er relevant da det belyser hva som allerede er kjent om temaet og i forskningssammenheng innebærer dette at forskeren har en kritisk tilnærming til litteraturen og tar valg på bakgrunn av relevans. (Clark et al., 2021, s. 84).

For å kunne finne denne type litteratur, så jeg det relevant å dele opp temaet i ulike sentrale variabler. Herav Periferi, regionale innovasjonssystem, utviklingsbaner. Disse søkene alene er svært uspesifiserte og jeg valgte derfor å utlede mer ledende søk på perifere regioner i norsk sammenheng, regionale innovasjonssystemer i perifere regioner, utviklingsbaner for perifere regioner som også er viktige faktorer for å identifisere forskjellige utviklingstrekk og strategier for hvordan perifere regioner håndterer utfordringer og muligheter knytt til innovasjon og utvikling. Litteratursøket har også innebært å lete etter artikler og casestudier som også har prøvd å forklare disse faktorene. Dette har gjort det mulig å skaffe en større forståelse samt innsikt og perspektiver om temaet, tidligere funn og antakelser. Likevel ser jeg på denne typen litteratur med et kritisk og objektivt blikk, da slike analyser og forskning kan farge eller påvirke forskningen jeg foretar meg. Jeg ser på slike analyser som redskap for å vite hvilke elementer i forskningsspørsmål og teori som kan være med på å bekrefte eller avkrefte mine funn.

4.3 Forskerens ståsted

Som en del va vitenskapelig metode er det hensiktsmessig å redegjøre for hvilket ståsted jeg som forsker stiller meg. Et slikt vitenskapelig ståsted inkluderer ontologiske antagelser om hvordan virkeligheten er, og epistemologiske antakelser om hvordan å innhente denne viten. Med bakgrunn i at jeg i denne oppgaven ønsker å identifisere forskjellige narrativer om regionen er det viktig at jeg har en mest mulig objektiv tilnærming, og ta hensyn til at jeg er i den posisjon hvorav indikasjoner om vekst i regionen i større grad har påvirket mitt ståsted i forhold til dette. Typiske teoridannelser som her vil være nyttig er blant annet hermeneutikk og fenomenologi (Johannesen, et al., 2016, s. 78). bakgrunn av mitt vitenskapelige ståsted har jeg derfor valgt et fenomenologisk og hermeneutisk synspunkt, dette på bakgrunn av at jeg ønsker

å ha en tilnærming der jeg etablerer kunnskap ved å forstå sosiale fenomener på bakgrunn av individets egne perspektiver og virkelighetsoppfatninger. Det vil også bidra til at jeg videre kan fortolke disse perspektivene og virkelighetsoppfatningene som respondentene sitter inne med (Kvale & Brinkmann, 2015).

4.4 Forskningsdesign

Med bakgrunn i at prosjektet tar for seg tematikk som skal besvare hvorfor gitte forhold er slik de er på et gitt tidspunkt og sted, er det derfor gjort et metodisk valg om å gjøre en kritisk casestudie. Kritisk casestudie involverer intensive og grundig analyse av et enkelt tema eller enhet, med en kritisk tilnærming (Clark et al., 2021, s. 59). I dette prosjektet ønsker jeg å identifisere forskjellige narrativer om innovasjon i Tynsetregionen noe som anses å være en unik case. Jeg har gjennom en periode innhentet datamateriale som gir omfattende informasjon fra et håndplukket utvalg, dette for å kunne utføre en grundig analyse av situasjonen slik den ser ut nå i Tynset regionen. Her er det inkludert et bredt datagrunnlag som inkluderer både primærdata i form av individuelle intervju, observasjoner i form av workshop, bedriftsbesøk og konferanser samt sekundærdata for å få innsikt i omgivelsene sett utenfra (Johannessen, et al., 2016). Mye av datagrunnlaget er primærdata som jeg selv samler inn gjennom intervjuer, dette da casen "Tynset regionen" ikke er forsket på tidligere, og jeg er derfor avhengig av menneskelig kjennskap til regionen. Sekundærdataen som er benyttet i denne oppgaven har primært omhandlet det teoretiske grunnlaget jeg jobber ut ifra, samt for å presentere "hard data" altså svært grunnleggende faktabaserte informasjon om regionen. Det er også inkludert sekundærdata i form av statistikker som gir innsikt i de utviklingene som har skjedd i regionen og gir derfor også større validitet til forskningen.

4.4.1 casestudie

Forskningen jeg har foretatt er en casestudie på Tynset som en region, hvor jeg har hentet inn mye informasjon fra forskjellige enheter fra en gitt plass over en kortere periode. som nevnt tidligere har jeg benyttet meg av flere datakilder hvorav både primærdata og sekundærdata for å kunne gi et helhets bilde av regionen, kildene er derfor steds og tids begrenset og vil muligens endre seg over tid (Johannesen, et al., 2016, s. 80). Intervju her har vært primærkilden for å studere caset, men jeg har også benyttet meg av sekundærkilder innhentet fra tidligere forskning gjennom statistikker og rapporter. Denne innsikten gir bedre forståelse av Tynset regionen og

hvordan den har endret seg over tid (Johannessen, et al., 2016, s 80). Gjennom å kjøre en casestudie med et eksplorativ og prospektiv design med det formål å både kunne utforske narrativene i regionen på samme tid som jeg ønsker å undersøke regionen frem i tid (Johannesen, et al., 2016, s. 81).

4.5 Utvalg

Innenfor kvalitative intervjuer er det relevant å reflektere rundt hvem man ønsker å intervjuer og bør derfor også tenke seg ut visse kriterier utvalget bør utfylle. Jeg har her gjort et skjønsmessig utvalg, hvorav jeg som forsker foretar en utvelgelse av de personer som jeg tror er representative og kan gi relevant og direkte informasjon om en del av enhetene i populasjonen (Jacobsen, 2022, s. 312). Informasjonen som utvalget gir, skal kunne danne et visst grunnlag for kunnskap som antas for hele den populasjonen det gjelder og innenfor det gitte temaet. Dette gir grunnlag for generaliserbarhet (Jacobsen, 2022, s. 307-308). Et slikt utvalg bør være gjennomtenkt og ta utgangspunkt i problemstillingen og hva jeg er ute etter å forske på og dermed gi relevant informasjon inn mot denne oppgaven (Clark et al., 2021, s. 386).

4.5.1 Utvalgs strategi

I tilknytning til denne oppgaven har jeg valgt å gjøre et strategisk utvalg, dette vil da si at utvalget ikke er gjort basert på tilfeldighetsprinsippet, men basert på systematiske vurderinger av hvilke enheter som har mest relevans i forhold til oppgavens analytiske og teoretiske formål (Johannessen, et al., 2021, s. 58). Forskere argumenterer for at intervjuprosessen skal fortsette inntil metningspunktet er nådd, der hvor forsker føler seg trygg nok på at ytterligere informasjon er vanskelig å finne og flere intervjuer vil ha lite eller ingen betydning for resultatet. Likevel er det relevant å sette en stopp for antall intervju da det kan være vanskelig å avdekke om metningspunktet er nådd før etter man har transkribert og kategorisert intervjuene. En tommelfingerregel vil hær være at et utvalg bør være tilstrekkelig stort nok til å kaste lys over problemstillingen (Johannesen, et al., 2016, s. 112).

Problemstilling og tilhørende forskningsspørsmål kan fungere som en mal for hvilke type organisasjoner, næringer og mennesker som bør inngå i utvalget av informanter (Johannesen, et al., 2021, s. 58). For å besvare faktorer som gjør Tynset regionen til en innovasjonskraftig region var det relevant å se til de næringene som mulig kan ha påvirket denne utviklingen de siste årene. Det vil også være relevant å se til aktører som virkemiddelapparatene i regionen og

kommunale politikere som har en direkte agenda om å oppnå nettopp dette. Videre vil det være relevant for min oppgave å kontakte personer i næringer og virkemiddelapparatene med relevante titler/arbeidsoppgaver som kan gi meg rette innsikten. Herunder er stillingstittler som omhandler utvikling, næringsansvarlig, daglig leder mer relevant å komme i kontakt med. Dette blir da et intensivt utvalg, da utvalgene består av personer som er sterkt preget av utviklingen eller kan direkte være med på å ha preget utviklingen i regionen (Johannesen, et al., 2016, s. 117). Det er verdt å nevne at i prosessen har jeg hatt to forskjellige tilnærminger til utvalgene, dette i form av forskjellige intervjuguider, og som representanter for de ulike aktørrollene i regionen. selv om intervju spørsmålene er utformet forskjellig, svarer utvalgene likevel til samme tematikk, og gjør det mulig for meg å kategorisere og sortere svarene samlet, hvor man også får en nyansert besvarelse og analyse.

4.5.2 Informantgruppe

Utvalg 1 består av informanter knytt til offentlige sektorer eller virkemiddelapparater i regionen. Utvelgelseskriteriene for dette utvalget er at informantene besitter relevant informasjon og innsikt i utviklingsprosjekter og etablering og prioriteringer som har blitt gjort i Tynset regionen de siste årene. Disse må også ha en grunnleggende forståelse av hva regionale innovasjonssystemer er, og gjerne ha jobbet med tilsvarende. Disse informantene kan gi en helhetlig forståelse på hvilke tiltak som er iverksett, hvilke begrensninger som finnes i regionen samt hvilke tiltak som er satt i gang fra det offentlige samt virkemiddelapparatet.

Tabell 1: Oversikt over Informantenes i Utvalg 1, og deres bransjetilknytning.

INFORMANT	BRANSJETILHØRLIGHET
<i>KOMMUNE</i>	Folkevalgt, overordnet
<i>KOMMUNE</i>	Folkevalgt, underordnet
<i>KLOSSER INNOVASJON</i>	Bedriftsrådgiver
<i>INNOVASJON NORGE</i>	Statlig virkemiddelapparat

Utvalg 2 Består av innformanter knytt til næringsmassen i Tynset regionen. Kriteriene for dette utvalget er at respondentene må ha en sentral tilknytning til en bedrift som er etablert i tynsetregionen. Respondenten må i tillegg ha tilstrekkelig med innsikt i bedriftens historikk samt utvikling de siste årene. De må også ha kunnskap om bedriftens innovasjons/utviklings strategier, samfunnsoppdrag og nettverk.

Tabell 2: Oversikt over informanter i Utvalg 2, og deres bransjetilhørighet

INFORMANT	BRANSJETILHØRLIGHET
<i>Helsearkivet</i>	Statlig
<i>Duett</i>	Næringsaktør
<i>Energi+</i>	Næringsaktør
<i>NØK</i>	Næringsaktør
<i>Synnøve Finden</i>	Næringsaktør
<i>Ramlos</i>	Næringsaktør
<i>OS ID</i>	Næringsaktør
<i>Avineering</i>	Næringsaktør

4.5.3 Rekrutteringsstrategi

For å rekruttere enheter til utvalgene kjørte jeg snøball metoden, hvorav jeg gjorde et skjønnsmessig utvalg ut ifra de tipsene og ideene jeg fikk fra informantene jeg intervjuet, noe som førte til nye intervju og slik rullet snøballen videre (Jacobsen, 2022, s. 197). Jeg valgte denne rekrutteringsstrategien på bakgrunn av at jeg ønsket å ha informanter som har en viss innsikt og har et forhold til innovasjon og en sterk posisjon i regionen. Dette gjorde jeg også på bakgrunn av min manglende innsikt i regionen, aktør landskapet og om hvem som kunne være relevante enheter for oppgaven. Ved å kombinere skjønnhets utvelgelse og snøballmetoden kunne jeg i starten lytte til en informants tips og ideer om hvem jeg kunne kontakte, hvor jeg i ettertid selekterte ut de mest relevante i forhold til min oppgave og de som evt kunne være mest representative (Jacobsen, 2022, s. 197). den første informanten valgte jeg selv, og ble valgt på bakgrunn av den posisjonen enheten har i regionen.

4.6 Datainnsamlingsmetode

I gjennomføringen av prosjektet har jeg benyttet en kombinasjon av forskjellige innsamlingsmetoder herunder dokumentanalyser, semistrukturert intervju, workshop og observasjoner.

4.6.1 Semistrukturerte – Individuelle - intervju

Valget om å gjøre et semistrukturert intervju begrunnes med den hensikt å skulle oppnå en åpen dialog med respondenten der det også var mulig til å inkludere forhold eller temaer som jeg ikke hadde inkludert som spørsmål i intervjuet og gjør intervjuet mer dynamisk (Johannesen, et al., 2016, s. 148). Ved å gi respondenten denne friheten åpner det også opp for at jeg som

intervjuer kan stille oppfølgingsspørsmål som går dypere inn på de nye temaene som kommer frem/ blir tatt opp. Selv om et semistrukturert intervju åpner opp for en mer flytende struktur er det likevel noen faste rammer. Denne tilnærmingen involverer derfor en systematisk gjennomgang av alle spørsmålene i intervjuguiden, med innfall av oppfølgingsspørsmål underveis, tilhørende temaet (Clark et al., 2021, s. 426). Dette gir grunnlag for et sammenlignbart datagrunnlag, men også med individuelle bemerkninger hvor det er mulig å også inkludere. Det er for min oppgave også viktig å inkludere respondentenes oppfatning om regionens utvikling og potensiale, og derfor er det relevant å gi større rom for tanker, synsing og følelser (Clark et al., 2021, s. 426).

4.6.2 Observasjoner

Jeg har gjennom deltakelse på konferanser, organisert bedriftsbesøk og workshop i tilknytning til redinn prosjektet kunne hentet ut informasjon og observert organisatoriske prosesser samt mellommenneskelige samhandlinger (Johannesen, et al., 2016, s. 127-128). Slike observasjoner inkluderer også åpne samtaler og jeg har derfor fått innsikt i bedriftene og aktørenes daglige arbeid samt utviklingsarbeid som her er det mest relevant for oppgaven. Jeg som intervjuer får innsikt i bedriftenes sammensetning, og ikke minst menneskene som utgjør bedriftens eksistens. Observasjon som metode er i denne sammenheng svært nyttig for meg som forsker, da jeg får større innsikt i hvordan bedriftene og det kommunale handler og samhandler i sine miljøer og i gitte settinger (Jacobsen, 2022, s. 184-185). Gjennom work- shoppen får jeg også observert samhandlingen mellom de forskjellige bedriftene noe som kan gi meg en innsikt i hvordan bedriftene i regionen samhandler, eller om samhandling er fraværende. Jeg har også observert hvordan bedrifter og mennesker knytt til bedriftene har handlet og hvordan de fremstiller seg selv i settinger som konferanser (på bortebane) og bedriftsbesøk (på hjemmebane). I denne oppgaven vil observasjonene kun være supplerende informasjon som bidrar inn mot problemstillingen og er et supplement til det begrensede antall intervjuene jeg har klart å innhente i det gitte tidsrommet som oppgaven ble skrevet.

4.7 Etiske hensyn

For denne oppgaven er det relevant å avdekke ulike etiske dilemmaer, dette da det er mulig at det oppstår et asymmetrisk maktforhold mellom intervjuer og informant som følge av at intervjuer sitter på mer informasjon om fenomenet som undersøkes og informanten kan derfor

velge å unnlate å dele relevant informasjon eller hele sannheten. Dette kan skyldes av at informantene ikke ønsker å sette bedriften, seg selv eller regionen i dårlig lys, fordi det de sier kan slå tilbake på de i senere tid eller fordi de har en agenda enten politisk eller personlig som de fronter. Det er derfor viktig at jeg er tydelig i min informasjon til informantene når det gjelder samtykke og anonymitet av enkeltindivider (Johannesen, et al., 2016, s. 89-91). I forkant av intervjuene ble informantene tildelt et innfoskriv om oppgavens formål, oppgavens tematikk og behandling av innsamlede data. Informantene ble informert om at deltagelsen er frivillig, at deres navn vil bli beholdt anonymt, men på bakgrunn av oppgavens natur vil det være mulig at bedriftens navn kommer frem. Alle informantene som har bidratt i denne oppgaven har samtykket til disse retningslinjene (Johannesen et al., 2016, s. 91). For å holde meg innenfor etiske rammer sendte jeg inn meldeskjema til NSD, og fikk denne godkjent før intervju perioden startet. Dette var også et krav for å kunne gjennomføre og bruke intervjuene på et etisk og juridisk grunnlag.

4.8 Validitet, reliabilitet og overføringsverdi

I vurderingen av min egen oppgave er validitet og reliabilitet gjerne spørsmål som jeg som forsker bør stille meg og sier noe om hvor godt jeg evner å måle et eller flere fenomener gjennom oppgaven. Reliabilitet i forskningssammenheng sier noe om resultatenes troverdighet og konsistens, altså i hvor stor grad det er mulig å reprodusere samme resultat ved senere forskning. Et viktig utgangspunkt for en undersøkelse vil da være en nøye beskrivelse av fremgangsmåten som er benyttet, hvordan problemstilling og begreper er operasjonalisert, rekrutteringsstrategi for utvalg og hvordan analysen ble foretatt (Johannesen, et al., 2021, s. 255). Jeg har derfor lagt mye vekt på å beskrive datainnsamlingsmetodikk samt analysen av innhentet data for å styrke oppgavens reliabilitet. Selv om studien her er såpass spisset i forhold til utvalgene er det ikke gitt at det er mulig å reprodusere samme resultat ved senere studie, dette da narrative om Tynset kan endres over tid og respondentenes oppfatning av et sted ofte er gitt i tid og eksterne omgivelser. Det er heller ikke gitt at man oppnår samme resultat andre steder i Norge også på bakgrunn av sosiale, strukturelle og kulturelle forskjeller. Dette er til dels en naturlig og nesten uunngåelig svakhet ved bruk av narrativ som hoved variabel og metode for analyse. Det finnes redskap for å gjøre reliabilitetstester, men i kvalitativ forskning som jeg her foretar er slike krav om reliabilitet lite hensiktsmessig (Johannesen, et al., 2021, s. 256).

For å måle validiteten av oppgaven min, må jeg se til hvor stor grad jeg faktisk måler det jeg har til hensikt å måle. Her handler det mye om jeg evner å foreta kritisk tolkning samtidig som jeg må kunne motvirke ensidig og selektiv oppfatning basert på antatte sannheter eller egne antakelser (Johannesen et al., 2021, s. 256). Gjennom forskningen og analysen har jeg forsøkt å være kritisk til min egen tolkning og påvirkningen jeg har blitt utsatt for relatert til de jeg har intervjuet eller eksterne meninger og tolkninger. Dette var en utfordring jeg møtte da jeg skulle gå gjennom resultatene og analysere intervjuene jeg hadde foretatt. Jeg så fort i ettertid at jeg ikke klarte å måle det jeg hadde til hensikt å måle gjennom problemstillingen jeg hadde utarbeidet, dette gjorde at jeg såg meg nødt til å gjøre store endringer på problemstillingen og tilhørende forskningsspørsmål. Jeg vil på bakgrunn av den drastiske snu-operasjonen argumentere for at jeg har evnet å være kritisk til mine data og meg selv, og med dette øker graden av validitet knytt til meg som forsker og besvarelsen jeg har produsert. Dette har gjort at jeg har måtte vurdert de teoretiske kategoriene opp mot informasjon fra informanter og latt funnene tale for retningen av oppgaven, og med dette mener jeg at validiteten i oppgaven er god (Johannesen, et al., 2021, s. 256).

Gjennom utarbeidingen av en slik studie er det et ønske og et mål i seg selv at resultatene kan være av relevans til andre steder av samme karakter, og at oppgaven er av samfunnsvitenskapelig betydning for videre forskning. Selv om oppgaven her er begrenset til Tynset, kan man gjennom rammeverket for regionale innovasjonssystemer (RIS) gjøre mye av materialet overførbart til andre steder av lik eller tilsvarende karakter. Oppgaven har ut fra min vurdering ekstern validitet, men likevel er det ikke generalisering et direkte mål for denne oppgaven, og det er ikke gitt at disse resultatene er gjeldende for større deler av befolkningen (Johannesen, et al., 2021, s. 257). På bakgrunn av metodevalget om strategiske utvalg kan man heller ikke si at utvalgene er representative for størstedelen av befolkningen dette da informantene i utvalgene er berørt og involvert i innovasjonsaktiviteter samt narrativskaping. Videre ser man også at det er forskjellige narrativer som kommer frem og dette gjør at jeg heller ikke har tilstrekkelig bevis for at dette er sannheten noe som jeg må ta hensyn til. Likevel er det på bakgrunn av fremtidig forskning mulig å kunne gjøre større generalisering da man kan sammenligne denne undersøkelsen med annen forskning av samme fenomen eller case.

4.9 Data analyse

For å kunne analysere den innsamlede dataen valgte jeg å ta lydopptak av intervjuene med godkjenning fra informantene i forkant. Dette for å unngå at viktig informasjon ikke skulle falle

bort (Johannesen, et al., 2021, s. 152). Videre valgte jeg å transkribere alle intervjuene slik at det var lettere å kunne kode intervjuene og plassere de i gitte tema. Jeg hadde i intervjuguiden delt inn spørsmålene i tematisk ut ifra temaene jeg følte var relevant til analysen og kodingen. Jeg prøvde også å etterstrebe å få til samme kategoriseringen av notatene jeg hadde skrevet under workshopen i januar og bedriftsbesøkene på Tynset i Mars. Disse var ikke like utfyllende og inngående som intervjuene, men var likevel med på å gjøre koding og analysing lettere. Med bakgrunn i forskningsspørsmål 2 valgte jeg å analysere de 2 utvalgenes intervjuer hver for seg. Dette også begrunnet i at det her ble utformet 2 forskjellige intervjuguider. dette også på bakgrunn av at de to utvalgene har forskjellige virkeområder i regionen og bidrar forskjellig inn mot oppgaven. Jeg har gjennom oppgaven foretatt to dataanalyser, dette på bakgrunn av at jeg underveis i første analysen så at jeg ikke hadde tilstrekkelig og relevant empiri til å kunne besvare de opprinnelige forskningsspørsmålene jeg hadde satt. Dette gjorde til at jeg på bakgrunn av funnene valgte å endre både problemstillingen og forskningsspørsmålene. Noe som førte til at jeg måtte foreta nye koder, men bevarte på samme tid mye av det jeg alt hadde utarbeidet i den første analysen. Den nye metoden jeg foretok bidro til å plassere empirien og deler av den tidligere analyse inn i en narrativ dataanalyse som deltes i 3 forskjellige fortellinger om regionen, dette går jeg mer inn på i neste avsnitt.

4.9.1 Narrativ analyse

Som en av flere måter å analysere kvalitative data på er gjennom narrativer (handlingsforløp i en fortelling) og er en metode for å avdekke funn (Johannesen, et al., 2016, s. 217). Ved å identifisere de forskjellige narrativene som eksisterer i regionene er denne delen av drøftingen med på å vise til relevante funnene knytt til problemstillingen. I casestudie brukes narrativer til å fremstille innholdet i analysen, dette gjør at det ikke er nødvendig i denne oppgaven å vie plass til et eget resultat kapittel hvor disse funnene blir redegjort, dette også på bakgrunn av at kjernen i oppgaven er diskusjon rundt eksisterende narrativer (Johannesen, et al., 2016, s. 217). Som beskrevet i teoridelen er et narrativ med på å forme et helhetlig inntrykk av situasjonen og stedet jeg ønsker å forske på. Jeg har gjennom analysen av data hatt narrativ som strategi for å avdekke funn. Hvorav respondentenes svar både individuelt, men også samlet er med på å avdekke et eller flere narrativ om regionen. Respondentene har ikke bevisst eller direkte svart på spørsmål knytt til narrativ, men de skildringer og uttalelser som de har kommet med har bidratt til å identifisere forskjellige narrativ om regionen. For å gjøre det lettere i dataanalysen har jeg videre foretatt en sekvensiell sortering av kategorier, dette på bakgrunn av intervjuguidens natur, hvorav spørsmålene er blitt spurt i en spesifikk rekkefølge, men også på

bakgrunn av at teorikapittelet er redegjort for i en slik struktur. Kategoriene herav er Aktør, nettverk og institusjoner. Den sekvensielle sorteringen vil til slutt skape en helhetlig fortelling (Johannesen, et al., 2016, s. 217). Tabellen under viser til hvordan jeg analyserte i runde to med bakgrunn i analysen jeg startet med i første runde. Her plottet jeg inn sitater og beskrivelser som kunne støtte opp under de forskjellige narrativene både fra utvalg 1 og utvalg 2.

Tabell 3: Narrativ Analysetilnærming av relevante funn.

Utvalg	Vekst narrativ	Nøytral narrativ	Nedgang narrativ
1. Virkemiddel og kommune	- Aktør - Nettverk - Institusjoner	- Aktør - Nettverk - Institusjoner	- Aktør - Nettverk - Institusjoner
2. Næringsaktører	- Aktør - Nettverk - Institusjoner	- Aktør - Nettverk - Institusjoner	- Aktør - Nettverk - Institusjoner

Når jeg startet analysen var det tydelig at teorikapittelet var et viktig verktøy for å kunne analysere dataen og det førte til at jeg også måtte se tilbake på dette å gjøre større endringer der også.

5. Analyse og diskusjon

I dette kapittelet vil mine funn bli presentert og drøftet opp mot relevant teori som presentert tidligere i oppgaven for å kunne svare på problemstillingen: *‘Hvilke narrativer om innovasjon er identifiserbare i Tynset, og hvordan påvirker disse de videre utviklingsbanene for regionen.’*

Jeg har utledet 3 forskningsspørsmål som her hjelper til med å svare på problemstillingen. 1) Hvilke narrativer om innovasjon forteller kommunen, virkemiddelapparatet og næringsaktørene om Tynset. 2) Hvilke utfordringer medfører de identifiserbare kontroversene knytt til regional samhandling. 3) På hvilken måte kan innholdet i de ulike narrativene være med på å påvirke fremtidige utviklingsbaner for regionen. Forskningsspørsmålene tar utgangspunkt i de teoretiske temaene som redegjort for tidligere.

5.1 Hvilke narrativer om innovasjon beskriver kommunen, virkemiddelapparatet og næringsaktører om Tynset

Selv om eksterne data som statistikk fra kommune-nm, envzier, CIS data og ssb gir tallmessige indikasjoner på en sterk vekst i Tynset regionen er det likevel ikke en selvfølge at størstedelen av aktører knytt til regionen støtter er av samme oppfatning av det narrative som blir konstruert utenfra (Everviz, 2023)(NHO, 2022, ”Kommune-NM-Tynset”). Gapet mellom eksterne og interne narrativer er viktig å belyse da det kan bidra til utvikling av en mer treffsikker innovasjonspolitik som matcher forholdene og de faktiske behovene i regionen (Spilling, 2010, s. 184-185). Ifølge teorien om narrativer ser man at dette kan ha betydning for utviklingsbaner for enten et sted eller en bedrift. Et narrativ kan være med på å sette strategier og holdninger i virksomheter samt legge føringer for de politiske strategiene og innovasjonspolitik som blir satt for regionen (Roe, 1991; swift 1996). Narrativene som eksisterer i Tynset blir derfor av stor betydning når man videre skal diskutere hvilke utviklingsbaner regionen beveger seg inn mot, eller bør initiere til i fremtiden. Her er det derfor sentralt å se til politikktøvende og de som blir påvirket av politiske endringer i regionen, altså de offentlige virkemiddelaktørene og næringsaktørene, dette for å danne helhetlige narrativer om regionen og for å få med ytterpunktene.

Gjennom å se til narrativer som et analytisk verktøy, avdekket jeg 3 forskjellige narrativer om innovasjon i Tynset. 1) vekst 2) nøytralitet/stabilitet 3) nedgang. Narrativene baserer jeg på de forskjellige kategoriene som ble benyttet for å kode og analysere den innsamlede dataen og er elementer som er gjennomgående i både intervjuene og det teoretiske rammeverket RIS, som igjen bidrar til å ramme opp oppgaven. Gjennom å identifisere de forskjellige narrativene vil

denne delen være et direkte bidrag for å besvare hvilket narrativ om innovasjon som er mulig å identifisere i regionen, og videre kan bidra til å besvare hvordan narrativene er med på å legge føringer for samhandling og utforming av handlingsstrategier samt legger føring for videre utvikling. Denne dele av diskusjonen vil i større grad være preget av analyse, presentasjon av funn som blir drøftet opp mot RIS-rammeverket.

5.1.2 Narrativ om vekst i region

Et Veksts narrativ bygger på de historier og beskrivelser av en region i en vekstfase og/eller at de har hatt en kontinuerlig vekst i form av fremvekster av nye aktører til regionen, de etablerte næringsaktørene jobber med innovative prosjekter samt knytter seg til utdanningsinstitusjoner og/eller forskningsmiljø som bidrar til kompetanseheving og kunnskaps utveksling. Næringsaktører er også aktive med å søke om midler til prosjekter, gjerne FOUI, skattefunn og relevante Virkemiddelaktører. Et vekst narrativ er også fremtredende ved at respondentene peker på flere eksisterende og gode samarbeid mellom regionale aktører, mulige klyngeprosjekter, og at aktørene har en viss kjennskap og kunnskap til hverandre. Det kommer også frem en tilstedeværelse av et nettverk ut av regionen i form av kunder, leverandører og fagmiljøer, dette kan strekke seg nasjonalt, men også internasjonalt. Et narrativ om en region i vekst vil også kunne uttrykkes gjennom kommer historier om et samfunn hvor det eksisterer gode kulturer, normer og verdier knytt til innovasjon i regionen. Det kan også komme til uttrykk gjennom handlinger og holdninger hos enkeltpersoner og ved at entreprenører som har et særskilt engasjement blir fremhevet. Et slikt narrativ kan også peke på en godt etablert utdanningskultur og positive utdanningstrender hos de som bor i regionen (Asheim et al., 2019, s. 90-91).

I det følgende skal jeg redegjøre for hovedinnholdet for vekst narrativet i Tynset. På spørsmål knytt til regionens historie og fortrinn, gir informantene tilnærmet lik beskrivelse og gir en historie om en region som gjennom årenes gang har evnet å omstille seg etter de utfordringene de møter. Respondentene legger vekt på at det har vært små klasseskiller mellom de som har bodd i regionen. Folkene som bor i Tynset, har primært består av selveiere som eier og "dyrker" sin egen jord. Videre fremhever respondentene tilstedeværelsen av en solid entreprenørskapskultur som ligger godt etablert i regionen og har bidratt til at både næringene og det offentlige har evnet å være handledyktige og stadig ser i nye retninger og løsninger (Intervju, 1, 2, 7). Dette foreligger også som et av suksesskriteriene for både Innelåste spesialiserte regioner (ISR) og Motstandsdyktige regionale servicesenter (MRS), der tilstedeværelsen av entreprenører som kan bidra til å utfordre tradisjonell drift og maktbalanser

i regionen (Nilsen, et al., 2022, s. 5-6). Næringsaktørene understøtter dette narrativet hvorav de videre legger til at entreprenørskap og selveide er en av kjerneverdiene som er sterkt forankret i regionen. På bakgrunn at disse beskrivelsene gjentar seg hos informantene er det mulig å identifisere et narrativet om sterke institusjonelle normer, verdier og kulturer er godt kommunisert og ivaretatt i regionen. Ifølge Nilsen, Gleditch og Hauge (2022) er slike entreprenører med på å utfordre den eksisterende oppfatningen av regionen og verden og videre kan være med på å påvirke utviklingsstier i fremtiden (Nilsen, et al., 2022, s. 2). På spørsmål om hva som gjør Tynset til en region i vekst, er "menneskene" og "kultur" en faktor som stadig blir fremhevet, dette understøttes av følgende sitater:

Sitat 1: "Det handler om menneskene, for når man får en som tørr å satse så følger de andre litt på..." (Intervju, 2)

Sitat 2: "jeg tror mye ligger i kulturen og det med ansvar for samfunnet, jeg ser hvor mange som starte opp bedrifter... det er et stort tilfang av nye bedrifter som knoppskyting, du er ansatt i et elektroselskap og tenker at dette her kan jo jeg løse bedre og da starter en selv ... jeg tror det ligger litt i det at vi aldri har vert leilendinger og at vi driv ting selv, vi har skapt noe" (Intervju, 1).

Disse sitatene underbygger et narrativ om handledyktige aktører og tilstedeværelsen av en sterk entreprenørskapskultur i regionen samt lange tradisjoner knytt til selveie. Sitat nr 2 er også med på å bygge opp under holdninger og initiativ som peker i retning av nye sti opprettelser, dette i form av at enkeltmennesker initierer inn mot nye bedrifter og nye måter å fremstille produkter/tjenester enn hva som er blitt gjort tidligere (Abelsen, et al., 2013, s. 344).

Indikasjoner som peker på en region i vekst, blir videre formidlet gjennom tiltak som blir gjort i regionen for å bistå til utvikling gjennom tilrettelegging av næringsarealer for å lokke til seg nyetablerte som ønsker å starte i Tynset eller bedrifter som vil ekspandere til Tynset. Dette var noe som informantene trakk frem som svar til hvilke tiltak som blir gjort for å stimulere til vekst i regionen. Flere av informantene har tilknytning til prosjektet og poengterte at de prøver å være fremoverlent og at de i lengre tid har arbeidet med å utvikle næringsarealer med infrastruktur som skal stå klare for at nye næringer kan ha muligheten til å etablere seg i regionen så å si på dagen. De argumenterer videre for at disse næringsarealene er sammenlignet med andre næringsarealer nærmere Oslo av den rimelige sorten, dette er noe som næringsaktørene understøtter og trekker frem som en av fordelene og et fortrinn ved å være etablert i Tynset (Intervju, 1, 3, 7, 5). Nord-Østerdalen miljøpark blir nevnt som et av de nyere initiativene for å

tilrettelegge for at nye næringer kan finne fotfeste i Tynset. Firmaet ble etablert i mai 2022, og eid av lokale entreprenører i samarbeid med kommunen som har tatt initiativet til å bygge industriområdet med lett tilgang til bærekraftig strøm og infrastruktur. Denne handlingen er med på bygge opp under et narrativ om en region i vekst, da kommune agerer proaktivt og har midler og ressurser til å kunne stimulere i nye utviklingsbaner med næringer og entreprenører som bistår i prosesser. Og er et initiativ rettet mot klynge og samlokalisering av næringer og produksjon (Bathelt et al., 2002, s. 1). Det er også en underliggende forståelse om behov og strategier som åpenbart er kommunisert mellom næringsaktørene og det offentlige (Hernes, 2020, s. 45-46). Her viser kommunen en større evne til å utnytte seg av sine endogene materielle ressurser, i kombinasjon med sine eksogene relasjonelle ressurser, på den måte at de tilbyr egne arealer til bedrifter som er en del av deres eksogene relasjonelle ressurser til å etablere seg i regionen (Abelsen, et al., 2013, s. 273-274).

“i forhold til muligheter så tror jeg at sånne som det eksempelet på Nord – Østerdalen miljøpark, der man får et næringsareal rett ved krysset hvor man satser på å reetablere det vannkraftverket som var der, tilby store bedrifter å produsere sine ting da, på vann og solenergi, da har bedriften en fordel med å kunne si at deres sykler da for eksempel er produsert med grønn kraft, fornybar kraft jeg tror at regionen her kan profilere med at vi har lavere arbeidsgiveravgifter.” (Intervju, 1).

Sitatet legger også til grunn for at regionen drar nytte, bruker og kommuniserer sine konkurransefortrinn i forhold til fornybar energi. Dette legger videre grunnlag for at å kunne si at regionen bruker sine endogene ressurser for å stimulere inn mot vekst, dette basert på sine relative fortrinn rundt tilgangen til fornybar energi (Abelsen, et, al, 2013, s. 273). Bærekraft og grønne investeringer er noe alle respondentene uttrykker er et særskilt fokus på når de initierer til innovasjon, dette på bakgrunn av internasjonale og nasjonale mål som er satt, men også på bakgrunn av at det ligger et ønske om å skape attraktive, grønne arbeidsplasser (Intervju, 5, 11, 13, 6). Dette er mulig med på å bidra som en motivasjon for næringene til å ville innovere og har et bevisst forhold til innovasjon i det daglige. Bakgrunnen for at organisasjoner velger innitere til innovasjon ligger i konkurransemessige forhold samt et ønske om økt kapital (Abelsen, et, al. 2013, s. 46). Selv om vekst i form av arbeidsplasser og ansatte er nevnt i litteraturen, blir det ikke vektlagt i like stor grad som informantene i Tynset gjør, og det kan derfor argumenteres for at grønne arbeidsplasser er et mål og en drivfaktor for at aktørene er villige og ønsker å jobbe med innovative prosjekter. Dette var noe som også ble nevnt av flere

informanter i tilknytning til spørsmål om hvorfor de velger å innovere i sine respektive næringer og hvorfor dette er viktig for Tynset.

‘Attraktive arbeidsplasser er de bedriftene som fokuserer på ‘grønn’ og ‘bærekraft’ (Informant, 11).

Gjennom samtaler under bedriftsbesøket i Tynset var dette også et hett tema som ble diskutert. Sitatene viser til sterke regionale aktører som tilrettelegger for fremtidig vekst, og åpner opp for at nye og eksisterende aktører kan jobbe tettere på hverandre og med gode økonomiske forutsetninger. Med at dette er noe som både næringsaktørene og de offentlige aktørene legger stor vekt på, viser dette en større tilstedeværelse av offentlige nasjonale og regionale støtteorganer i regioner, som mulig kan være pådrivere og mate på med finansiering av klyngeprogram og andre initiativer som bidra til konkurransekraft i møte med et større marked (Spilling, 2010, s.197-198),

Slik næringsaktørene beskriver sine respektive bedrifter er innovasjon og utvikling noen av de begrepene som blir hyppig nevnt. De hevder også at de ligger langt fremme hva gjelder innovative løsninger og de følger med på utviklingstrender og responderer til de. Dette viser at næringsaktørene evner og har ressurser til å kunne vokse og legge strategier deretter, noe som også gir en tydelig indikasjon på et narrativ om vekst og understøttes av følgende sitater.

Sitat 1: *‘ Vi ligger langt fremme når det kommer til innovasjon Her jobber alle med innovasjon ’* (Intervju, 3).

Sitat 2: *‘Vi har en teknisk sjef som står for mye av ansvaret for innovasjon, i forhold til produktutvikling, for vi ønsker å utvikle nye produkter og løsninger, vi har en klar strategi’*(Intervju, 5).

Alle bedriftene svarer til at de daglig jobber med utvikling av nye løsninger eller har innovative prosjekter de jobber med på siden. Ifølge flere respondenter kjører de ikke innovasjonsprosjekt alene, men i samarbeid med andre regionale aktører. Likevel er Bedriftene delt om hvilke typer nettverk og samarbeid som finest i regionen, hvorav noen har større og mer samskapings basert nettverk lokalt enn andre. Dette kan støttes av at det er flere bedrifter som har blitt opprettet gjennom samarbeid mellom to eller flere aktører, der de forskjellige aktørene går sammen og skaper det de selv refererer til som knoppskyterbedrifter (Intervju, 1, 9). Eksempel på dette er Østa elektro som sammen med nord Østerdalen kraftverk opprettet energi +, som selger og monterer solcellepaneler. Her har vi da et kraftselskap som samarbeider med et elektroselskap

og gjør at de både leverer, monterer, drifter og gir service på solcellepanelet. I Synnøve Finden ser man samme type samarbeid der de har initiert et samarbeid med Alvdal skurlag, Alvdal biovarme og Alvdal kommune til å lage et renseanlegg (Intervju, 1, 2, 5, 6, 7). Det er flere slike eksempler, det som likevel kjennetegner samarbeidene er at det er et ønske fra aktørene om å benytte seg av hverandre og se på mulige samarbeid i regionen fremfor å søke ut av regionen med det første. Denne trenden står delvis i motsetningen til rammeverket om innelåste spesialiserte regioner (ISR) hvorav slike nettverk som befinner seg innad regionen er sterkt selektert og baserer seg på den spesialiserte næringens behov (Nilsen, et al., 2022, s. 6). Selv om ikke alle næringene har slike prosjekter ser man at det er en større utvikling som går i de baner da også næringsaktørene i regionen følger med på hverandres utvikling og refererer til hverandres næringer og prosjekter i intervjuene, spesielt i tilknytning til spørsmål om hvem de ser til for inspirasjon både i og utenfor regionen. Disse beskrivelsene er også med på å vise til om ikke samarbeid så vertfall til en viss kunnskap og kjennskap til hverandre.

Respondentene beskriver videre en region i vekst hvorav et argument for dette er den høye kompetansen som alt eksisterer i regionen. I og med at det eksisterer en videregående skole og de i tillegg har et desentralisert høgskolesenter så har de klart å beholde kunnskap og forskning innenfor regionen. Ifølge Gleditsch, nilsen og hauges rammeverk om Motstandsdyktige regionale servicesenter (MRS) kan slike Høgskoler og høgskolesenter i regionen spille en viktig rolle gjennom at de bidrar til økt sysselsetting av høgt utdannede, øke regionalt mangfold, og spille en aktiv rolle i bedrifters innovasjonsprosesser (Nilsen et al., 2022, s. 5) Alle respondentene i virkemiddelapparatet fremhever den videregående skolen samt det desentraliserte høyskolesenteret og viser til at de har en positiv utdanningstrend i regionen. Rundt spørsmål angående innovasjonsevne og nettverk blir det desentraliserte utdanningstilbudet også fremhevet. Hvorav det blir lagt til at de etterstreber å utdanne folk etter behovet i næringslivet.

Sitat 1: *“Vi har høgskolesenteret som utdanner sykepleiere, økonomier og som også har øremerket utdanninger som etterspørres ...”* (Intervju, 7)

Sitat 2: *“.. Det har vært høgt utdanningsnivå blant befolkningen og det har gjort noe med utdanningstrender ...”* (Intervju, 2)

Sitat 3: *“ Tall viser at elever ved skolen Gjør det bra på skole, i form av fullføringsgrad og resultater. Høyt utdanningsnivå også på de som jobber og bur i regionen”* (Intervju, 6).

Her viser respondentene til en positiv utviklingstrend i regionen og en villighet hos befolkningen til å videreutdanne seg. Videre blir det også påpekt at det i nyere tid er etablert et godt samarbeid med NTNU hvorav helsearkivet på Tynset har fått bevilget kurs innenfor analyse av helsedata samt mastergradsprogrammet helsedata. Disse tilbudene svarer også til det behovet som helsearkivet i Tynset etterspør for fremtidig forskning, og med det mål om å kunne utvikle forskning og datamateriale som kan være av internasjonal interesse. Behovet og nytten av et desentralisert høgskolesenter har vokst de siste årene.

“ Jeg skjønnte ikke helt poenget med det i begynnelsen, men nå skjønner eg det, og det gir jo faktisk kompetanse og folk ... jeg ser flere som går ut av videregående her som fortsetter med høyere utdanning, sånn som sykepleier for eksempel, sånn som økonomi og revisjon.. det kan jeg ikke huske at folk gjorde for 20 år siden” (Intervju, 3).

Sitatet er med på å bygge opp om den betydningen det desentraliserte høgskolesenteret har for næringsvirksomheter i regionen og for å påvirke en relativ befolkningsandel i regionen. Det er likevel en mindre andel av aktørene som støtter dette narrative rundt kompetanseheving i regionen. Samlet sett uttrykker respondentene at de i deres bedrift innehar mange med høy kompetanse og med utdanningsgrunnlag som dekker mer enn bare et fagfelt hvorav de fleste bedriftene har både utviklere, spesialister, siviløkonomer, jurister m.m (Intervju, 3, 4, 5, 8, 10, 11, 12, 13). Dette legger godt grunnlag til å kunne fokusere på nye løsninger når man har forskjellige folk med ulik kompetanse internt i bedrifter. Noen av næringsaktørene legger til at de sitter inne med mye oppsamlet forskning og er klar til å benytte seg av den inn mot innovative initiativer og prosjekter (Intervju, 4, 3, 8, 10).

Gjennom vekst narrativet beskrives en region med en variert aktørsammensetning med en relativ sunn maktbalanse næringene imellom. Tynset beskrives som en region med mange kloke hoder og hvorav kompetanse og utdanning er verdier som ligger sterkt forankret i kulturen, det ligger også et pågangsmot og en samarbeidsvillighet til grunn for den utviklingen som aktørene selv fremhever. Innovasjon er for regionen et viktig verktøy om ikke det viktigste verktøyet for å skape nye og spennende arbeidsplasser som kan lokke til seg nye kloke hoder og spennende bedrifter til regionen.

5.1.2 Et narrativ om stabilitet/nøytralitet

Et narrativ om en pågående stabil utvikling i region kommer til uttrykk gjennom fortellinger som gir en passiv holdning til regionens innovasjonsaktiviteter. Et narrativ om stabilitet og nøytralitet rundt innovasjon bygges opp av en rekke historier som beskriver “treige” aktører

og prosesser, men fraværet av direkte krise. Et slik narrativ etableres gjennom at respondentene uttrykker manglende innsikt og kunnskap om temaer knytt til innovasjon, da dette kan indikere at det heller ikke er prioritert. Et narrativ om stabilitet vil likevel lene seg mest på tilstedeværelsen av en kontinuitet rundt arbeidsmåter, produksjon og sysselsetting i forskjellige næringssektorer samt regionale samarbeid og lokalt samstyring. Tilstedeværelsen av gamle etablerte næringer, gjerne med liten eller ingen konkurranse innenfor regionen er tydelige identifikasjoner. Fokuset i næringene er hovedsakelig den daglige driften, hvor innovasjon er noe de tar seg tid til om de ser det nødvendig eller har ressurser til det. Tilstedeværelsen av Kunnskapsinstitusjoner som høyskole er enten fraværende eller begrenset hvorav disse tilbyr utdanning rettet mot en eller få næringer som er av større betydning for regionen. Et nøytralt narrativ kan identifiseres gjennom nettverksbaner, hvorav samarbeid i regionen er begrenset eller nedprioritert av aktørene. Narrativet kan også formes av at respondenten har lite nettverkskoblinger ut av regionen. Til slutt vil et slik narrativ bli formet gjennom at respondentene uttrykker at de ikke klarer å gi et tydelig bilde av hvilke kulturer som befinner seg i regionen. De beskrivelsene som kommer frem, gir inntrykk av normer og verdier som peker i retning av folk som ikke har interesse eller i det hele ikke ser behovet for innovasjon.

Det nøytrale narrative om innovasjon kommer til uttrykk ved at flere av respondentene stille seg spørrende og er skeptiske til de ulike statistikkene som de har fått presentert. Ved at de uttrykker en viss skepsis til resultatene og til hvordan undersøkelsen har blitt gjennomført viser de en indirekte missaksept og mulig indikerer at de har en annen oppfatning av utviklingen som skjer i regionen (Intervju, Alle). Undersøkelsene jeg forteller respondentene om indikerer at bedrifter i regionen gjør det særdeles godt når det kommer til prosessinnovasjon og at de har et bredere nettverk ut av regionen. Dette foreslår da at Tynset er en region i vekst, men med at respondentene viser en skepsis til dette narrative jeg presenterer, foreslår det mer i retning av at de er av en annen oppfatning, enten det motsatte eller har en mer pragmatisk tilnærming til disse resultatene. Likevel prøver alle respondentene å lete etter forklaringer som kan støtte dette ‘‘eksterne’’ narrative, selv om de fortsatt holder ved en skepsis knytt til resultatene, finner de flere indikasjoner som peker i retning av tallene jeg sitter med. Dette kan muligens indikere at de offentlige tegner et mer nøytralt bilde av regionens tilnærming til innovasjonsaktiviteten som finest i regionen per dags dato og presenterer et narrativ om en region som generelt har en nøytral holdning til innovasjonsarbeid og/eller at bedriftene ikke er gode nok til å innovere i den daglige driften og at dette er det narrative som blir kommunisert internt (Hernes, 2020).

Dette støttes med svarene som kom ut fra spørsmål knytt til hvorfor Tynset gjør det bra ifølge nyere tall.

'' Jeg er litt usikker på i hvilken grad vi egentlig lykkes for jeg ser jo at statistikken sier litt forskjellig da, men vi er jo veldig fornøgd når vi ser vi får til noe... men det går jo litt i bølger og handler litt om menneskene '' (Intervju, 2).

Selv om respondentene ikke klarer å vise til en umiddelbare refleksjoner rundt hva som gjør Tynset så innovative kommer det likevel noen refleksjoner rundt temaet, og da er det noen aktører som blir nevnt oftere enn andre, og da spesielt næringsaktører innenfor landbruk og matproduksjoner. Dette gjør at det er mulig å argumentere for at nøytralitet/stabilitet narrativet er en oppfatning av respondentene. Gjennom beskrivelser viser det seg å være få og samme næringer/aktører som driver med innovative prosjekter, dette basert på frekvensen de blir nevnt i, det indikerer også en evt skjev maktbalanse mellom aktørene eller at regionen har en eller flere ledende næringer (Nilsen et al., 2022, s. 6-7). Respondentene nevner også andre aktører som innoverer, men det er likevel påfallende at Synnøve Finden, OS-ID og Energi + blir nevnt av de fleste respondentene (Intervju, 1, 2, 6, 7). Disse er også noen av de største produktprodusentene i regionen.

Når det kommer til nettverk og samarbeid er kommunen og virkemiddelapparatet tydelig på at dette er et område de selv og bedriftene kunne blitt bedre på, dette med hovedvekt på de interne nettverket i regionen. Her viser spesielt virkemiddelapparatene at de ønsker at bedrifter skal initiere til samarbeid på tvers av bransjer og i større grad dra nytte av de ressursene som finnes i regionen. Her forteller virkemiddelapparatet om et aktørlandskap med mye eksternt nettverk og lite lokalt fokus. Dette er noe som også er et særtrekk hos motstandsdyktige regionale servicesenter (MRS) da de har et Nettverk som strekker seg utover regionen og kan karakterisere som middels åpent. Koblingene er likevel relativt brede da slike regioner tenderer til å måtte sikre tilførsel av kompetanse, kunnskap og informasjon som er nødvendig for å forsyne utdanningsinstitusjoner og arbeidsmarkedet (Nilsen, et al., 2022, s. 5). På bakgrunn av dette er det også mulig å kunne se at fokuset for de enkelte næringene er å hente inn kompetanse og kunnskap utenifra for å kunne drive relevant og effektiv utvikling, noe som også støttes av Bathelt (2002) som sier dette også er et verktøy for å unngå at regionen opplever ''lockedin'' (Bathelt, et al., 2002, s. 13). dette understøttes av utsagnet til en av respondentene som stiller seg spørrende til hvordan nettverks banene til næringslivet strekker seg ut av regionen.

“Det vet jeg ikke hvor mye, men det jeg ser av samarbeid som jeg fanger opp da, det er gjerne i bransjer enn at de samarbeider lokalt, vi bør se til hva kan vi få til sammen i vår region rundt ett eller annet, men den holdningen ser vi lite av, det er svært bransjeorientert” (Intervju, 1.)

Med bakgrunn i at de offentlige er kritiske til de samarbeidene som eksisterer mellom aktørene i regionen, og mener at det er en større mangel på det, legger de til rette for møteplasser gjennom arrangementer som næringskvelder, frokostseminarer. Dette gjør de for å styrke og/eller opprette mulige koblinger, prosjekter eller helt enkelt legge til rette for kunnskapsoverføringer. Selv om initiativet er til stede så er næringsaktørene delt om dette i det heletatt har noe verdi, hvorav en respondent opplever at oppmøtet og interessen rundt møteplassene er sånn middels fra næringene, mens en annen mener det er stor oppslutning på mellom 60-100 stk på arrangementene. Her viser virkemiddelapparatet at de prøver å initiere til samhandling og tilrettelegger for arenaer for kunnskapsdeling slik som VRI programmet er ment for (Abelsen et al., 2013, s. 273). Dette kan også næringsaktørene understøtte men legger til de ikke alltid deltar på seminarer, næringskvelder og frokostmøter grunnet i en manglende interesse eller at de stiller seg kritisk til arrangørene. En av respondentene uttrykker dette gjennom et sitat som kan bidra til å kunne argumentere for en nøytral/negativ holdning til de offentlige virkemidlenes initiativer.

“Kommunen har jeg aldri hørt noe fra. Vi er invitert til sånne kaffepauser og frokostmøter hvor det er sånn kjapp kjapp, men ikke som har vert noe verdiskapende for oss, vi har bedt om en beredskapsplan ... også har det vert andre ting vi har etterlyst, men det har jo ikke skjedd noe.” (Intervju, 4)

Det er flere av næringsaktørene som er av lignende oppfatning av at virkemiddelapparatet og kommunen ikke er interessert i deres næring, det skal sies at disse næringene også er de som sier de sliter mest med å drive med innovasjon og innovative prosjekter og/eller som har fokus på sterke fagspesialiserte nettverk ut av regionen.

“Jeg vil ikke si at kommunen som aktør har hat særlig betydning for oss, men det viktigste for meg da er at jeg har en sjef jeg svarer til og det er da viktigere å ha connection til fagmiljøet enn connection til virkemiddelapparatet lokalt.” (Intervju, 3).

Dette sitatet bygger på at det er aktører i regionen som har andre, sterkere nettverk utenfor regionen som de svarer til og har derfor et større behov for å ha sterkere tilknytning til de, det er også noe som er et særtrekk for motstandsdyktige regionale servicesenter (MRS) hvor nettverket ut av regionen bidrar til å knytte storbyregioner til seg (Nilsen et al., 2022, s. 5).

En annen indikasjon på at det eksisterer et narrativ om nøytralitet knytt til innovasjon er respondentenes beskrivelse av de institusjonelle holdningene og fraværet av en endrings kultur i regionen. Gjennom beskriver av hva en "tynseter" er kommer det frem at de er litt traurige, litt vanskelig å få gang på og at de har gitte mønster de beveger seg i (Intervju, 1, 2, 4, 11). Slike holdninger er med på å kunne stagnere vekst også på bakgrunn av at folk ikke ønsker eller føler et behov for å initiere til innovasjon og nye prosjekter. Dette er noe som også kom frem på workshoppen hvorav "hoder" var en av de utfordringene som ble nevnt i tilknytning til spørsmålet om hvilke barrierer som eksisterer i regionen. Med dette beskrev deltageren, tynsetinger som litt "traurige", treige og at de gjerne måtte tenke seg om 2 ganger før de tørr å satse.

De fleste respondentene sier at de i en eller annen form driver med innovasjon enten gjennom prosessinnovasjoner eller forbedring av eksisterende produkt eller tjenester. Likevel ser man en større frekvens av inkrementelle innovasjonsprosjekter og ser at flere aktører venter på at andre innenfor sin bransje og konkurrenter er først ute så de kan "kopiere" disse. Det er likevel andre som uttrykker at de sliter med å innovere i sin bransje, dette på bakgrunn av at de ser at de poensielle prosjektene og innovasjonene de kan initiere i er av større disruptiv karakter og kan være ødeleggende for kundemassen deres (Intervju 4, 3). Disse respondentene er knytt til softwareutvikling, og næringer som også har næringsliv i regionen som sine kunder. Å drive disruptive innovasjoner i mer perifere regioner kan føre til at man slår ut sine egne, slik som en av respondentene legger det frem har slike utslagsfaktorer større konsekvenser enn bare en konkurs og kan føre til ringvirkninger for hele næringskjeden i regionen (Intervju 1, 2, 4).

Tilgangen til kunnskap og forskning er også noe som her er verdt å nevne. Selv om Tynset har et eget høyskolesenter er det likevel utfordringer knytt til hvilke bedrifter høyskolesenteret svarer til, primært sett svarer de fleste retningene til helsearkivet, sykehuset og andre offentlige arbeidsplasser. Flere respondenter uttrykker dermed at de ikke føler høyskolesenteret svarer til deres behov og flere legger til at de har knytt sterkere koblinger med NTNU i Trondheim og Gjøvik for å få tilstrekkelig med kunnskap inn (Intervju, 3, 5, 10).

Gjennom flere beskrivelser og fortellinger fra respondentene er det mulig å identifisere et narrativ om en region med stabil utvikling, hvorav holdninger og uoversiktlige samarbeid lokalt er beskrivelser som underbygger dette og bidrar til å støtte et narrativ om Tynset som en region med stabil utvikling, og med uutnyttede samarbeidsmuligheter. Ved at respondentene viser tvil til statistikk som legges til grunn for å kunne argumentere for en region i vekst og ved at de

problematiserer fraværet av lokale samarbeid og nettverk kan man her se fortellinger om stabilitet knytt til innovasjon.

5.1.3 Et narrativ om nedgang

Et narrativ om en region i nedgang støttes av fortellinger som gir et inntrykk av manglende innovasjonsevne hos de forskjellige næringene i regionen. Dette narrative basserer seg på beskrivelser av en region i krise eller som er på vei inn i en krise. Gjerne på bakgrunn av nedadgående aktivitet hos næringer. Et narrativ om nedgang er fremtredende når det kommer til uttrykk at flere næringsaktører forsvinner eller forvitrer. Aktører i regionen har ikke tilstrekkelig med midler eller mulighet til å innovere og opplever mangl på kompetanse og arbeidskraft til å drifte bedriften. Videre er et slikt narrativ fremtredende ved at respondenter uttrykker et fravær av samarbeid mellom næringene i regionen samt manglende nettverk ut av regionen. Dette kan også understøttes gjennom utsagn som argumenter for at det er en manglende kunnskap Strømm inn i regionen, hvorav næringene har nok utfordringer knytt til å drive "brannslukking" enn å initiere til prosjekter og samarbeid. Dårlig kultur knytt til nyskaping, er også indikasjoner, hvorav entreprenørskapskulturen ikke er til stede. Dette kommer til uttrykk gjennom fortellinger som støtter tilstedeværelse av negative normer og verdier. Til slutt kan fraflyttingstrender være en indikasjon og respons på en region i nedgang eller forvittring.

Et narrativ om Tynset som en region i nedgang eller forvitring kommer til uttrykk i tilknytning til spørsmål om eksisterende barrierer, utfordringer og fremtidsutsikter for næringer og regionen i sin helhet. Her avdekker respondentene at det eksisterer flere barrierer og utfordringer i regionen som potensielt kan føre til at regionen forvitrer om de ikke reagerer på de i tide. Et av de største utfordringene som ble belyst av alle respondentene knyttes til befolkningsmasse og fraflytting. Her uttrykker respondentene at de er bekymret for de indikasjoner som viser til befolkningsnedgang for regionen. videre det er vanskelig å få folk til å flytte til regionen og at de ikke har kommet frem til en god strategi for å overkomme denne utfordringen (Intervju, 1-13). Kritisk befolkningsmasse vil være avgjørende for næringene i regionens evne til å holde seg i live, men også for å kunne vokse, dette da en økt tilflytting kan medføre tilgang til ny arbeidskraft og kunnskapsstrøm inn, for regionen.

‘Det er jo en problemstilling med bosetning som mange kommuner sliter med, og det er vanskelig å finne konkrete svar på hvordan man skal få det til’ (Intervju, 2).

Dette utsagnet støtter en bekymring, men forteller også en historie om en region som ikke har hatt stor tilflytting eller befolkningsvekst de seneste årene. Dette sitatet er med på å bygge under utfordringer som kan føre til forvittring. Gjennom intervjuene knytter respondentene den lave befolkningsmassen til utfordringer med tilgangen på rett kompetanse og beskriver at det er næringer som sliter med å vokse organisk på bakgrunn av dette:

Sitat 1: *“Østa er vår underentreprenør som skulle vokse like fort som markedet vårt vokste, men det klarer vi ikke, vi klarer ikke organisk vekst i noen ledd lengre, så vi er nødt til å gjøre store samarbeidsavtaler eller store oppkjøp av partnere”* – (Intervju, 5).

Sitat 2: *“ Vi innser at vi klarer ikke å vokse organisk lengre, det er ikke nok kompetanse og nok “sånne” i regionen her, så der er en begrensning selv om en vil være innovative”* (Intervju, 5).

Ved at respondenten bruker ordet “sånne” henviser vedkommende til arbeidstakere med relevant kompetansen som svare til næringens behov, men også til entreprenører og ildsjeler som kan initiere i nye næringer og løsninger. Respondentene mener mennesker er det som er avgjørende for innovasjonskraften i regionen og er noe som de ser de mangler, og vanskelig å få tilgang på. Dette bygger opp under et narrativ hvor regionen er i eller er på vei inn i en nedgangsperiode.

En annen indikasjon på at regionen er i en nedgangsperiode kommer frem i spørsmål knytt til kompetanse og tilgangen på kunnskap. Her mener flere av respondentene at det er en utfordring knytt til kompetansemangel, hvorav to av respondentene nevner “Norsjø modellen” som en strategi som har gjort det mulig for regionen å kunne opprettholde en viss form for spisskompetanse og standard både innen helse, men også som en strategi næringslivet har kjørt for å få inn nok og relevant kompetanse til utvikling og innovative prosjekter. Disse respondentene mener likevel at dette ikke er en modell de kan stole på eller forholde seg til over tid, da dette er mer en krisestrategi enn noe annet.

“Leger jobber gjerne nordsjømodellen som også brukes mange andre steder, her på Tynset har vi mange dyktige leger fra Sverige som kommer hit og jobber 2/3 uker, så drar de tilbake og jobber sikkert litt der... De jobber 12 timer om dagen, bor på hybelen sin, er sammen med sine svenske kollegaer og drar hjem. En lege som hadde jobbet her hadde flyttet hit hadde hatt med seg gjerne 2 unger i skolen, de hadde spillt fotball på lokallaget, stilt opp på dugnader og kjøpt klærne sine her på Tynset. Man får spisskompetansen som er vanskelig å få tak i i

lokalsamfunnet, samtidig som man mister en dimensjon da de ikke har en tilhørighet til stedet'' (intervju, 2).

Dette sitatet underbygger en bekymring rundt måten helsevesenet løser utfordringer knytt til mangel på kompetanse, hvorav de dekker de behovene og løser det umiddelbare problemet, men at det ikke skaper synergier for lokalsamfunnet og at det ikke er en optimal strategi for andre bransjer i regionen. Videre legger respondenten til at dette er en trend som smitter og at det ligger grunn til bekymring for næringer som leier inn midlertidig kompetanse.

''Jeg snakket med noen som skulle etablere en kompetansekrevende virksomhet i Gudbrandsdalen og da skulle de ha ingeniører som skulle jobbe etter nordsjømodellen.... Utviklingen av kompliserte prosesser kan man leie inn folk som kan gjøre den jobben for deg, den nye produksjonslinjen er jo der, men så reiser kompetansen ut igjen.'' (intervju 2).

Nordsjømodellen er ifølge denne respondenten en nyttig strategi for å komme seg ut av en fase med nedgang eller for å unngå forvitring, men problematiserer denne strategien i tilknytning til langvarig og/eller stabil vekst. Respondenten anerkjenner likevel at det er fristende for bedriftene å bruke denne tilnærmingen, da det er lettere å leie inn ekspertise i en kortere periode og det kan bidra positivt inn mot næringers prosjekter og utvikling internt, men at den kan ha negative effekt for lokalsamfunnet og andre næringer i regionen (Intervju 2).

Noen respondenter forteller at de regionale aktører mangler en ''sense of urgency'' noe som kan indikere at det eksisterer en ''sense of urgency'' og derfor bygge under et narrativ om nedgang. Respondent 2 refererer da til at de er tendenser som viser til befolkningsnedgang over flere år, men at de ikke enda har opplevd en større krise i regionen. Respondentene mener videre at en slik SOU (sense of urgency) kan trigge mer og større positive endringer for fremtiden (Intervju, 1).

'' Det er en felles SOU som det heter ''sense of urgency'' det erfarer alle samfunn når man får en krise, da samles alle i bunn og da skjer det noe. Vi så det tydelig i Folldalen da de mistet gruva, da mobiliserte alle, alle var med og ville løfte sammen og jeg tror kanskje at regionen ikke har oppdaga en SOU så det er ingen mobilisering heller'' (intervju, 1).

Her beskriver respondenten at det mangler krise reaksjoner i regionen, og sier implisitt at denne tilstanden er til stede bare ikke kommunisert tydelig nok. Dette legger grunn til å argumentere for at det er nærliggende å si at det eksisterer et narrativt om nedgang, men at den ikke blir kommunisert eller tilsluttet, dette understøttes en av næringsaktørene gjennom sitater:

Sitat 1: *''Vi er nødt til å samarbeide, ellers blir Tynset og heile østerdalen med Røros en liten turistattraksjon eller kanskje det blir et sted man bare kjører gjennom... vi må drive samarbeid, vi må åpne opp og by mer på oss selv''*(Intervju, 5).

Sitat 2: *'' Jeg er født positiv og fremoverlent selv om jeg er eldre. Jeg er oppriktig bekymret for hele regionen. Noen bygder tror de skal klare seg alene uten noen andre, noen kommuner tror det samme''*. (Intervju, 5).

Her sier respondenten at vedkommende har en direkte bekymring for regionen og er av den oppfatning at regionen er i en nedgangsperiode, dette begrunner respondenten med at det er dårlige samarbeid mellom kommunene og mellom næringene i de gitte kommunene. Videre er det flere respondenter som støtter denne oppfatningen, og forteller at de ikke når gjennom med sine prosjekter og syntes kommunikasjonen er utfordrende, dette finner man også bevis for da flere av næringsaktørene får avslag på søknader om midler til forskjellige prosjekter. Selv om kommunen ikke nødvendigvis gir direkte midler til næringer, har de likevel en bistående rolle i søknadsprosesser mm.

Hovedvekten i narrativet om Tynset som en region i en nedgangs periode, ligger på bekymringene knytt til befolkningsnedgang og fraflytting. Dette fører til at respondentene forteller en historie om en region som vil kunne slite i fremtiden med å få innhentet rett kompetanse til rett tid. Hvorav aktører sitter med strategier strategier som virker å være effektive men farlige over tid for regionens helhetlige utvikling. Narrativet om nedgang er tydelig gjennom at respondentene uttrykker at de er i en krisesituasjon og er noe som ikke blir kommunisert høyt og tydelig nok i regionen, og gjør at de heller ikke klarer å agere deretter.

5.1.4 Identifiserte narrativer

Ut fra de resultatene som kom gjennom analyse av datamaterialet ser man at det eksisterer flere narrativ i regionen. dette gjør det derfor vanskelig å si om det er et narrativ som er mer fremtredende enn andre. Dette er likevel ikke et problem da flere narrative kan eksistere og kommuniseres på samme sted og tid (Abelsen, et al., 2013, s. 49). Som presentert i forrige kapittel finner man gjennom intervjuene både narrativ om vekst i regionen, tendenser til nøytrale holdninger og stabil utvikling, samt narrativ om nedgang og fravær av en kritisk masse. Fortellinger og Indikasjoner på et narrativ om nøytralitet og nedgang kan virke like og gjensidig utfyllende. Dette kan være på grunn av at respondentene har en oppfatning av at fraværet eller lave frekvenser av innovasjon fører til stagnasjon og evt forvitring over lengre tid, men at dette ikke er situasjonen per nå. Det at respondentene gjør seg de vurderingene underveis og trekker

linjer mellom nøytralitet og nedgang kan vise til at det minst dominerende narrative om innovasjon i regionen er nedgang, dette da respondentene snakker om nedgang som et utfall av nøytralitet over tid. Man kan gjennom narrative se flere komplimentære narrative hvorav fortellinger som støtter veksts narrative er basert seg på utfordringer knytt til nedgangs narrative. Eksempel på dette er når respondentene beskriver evnen til å innovere på bakgrunn av å skape spennende arbeidsplasser, noe som er med på å svare til det negative narrative om utfordringer knytt til befolkningsnedgang. Det er også mulig her å avdekke ikke-komplimentære narrative, disse omhandler nettverk og samarbeid.

5.2 Hvilke utfordringer medfører de identifiserbare kontroverser knytt til regional samhandling

Foretakenes evner og muligheter til å kunne innovere, avhenger av egenskapene ved de strukturelle systemene i regionen, innovasjonspolitikken må derfor innrettes de forhold og fortrinn som eksisterer i regionen for å kunne stimulere innovasjonssystemet. Dette vil igjen har betydning for foretakene i Tynset sin innovasjonsevne (Spilling, 2010, s. 187). Ut ifra dette tolkes det som at næringsaktørene i Tynset i større grad avhenger av at virkemiddelapparatet og kommunen evner å se hvilke egenskaper, muligheter og barrierer som finnes i Tynset gjennom de strukturelle systemene i regionen samt påvirke innovasjonspolitikken med utgangspunkt i de fortrinn og behovene næringsaktørene i regionen innehar.

Spilling legger vekt på kunnskapsutvikling, kunnskapsspredning og læring som viktige aktiviteter som innovasjonspolitikken kan bidra med og som vil ha videre kan stimulere til utvikling av klynger, samarbeid i nettverk og hvorav kunnskap kan akkumuleres gjennom spin-offs og anvendes i industrier (Spilling, 2010, s. 187). Dette er noe som også kommunen og virkemiddelapparatet i Tynset vektlegger som viktige tiltak for å kunne stimulere innovasjonsprosesser i næringer i regionen og for å kunne oppnå større regional samhandling, som også virker å være et overordnet mål for regionen. Regional samhandling er noe virkemiddelaktørene uttrykker at de kontinuerlig jobber med, men opplever ikke å få alle næringene med på dette (Intervju, 1, 2, 7). Spørsmålet her er om det eksisterer en motstand til samhandling i regionen mellom noen aktører, eller om det er andre faktorer som spiller inn for at næringene i regionen ikke initierer og bidrar i kunnskapsdeling og samarbeid?

Regional samhandling er noe som næringsaktørene i Tynset er tydelig delt om, hvorav noen næringsaktører ikke kan, vil eller har mulighet til å fokusere på. Noen karakteristikk ved respondentene som svarte at de ikke har mulighet til å fokusere på regionale samarbeid er at de er av en mer skaleringsintensiv og leverandørdominert karakter, hvorav innovasjoner

hovedsakelig er initiert gjennom "demand pulls" fra markedet og hvor markedets behov er en ekstern betingelse for suksess (Abelsen, 2013, s. 49), (Intervju, 4, 12, 13). På bakgrunn av at disse næringene er såpass markedsstyrte kan det igjen føre til at de er mer bransjeorientert og lener seg mot faglige tyngede nettverk utenfor regionen, dette de på bakgrunn av manglende relevante kunnskapsbedrifter innenfor regionen må søke i nettverk andre steder samt ut av se til løsninger hos større konkurrenter utenfor regionen (Bathelt, et al., 2002, s. 13). Dette er også noe som er gjeldende for respondentene som forteller om at de ikke har muligheten eller ser relevansen i regionalt samarbeid uttrykker. Den nytten de ser i et evt samarbeid er i form av økonomiske støtte fra kommune og virkemiddelapparat, for å bidra inn mot prosjekter de selv ønsker å gjennomføre. Disse næringsaktørene opplever videre at det er vanskelig, da søkingsprosesser m.m er tid og ressurskrevende og ikke garantert et positivt utfall. Disse beskrivelsene danner et nedgangsnarrativ om samarbeid i regionen fortalt fra de markedsstyrte næringene samt de næringene som har sterkere bransjerelaterte nettverk ut av regionen. Dette gjør at narrativet disse aktørene forteller om virkemiddelapparatet farges av at de føler de ikke når frem og uttrykker misnøye til den innovasjonspolitikken som blir ført i regionen. Dette kan virke å være noe som stemmer da kommunen og virkemiddelapparatet selv uttrykker at de har hat større fokus på å støtte inn mot prosjekter som inkluderer flere regionale aktører og som skal bidra til å skape større synergier for regionen. (intervju 4)

De næringsaktørene som engasjerer seg regionalt er gjerne små og mellomstore bedrifter som har kundene sine regionalt samt at bedriftene selv har mulighet til å initiere i innovasjoner "technology push" (Abelsen, 2013, s. 49). Slik disse bedriftene beskriver samhandling i regionen fremstiller de det som at det er mange næringer som evner å drive prosjekter sammen. Disse har en annen oppfatning av virkemiddelapparatet og kommunen handlingsområder, hvorav de ser på disse aktørene som tilretteleggere for næringsutvikling, fremfor å være en direkte partner og investor inn mot næringsutviklingen (Intervju, 11). Selv om flere av de lokale næringsaktørene forteller at de evner å samarbeide blir det likevel ikke nok presisert av kommunen og virkemiddelapparatet tross i flere eksempel på samarbeid og knoppskyter bedrifter og beskriver heller en region hvor samhandling og samarbeid ikke er optimalt og at potensialet ikke er utnyttet til det fulle enda (Intervju, 1, 2, 6, 7).

Ifølge rammeverket for motstandsdyktige regionale servicesenter er det ikke optimalt for alle typer næringer spesielt om de befinner seg i perifere regioner å drive med lokalt samarbeid. Dette da mye av deres kunnskap for å kunne innovere hentes utenifra regionen, gjerne i konkurrerende eller fagspesifikke kunnskapsklynger (Bathelt et al., 2002, s. 7). Om de

skaleringssintensive og leverandørsomminerende næringene ikke kobler seg opp til eksterne kunnskapsklynger vil de risikere å miste sin posisjon i markedet (Abelsen et al., 2013, s. 49). På bakgrunn av at flesteparten av bedrifter i Tynset ikke er store nok til å både kunne samarbeide lokalt og i bransjerelaterte nettverk, risikerer de å miste sin posisjon og kunnskapsinnputt om de kun fokuserer på lokalt nettverk og samarbeid. Derfor velger disse type næringene å fokusere inn mot eksterne nettverk da det gir de en mindre kognitiv avstand mellom dem, men også fordi slike nettverk er mer tid og ressurskrevende å opprettholde og krever mer gjensidig interaksjon enn det regionale nettverk gjør (Bathelt, et al., 2002, s. 13).

Disse faktorene er med på å forme kontroverser mellom narrativer om samhandling i regionen der kommunen og virkemiddelapparatet beskriver næringsaktører som ikke er villig eller er interessert i samarbeider om prosjekter regionalt. Dette narrative støttes ikke fra næringslivets side. Hvorav det heller kommer frem et narrativ om gode og fullt utnyttet samarbeid og at hindrene ikke ligger i interesser og villighet, men grunnet i hvordan de jobber med innovasjon og hvilke bransjer de tilhører (intervju 4). Narrative om at det er flere næringer i regionen som ikke er interessert i samarbeid og ikke er villige til samarbeid, stemmer ikke overens med mine funn.

Det skal så sies at de næringene som evner å drive begge aktiviteter, altså både delta i regionale prosjekter og samarbeid, men også har et eksternt nettverk ut av regionen, i større grad uttrykker at de evner å drive med innovasjoner og samskaping. Videre har disse også en mer positiv oppfatning av regionale samarbeid og støtter i større grad et narrative om en region i vekst (intervju, 5, 9, 10, 13). Dette er noe som står i kontrast til det narrative bedriftene med manglende regionalt samarbeid beskriver, hvorav de uttrykker en større bekymring rundt regionens evne til samarbeid og er kritiske til sine egne og andres evne til å kunne innovere og ligge frempå i markedet inn mot fremtiden.

Virkemiddelapparatet og kommunen støtter også denne bekymringen gjennom at de uttrykker et behov for større samarbeid mellom aktørene og at det per nå ikke er tilstrekkelig nok samhandling i regionen, noe som står i kontrast til hva de markedstyrte bedriftene sier de trenger og har mulighet til. Dette kan ha påvirkning på utviklingsbanene for regionen om virkemiddelapparatene fortsetter å pushe samarbeid på bedrifter som ikke har forutsetninger eller nytte av innovative prosjekter med andre bedrifter i regionen. For det første vil et slikt narrative rundt samarbeid påvirke i negativ forstand hvorav det blir lagt harde strategier for å få til samarbeid mellom bedrifter uten å ha en viss ide eller levedyktige prosjekt og man går i en fastlåst posisjon. For det andre kan denne typen strategi bidra til at bedriftene som ikke har

forutsetninger for samhandling regionalt mister tillit til virkemiddelapparatene, da disse legger harde føringer for bedriftenes innovasjonsaktiviteter hvorav bedriftene går i en locked in posisjon da de ikke har tilgang til relevante næringsaktører regionalt og de sliter med å oppnå lønnsomhet da den kognitive avstanden oppleves for stor, og kunnskapsgrunnlaget for dårlig (Bathelt, et al., 2002, s. 7).

Koblingen mellom samhandling og narrativ er nødvendigvis ikke betinget i at de forskjellige respondentene er enige om narrativene angående samarbeid, men kan derimot være betinget i tilslutning til det dominerende narrative. Dette kan også være en mer realistisk forutsetning for fremtidig utvikling (Hernes, 2020, s. 53). likevel krever det i denne sammenheng at virkemiddelaktørene erkjenner at det ikke er alle næringer som har noe utbytte av eller har mulighet til å samarbeide like regionalt som andre. Erkjenningen av dette bør også resultere i at narrative altrueres for ikke å påvirke de regionale strategier i feil retning. Virkemiddelapparatet bør også være bevisst aktør-sammensetningene i regionens og hvilke utfordringer de møter og hvilke behov de har når det kommer til hva de faktisk har mulighet til å initiere til når det gjelder innovative prosjekter og samarbeid. Hva som bør være regionens og aktørenes hovedfokus når det kommer til nettverk om det er eksternt eller internt avhenger av næringens karakterer, regionens aktør-sammensetning, men også hva man ønsker å oppnå. Dette er også en diskusjon Bathelt (2002) tar for seg, hvor han foreslår at politiske aktører i større grad bør være delaktige i å stimulere og støtte opp under nettverksrelasjoner ut av regionen, med bakgrunn i at dette er aktiviteter som er tid og ressurskrevende for aktører å gjøre alene og gjør det mulig for aktørene å rette tid og ressurser inn regionale samarbeid (Bathelt, et al., 2002, s. 24). De politiske aktørene i Tynset bør også ta en vurdering på spørsmål om metningspunktet for regionalt samarbeid alt er nådd og hvordan denne strategien vil være effektiv for videre utvikling i regionen.

5.3 På hvilken måte kan innholdet i de ulike narrative være med på å påvirke fremtidige utviklingsbaner for regionen.

Utviklingsbaner for Tynset som en del av den tynnere siden av RIS rammeverket vil i større grad være sti avhengige i møte med fremtidige utviklinger, dette gjør at valgene for fremtiden er begrenset av de valgene og resultatene som har preget fortiden (Rothaermel, 2019, s. 121). Det vil her være grunn til å påstå at de narrative som blir kommunisert og anerkjent av aktørene i regionen har en sentral posisjon inn mot hvilke utviklingsbaner regionen initierer i. Sett i et systemperspektiv er innovasjonspolitik, organisasjoner, sosiale forhold og systemer,

faktorer som også er med på å prege og påvirke et steds utviklingsbaner (Abelsen, et al., 2013, s. 33). Dette gjør at utviklingsbaner for Tynset ikke er gitt kun på bakgrunn av det dominerende narrativet eller bestedelen av de 3 forskjellige narrative som analysert og diskutert tidligere. Det er derfor her relevant å se på narrativ som et analytisk verktøy for videre handling sett i et systemperspektiv. Som siste del av diskusjonen vil dette delkapittelet ta for seg mye av det som har kommet frem gjennom analyse og diskusjon fra de foregående forskningsspørsmålene.

5.3.1 Narrativ om vekst – Ny sti opprettelse

Slik det kommer frem av i vekst narrativet viser virkemiddelapparatet å ta en aktiv rolle i strategier og aktiviteter som bidrar inn mot å tilrettelegge for nye sti opprettelser. Gjennom næringsklynge- prosjektet ‘‘nordøster-dalen miljøpark’’ er både næringsaktører og offentlige og statlige interesseorganisasjoner med på å tilrettelegge næringsareal med solide infrastruktur. Dette er et forsøk på å lokke til seg nye bedrifter og entreprenører til regionen gjennom å bruke sine endogene materielle ressurser til å lokke til seg eksterne aktører inn i regionen (Abelsen, et al., 2013, s. 273). Disse aktivitetene gjør det derfor mulig å argumentere for at Tynset ser ut til å bevege seg inn mot nye sti opprettelser som en fremtidig utviklingsbane.

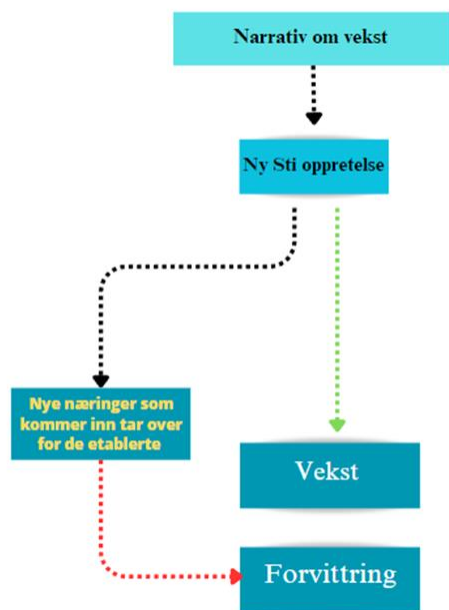
Ved at næringsaktørene i regionen har et godt samarbeid og at det gjennom samarbeidene og prosjekter evner å opprette nye knoppskyterbedrifter vil dette også være indikasjoner på at regionen allerede beveger seg i nye sti opprettelser (intervju 1,2,3,4,5,6,7). Selv om regionen kan fortsette å drive utvikling innenfor i disse baner og føre de til vekst, men dette er ikke gitt og utviklingsbanen kan endre seg. Om virkemiddelapparatet kun evner å støtte opp under strategien om å få inn nye industrier og næringer, kan det føre til at de eksisterende næringer i regionen som trenger støtte til samarbeidsprosjekter blir nedprioritert og mulig forvitret. Ny sti opprettelse er ifølge Abelsens (2013) beskrivelse en mer omstendig utviklingsbane, men noe som også mater på utviklingsbanene for regionen i sin helhet og er lettere for regioner som alt befinner seg i en vekst periode (Abelsen et al., 2013, s. 273).

Virkemiddelapparatet og kommunen må her være sentrale aktører i arbeidet om regionen initierer i nye sti opprettelser som utviklingsbane. Noe som også støttes av Nilsen, Grilitsch og Hauge (2022) som peker på offentlige, regionale og nasjonale støtteorganer som viktige pådrivere for klynge programmer og andre initiativ som kan bidra til konkurransekraft i et større marked (Nilsen et al., 2022, s. 6). Likevel vil det på bakgrunn av at det eksisterer kontroverser i narrative om samhandling være mulig å se utfordringer som kan føre regionen i mer negative utviklingsbaner og i verstefall forvitring. Slik figuren illustrerer ligger denne

potensielle svikten hos de eksisterende næringene, hvorav det på bakgrunn av at virkemiddelaktørene har et større fokus på å etablere nye næringer regionale klynger ikke evner eller er villige til å bistå gamle etablerte næringer i deres prosjekter.

Om næringsaktørene ikke ser nytten og/eller verdien i å drive innovative prosjekter og utvikling i lokale klynger, kan det føre til en systemsvikt på bakgrunn av at da slike initiativ er av større samfunnsnyttig betydning enn for den enkelte bedrift (Fitjar et al., 2019, s. 237). Dette også på bakgrunn av at det er flere bedrifter i regionen er begrenset til å drive inkrementelle innovasjoner og er drevet at "demand pull" fra markedet (ref. Forsknings spørsmål, 2).

Det er også verdt å nevne at ny sti opprettelse som utviklingsbane i større grad krever at aktørene i regionen evner å benytte seg av den forskningsbasert kunnskap som befinner seg i regionen, dette gjør det derfor mulig å spekulere i hvilke industri og næring som er mulig og relevant å utvikle i (Abelsen et al., 2013, s. 344). Høyskolesenteret i Tynset slik det ser ut i dag, har forskning og kompetanse rettet mot utdanninger som støtter fagfelt innenfor helseinformatikk, helsedataanalyse og økonomi (intervju 2). Likevel ønsker virkemiddelaktørene å invitere inn nye bedrifter og andre typer bedrifter enn de forskningsmessig har mulighet til å støtte oppom. Dette kan føre til at de ikke når godt nok ut til andre bransjer enn de som har nytte av å koble seg på de helse og økonomirelatert forskning. Basert på det som kommer frem i analysen er det mulig å se slike indikasjoner gjennom opprettelsen av helsedataservice som er planlagt å starte opp i nærmeste fremtid. (intervju 2). denne nyetablerte bedriften vil derfor ha godt utgangspunkt for videre forskning og utvikling og man kan argumentere for at utdanningstilbudene har vært med på å få denne bedriften til Tynset.

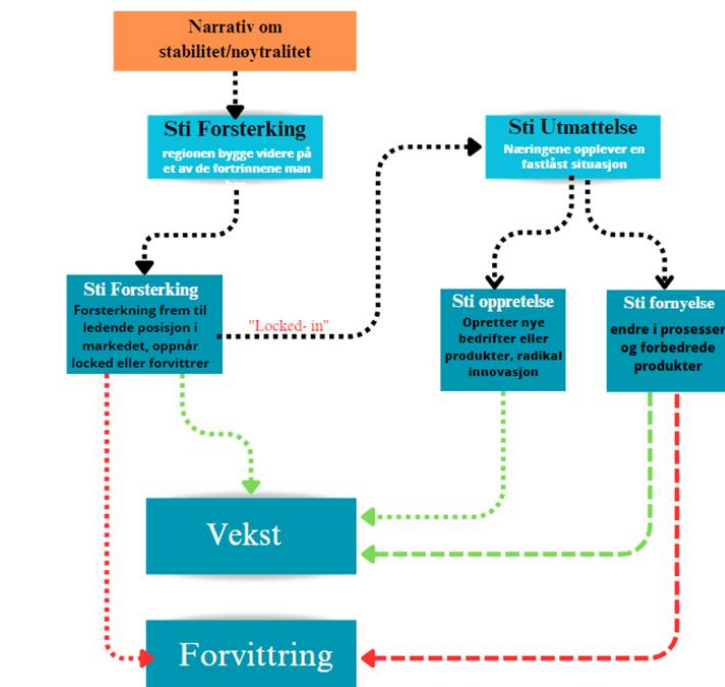

Figur 7: Egenkomponert illustrasjon av utviklingsbaner hvor det foreligger et narrativ om vekst.

Slik figur viser kan det gjennom narrativer om vekst medføre at næringsaktørene i regionen ser muligheter i å initiere til ny sti opprettelse i sin respektive næring, men er mulig begrenset til det interne nettverket i regionen for å gjøre dette. Tynset som en region som faller innenfor den tynnere delen av RIS rammeverket har gjerne en relativt dårlig kapasitet til å utnytte interne prosesser til å stimulere i regional transformasjon, på bakgrunn relativt få lokale næringsaktører og lite kunnskaps-strøm inn mot regionen (Asheim, et al., 2019, s. 51). Dette er også noe som er synlig i Tynset gjennom den begrensede tilgangen til kompetansearbeidskraft, tilgangen til relevante utdanningsinstitusjoner for næringene og entreprenører, er det begrenset hvor lenge man kan utvikle i denne banen med begrenset tilgang på kunnskap. Det vil også være grunn til å videre argumentere for begrensninger knytt til hvor mange samarbeidsprosjekter og knoppskyter-bedrifter som er mulig å oppdrive i regionen fra de næringene som eksisterer per nå. Dette vil igjen kunne påvirker innovasjonsgraden av de nye knoppskyter-bedriftene og øke muligheten for at de ikke er konkurransedyktige i et større marked. Det vil likevel være strategisk for Tynset å kunne initiere i slike utviklingsbaner da det kan medføre at det kommer nye entreprenører og bedrifter inn som kan bidra som "endrings agenter" og supplere med ny kunnskap til næringene gjennom regionale næringsklyngen. Her vil det være viktig at virkemiddelapparatet er bevisst sin posisjon og evner å inviterer inn relevante næringer som kan bidra til nye sti opprettelser. Disse nye næringene bør videre være av relevans for etablerte næringer for å kunne oppnå en lønnsom balanse (Bathelt, et al., 2004, s. 7) (Intervju, 1).

5.3.2 Narrativ om stabilitet/nøytralitet – sti forlengelse

Narrativet om stabilitet kan påvirke utviklingsbanen i den retning at regionale aktører vil fortsette i retning av videre sti forlengelser. De som driver innovative aktiviteter, ser ut til å være de næringene som har et relativt større fortrinn i regionen. Dette da fortellingene og beskrivelser fra respondenter etablerer et bilde av at det er visse næringsaktører i regionen som skaffer seg større momentum enn andre, og på bakgrunn av deres sterkt etablerte nettverkbaner ut av regionen evner å holde en stabil utvikling (Bathelt, et al., 2002, s. 13). Argumenter som støtter opp at regionen sikter seg inn mot denne utviklingsbanen legges også til grunn gjennom forteller om fremtidsprosjekter og investeringer av mer inkrementell karakter, hvorav de i større grad lener seg på kunnskap og forskning fra deres eksterne nettverk (Abelsen, et al., 2013, s. 344). Denne tilnærmingen til utvikling er noe som også Asheim (2019) tar for seg. Hvor han argumenterer for at en av strategiene for å overkomme barrierer knytt til Tynne RIS er gjennom å engasjere seg i ikke lokale kunnskapsforbindelser gjerne med nasjonale og multinasjonale bedrifter gjerne av en lik fagspesifikk og bransjerelatert karakter (Asheim, et al., 2019, s. 91). Ved at aktørene i regionen fortsetter å bygge videre på de fortrinn de har og med et større fokus på å styrke de etablerte virksomhetene vil de evne å bevege seg i utviklingsbaner rettet mot sti forsterkning (Abelsen, et al., 2013, s. 344).

Figur 8: Egenprodusert illustrasjon på utviklingsbaner hvor det foreligger et narrativ om stabilitet/nøytralitet i regionen.

For Tynset vil det ifølge figuren illustrert ovenfor viser til 3 mulige utfall, ved sti forsterkning som naturlig utviklingsbane ved at det foreligger et narrativer om stabil utvikling i regionen.

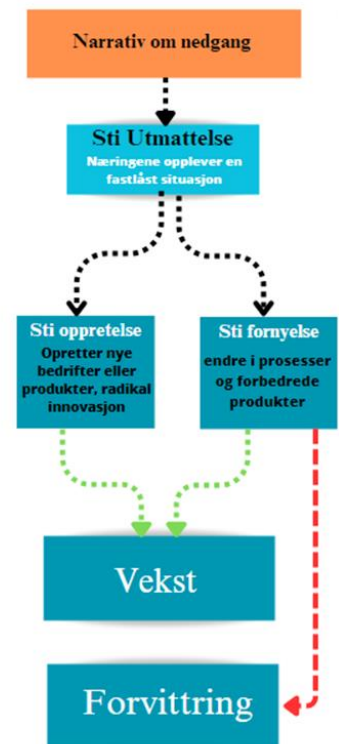
Første mulige utfall vil være at regionen evner å holde tritt med de ledende næringene i regionen og tilstreber og oppnår en ledende posisjon i markedet, dette fordrer på at næringene evner å effektivt benytte seg av de etablerte fagspesifikke nettverkene ut av regionen, men at de regionale aktørene også evner å bistå de næringer som har et større fortrinn. Videre krever det at bedriftene selv evner å skape og akkumulere solid og variert kompetanse og kunnskap i bedrifter. På bakgrunn av lite utskifting av ansatte i regionen og dårlig tilgang på arbeidskraft vil det videre innebære at også arbeidsgivere utvikler et høyt nivå av erfaringsbasert kompetanse for sine ansatte gjennom å tilby kursing m.m, som igjen brukes inn mot innovasjonsprosesser (Asheim et al., 2019, s. 91). Om bedriftene evner å tilslutte seg dette narrativet vil kan dette føre til gradvis vekst over tid noe som også vil kunne ha synergieffekter for hele regionen. Utfall nr. 2 er at bedrifter verken har evne og ressurser til å innhente, tolke og bruke ekstern informasjon og ikke klarer å overkomme barrierer knytt til kunnskapshull (Asheim, 2019). Det blir her da en større fare for at næringslivet går i en "fast låst" posisjon i en bestemt teknologisk utviklingsbane, som igjen gjør de sårbare for eksterne markeder eller konkurrenter som evner å tilegne og anvende ny teknologi (Abelsen, et al., 2013, s. 344). Noe som gjør at næringen med sterk spesialisering i en "fastlåst" situasjon taper omstillingsevne, marked, konkurransevne og arbeidsplasser forsvinner og regionen vil gradvis forvitte med mer fraflytting og nedleggelser, da disse aktørene er av stor betydning for regionen. Det tredje utfallet er at Utviklingsbanen i stedet for å ende i forvitring, endres til sti utmattelse (Abelsen, et al., 2013, s. 344). Mulighetene for å kunne hente seg inn igjen når utviklingsbanene går i retning av sti utmattelse, vil avhenge av hvilket narrativ som videre blir kommunisert og hvilket narrativ næringsaktørene evner å tilslutte seg (Rose, 2001, s. 138). Her vil jeg argumentere for at et narrativ om nedgang kan være et sentralt analytisk verktøy både for næringsaktører og virkemiddelaktørene for hvordan de skal agere på situasjonen og legger føring for videre strategiske valg.

5.3.3 Narrativ om nedgang – sti utmattelse

Slik figuren er utformet, vil det ved et narrativ om nedgang vil dette kunne føre til at regionen stå foran flere valg enn de gjør ved de andre utviklingsbanene og vil kreve at de evner å foreta større aktive handlinger for å kunne stimulere inn mot enten nye sti opprettelse eller sti fornyelser. De regionale aktørene må også her ta større forbehold til det narrative som eksisterer. Dette på bakgrunn av at Tynset som perifer region i større grad er sti avhengige og utviklingsmuligheter i større grad preges av tidligere hendelser som videre legger føring for regionens utfall (Rothaermel, 2019, s. 121). Om Tynset havner i en sti utmattet utviklingsbane står de ovenfor to valg som begge består i at det regionale næringslivet makter å fornye seg. Elementer som kommer frem i beskrivelsen som etablerer et narrativer om nedgang vil i større grad påvirke hvilke disse 2 sti valgene aktørene bør initiere i. Elementene i nedgangs narrative kan også bidra til å legge strategier og forme tiltak som mulig kan påvirke utviklingsbane i positiv retning.

Den minst omfattende utveien for Tynset ved sti utmattelse, vil være sti fornyelse, denne aktiviteten er mulig å gjennomføre ved at næringer i Tynset evner å endre aktivitet til å kunne fremstille andre relaterte produkter og tjenester eller fremstiller produkter på nye måter (Abelsen, et al., 2013, s. 344). Det er likevel et poeng at det ‘nye’ bedriftene kommer med, bygger på eksisterende kunnskap og at næringen evner å kobler seg på de kunnskapsklyngene som eksisterer regionalt (Abelsen et al., 2013, s. 344). Her vil det for Tynset lønne seg at det foreligger gode regionale samarbeid og næringsklynger. Med bakgrunn i at det eksisterer forskjellige narrative om regional samhandling er det her vanskelig å drøfte utviklings mulighetene og utfallene ved å engasjere seg i det regionale nettverket og om dette vil kunne gi positive avkastning i form av vekst eller ikke. Dette gir også grunn til å kunne argumentere for et tydeligere og sammenfattende narrativ når det gjelder samarbeid.

Hernes (2020) gjør i sin beskrivelse av handlingsdrevne tilslutninger, noen interessante vinklinger som kan bidra til å gi noen konkrete tiltak som aktørene i Tynset kan benytte. Hernes (2020) trekker her koblinger mellom narrative og samhandling som viktige elementer for å skape handlingsdrevne tilslutninger fremfor at partene handler basert på en gjensidig enighet om narrative (Hernes, 2020, s. 53). Med dette er det mulig å si at de forskjellige aktørene

Figur 9: Egenutviklet illustrasjon på utviklingsbaner for regioner hvor det foreligger et narrativ om nedgang.

ikke trenger å være enige om narrativer når det gjelder samhandling, men at partene tilslutter seg de narrative og handler deretter. Som nevnt i første del av diskusjonen trekker en av respondentene frem at det mangler en "sense of urgency" (SOU) i regionen, noe som for mange ører høres bra ut at er fraværende. Det er likevel her muligheter for å hente inn dette narrative, hvor det kan bli brukt som et verktøy for å initiere til samarbeid, med utgangspunkt i at regionen beveger seg inn i sti utmattende utviklingsbaner. En gjentakelse av SOU -narrativet kan føre til handlingsdrevet samhandling der det er mulig å akkumulere relevant lokal kunnskap for å kunne drive regionen inn i sti fornyelse og ut av den sti utmattende situasjonen og dermed unngå forvitring.

Et mer omfattende sti valg som følge av sti utmattelse, er ny sti opprettelse, denne utviklingsbanen er nevnt tidligere i sammenheng med vekst-narrativet. Det vil likevel være en viss forskjell når det her foreligger et narrativ om nedgang, hvorav ny sti opprettelse i et vekstnarrativ består av mer proaktive aktiviteter. Det vil med bakgrunn i et nedgangsnarrativ og opplevd sti utmattelse her foreligge aktiviteter av en mer reaktiv karakter og vil derfor kunne oppleves som mer omstendige og påtvunget for aktørene i regionen til å kunne stimulere til nye aktiviteter og innovasjon i næringslivet (Abelsen et al., 2013, s. 345). Ny sti opprettelse i denne forstand vil handle om at regionale aktører evner å etablere nye bedrifter knytt til næringer i Tynset. Det kan også innebære at bedriftene fremstiller nye produkter eller kommer med helt nye måter å gjøre ting på i de respektive næringene i regionen, altså driver prosess og/eller produkt innovasjon (Abelsen et al., 2013, s.345). Denne type sti valg krever mer forskningsbasert kunnskap og ekstern innputt til regionen, det vil for Tynset som havner innenfor den tynnere delen av RIS rammeverket være en risikabel strategi å kun belage seg på regionale ressurser og krever da at de evner å hente kunnskap og forskning fra nettverk utenfor regionen. her må aktørene evne å både engasjere seg i det regionale samt sitt eksterne nettverk (Bathelt, et al., 2002, s. 12; Oinas, 1999, s. 364-365). Dette vil være en svært tid og ressurskrevende prosess for næringsaktørene som på bakgrunn av at det foreligger et nedgangs narrativ har begrenset tilgang på kompetanse arbeidskraft (Abelsen, et al., 2013, s. 245). Her ser jeg likevel en mulighet til å trekke inn Nordsjø-modellen som tidligere ble nevnt. Her er det mulig å argumentere for at denne modellen kan være en potensiell strategi for å kunne hente inn rett kompetanse til å bistå komplekse prosesser og prosjekter forbeholdt at regionen opplever sti utmattelse (intervju. 2). Selv om denne strategien tidligere i diskusjonen ble vinklet som en potensiell trussel for regionen over tid, vil den her kunne være med på å bidra til å supplere regionen med den eksterne kunnskapen og forskningen som næringsaktørene ikke evner eller

har ressurser til å hente selv, gitt situasjonen. Dette da utfordringer knytt til en kritisk befolkningsmasse i regionen virker som en kompleks problemstilling som er mer tid krevende og vanskelig å svare til, vil nordsjømodellen være en kortsiktig strategi om utviklingsbanene peker mot sti utmattelse for regionen, og hvor man er nødt å handle raskt for å endre utviklingsbanen og unngå forvitring.

6. Konklusjon

I denne oppgaven har jeg forsøkt å avdekke hvordan ulike narrativ knytt til et gitt sted er med på å påvirke ulike utviklingsbaner. Dette har jeg gjort gjennom å se til Tynset som en region hvorav de over tid og ifølge nyere statistikk og resultater har hatt en positiv utvikling og indikasjoner på vekst. Ut ifra Empiri, teori og narrativ analyse som metode og som teoretisk bakgrunn er det mulig å indentifisere ulike narrativer om regionen internt. Det har med utgangspunkt i disse narrativene vært mulig å avdekke forskjellige målsetninger, fortrinn og utfordringer næringsaktørene og virkemiddelapparatet kommuniserer og indikerer noen strategier for fremtidig utvikling.

Basert på de beskrivelsene og fortellingene respondentene har gitt er det belegg for å argumentere for at det eksisterer flere ulike narrativer om Tynset. Disse narrativene peker på at vekst, stabilitet og nedgang knytt til innovasjon i regionen. Narrativene beskriver samlet sett:

“En region både i større vekst hvor enkeltbedrifter jamt over evner å ha en framoverlent holdning til innovasjon, men som likevel er påvirket av ekstern konkurranse og ressurskrevende prosesser, hvorav tilgang til menneskelige ressurser i form av kompetansearbeidskraft er en stor utfordring og et problem regionen lider under”.

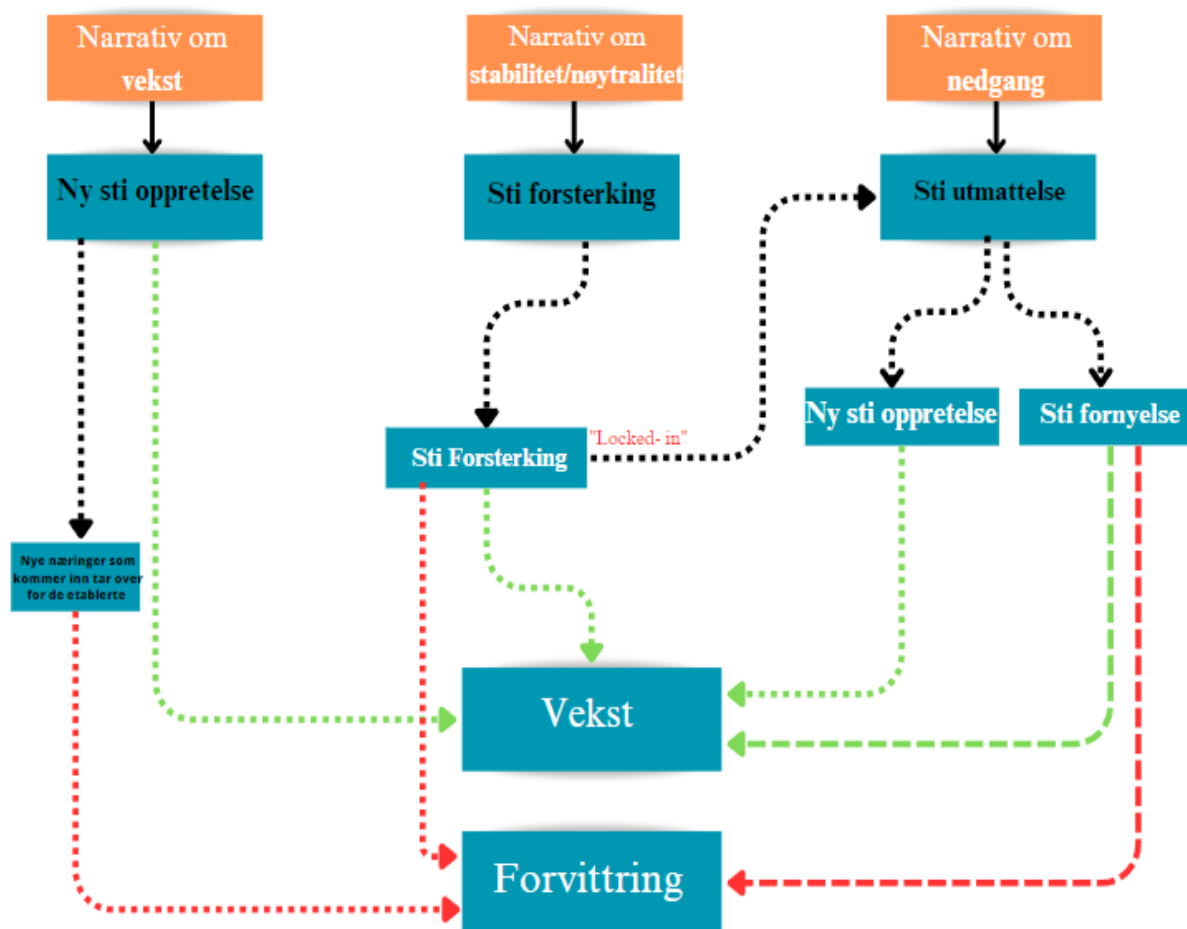
Dette narrativet baserer seg på kombinasjonen av beskrivelsene og fortellinger av størst frekvens. Narrativene som kom frem av analysen og diskusjonen kan virke motsigende eller virke kontrasterende til hverandre. Med bakgrunn i at narrativer ikke bare er definert som fortellinger om en situasjon slik den er nå, men også inkluderer fortellinger som indikerer visse mål og strategier for handling. Dette gjør det mulig her å se på de forskjellige narrativene i Tynset som komplimentere fremfor motstridende. Hvorav historier om en region med befolkningsnedgang likevel har innovative evner som kan bidra til å lokke til seg folk gjennom spennende prosjekter og mulig snu nedgangstrenden. Likevel finner jeg narrativer som ikke har samme effekten for strategiutvikling og kan bidra til å hindre positive regionale utviklingsbaner. Hovedvekten her ligger da på kontroversen mellom eksterne og interne nettverksrelasjoner og hvilke aktiviteter som bør prioriteres for de enkelte næringsaktørene. Ved at det er en eksisterende diskurs om temaet ser jeg disse forskjellige narrativene som problematiske da det ved repetisjon av narrativene kan også bli et verktøy for handling. Det er ikke optimalt for alle næringene å samhandle regionalt. Dette på bakgrunn av de ressursbaser begrensningene enkelte bedrifter i Tynset opplever, men også knytt til at flere næringer i regionen er markeds og

leverandørstyrte som svarer til behovet i markedet og hvor det er vanskelig å drive innovasjonsprosjekter lokalt med lønnsomme avkastninger.

Man ser tydelig 3 utviklingsbaner som er mulig å tenke seg at regionen møter i fremtiden. Dette basert på de 3 narrativene som jeg på bakgrunn av de analyser og intervju har identifisert. Det er vanskelig å si hvilke utviklingsbaner som er mest sannsynlig at Tynset beveger seg inn i, men på bakgrunn av det som foreligger i det eksterne narrative og i kombinasjon med respondentenes fortellinger er det mulig å se for seg at Tynset fortsetter å bevege seg inn i ny sti opprettelse og/eller sti forlengelse. Dette da narrative om vekst og nøytralitet er det som er mest dominerende i respondentenes fortellinger. Det er likevel mulig at disse banene endres og da spesielt med tanke på det som kommer frem av i forskningsspørsmål 2 hvorav kontroverser i narrative om samhandling kan ha negativ innvirkning for regionen og kan føre til fastlåsing eller føre regionen inn i en negativ utviklingsbane. Dette er likevel ikke gitt, da narrative bare er en av flere analytiske verktøy for å kunne avdekke forskjellige utviklingstrekk for et gitt område, og fordrer på at en videre evner å se narrative i kombinasjon med regionens innovasjonspolitik, aktør landskap, sosiale forhold, svingninger i markeder og systemer som faktorer som er med på å prege og påvirke et steds utviklingspotensialer (Abelsen et al., 2013, s. 33). Det er likevel muligheter å argumentere for at Virkemiddelaktørene i større grad bør engasjere seg i næringsaktørens eksterne nettverk. Og med dette er det også mulig å kunne oppnå større tillit, villighet og mulighet fra aktørens side til å delta i de regionale næringsklyngene. Narrative som analytisk verktøy er likevel viktig for å kunne lese situasjonen slik den oppfattes av sentrale aktørene og avdekker mulige strategier for hvilke utviklingsbaner Tynset ønsker og har forutsetninger for å sikte seg inn mot i fremtiden. På bakgrunn av disse fortellingene var det også mulig å avdekke strategier regionen kan benytte seg av om de opplever sti utmattelse. Respondentenes beskrivelser av mulige utfordringer og truslene regionen mulig møte i fremtiden, kom det frem en frykt for mangel på SOU og en skepsis til Nordsjømodellen. Gjennom diskusjonen ble det synlig at disse truslene her var noe som også var mulig å snu om til en strategi og noe de bør innlemme eller benytte seg av om de i fremtiden opplever en større sti utmattelse.

Basert på de funnene jeg har gjort og teorien jeg har bygd oppgaven har det her også vært mulig å kunne utledet en modell som viser til de forskjellige utviklingsbanene Tynset står ovenfor og som et mulig bidrag til videre forskning på temaet. Denne modellen er også en del av det teoretiske bidrag som er mulig å trekke ut fra denne oppgaven.

Utviklingsbaner for Tynset

Figur 10: Egenprodusert illustrasjon de forskjellige utviklingsbanene og narrativene som er analysert og diskutert i kapittel 5.

6.1 Oppgavens begrensninger

I denne oppgaven har jeg kun tatt for meg Tynset regionen som case, noe som gjør at det er vanskelig å si at disse funnene er overførbare til andre perifere regioner. På bakgrunn av at narrativer er noe som kontinuerlig endres og altrueres, og er fortellinger preget av enkeltpersoners oppfatning vil det ikke være gitt at jeg hadde fått de samme svarene om jeg hadde foretatt denne undersøkelsen i dag. Dette vil igjen påvirke oppgavens samfunnsmessige betydning og overførings potensiale. Undesøkelsen baserer seg her på et lite utvalg og de narrativene som kommer frem i forskningen vil derfor ikke være representative for alle aktørene i Tynset.

6.2 Tips til videre forskning

Gjennom oppgaveperioden har jeg underveis gjort spennende funn og gjennom intervjuer og observasjoner ført til at jeg også har gjort meg opp noen tanker og meninger om temaer som ut fra denne oppgaven er viktige å belyse og som kan initiere til videre forskning. Med bakgrunn i temaet for oppgaven som er å se på hvordan narrativer som analytiske og strategiske verktøy kan avdekke mulige utviklingsbaner for perifere regioner, har jeg utledet noen forslag.

På bakgrunn av at jeg ikke har funnet frem til forskning og/eller oppgaver som tar for seg samme eller lignende tema vil jeg anbefale at det gjøres. Dette gjerne med utgangspunkt i en annen region som case, dette på bakgrunn av at narrativer er besteandelen av de unike fortellinger og ikke er lik noen steder. Det vil derfor være interessant å se til en annen perifer region med tilsvarende utviklingstrekk som Tynset for å se om det er hold i narrativ som faktor for utvikling. Det vil også være minst like interessant å se til perifere regioner som oppleve en mer negativ utviklingstrend og hvor det er mulig å identifisere narrativene som eksisterer der og se til hvordan det har eller kommer til å påvirke regionen. Her vil det være mulig å kunne teste ut om mitt teoretiske bidrag i form av den konkluderende modellen holder lag.

Videre ser jeg muligheter for å forske mer på temaene som omhandler regionalt samarbeid vs eksterne nettverkskoblinger for perifere regioner. Dette på bakgrunn av at jeg ser et behov for mer forskning på sammenhengen mellom samhandling og narrativer, og kan bidra til å avdekke flere muligheter og implikasjoner rundt innovasjonspolitikkenes rasjonale og mulig utfordre systemet slik det fungerer både nasjonalt og regionalt i dag.

7 Referanseliste

Abelsen, B., Isaksen, A., Jakobsen, S.E. (red), (2013) ‘*Innovasjon-Organisasjon, region, politikk*’ Cappelen Damm Akademisk

Asheim, B., Isaksen, A & Trippel, M (2019) ‘Advanced introduction to - Regional innovation systems’ Edward Elgar Publishing Limited.

Bathelt, H., Malmberg, A & Maskell, P (2004) ‘*Clusters and Knowledge: Local Buzz, Global Pipelines and The Process of Knowledge Creation*’ Danish Research Unit For Industrial Dynamics (p. 1-44) URL:
[file:///C:/Users/synkl/Downloads/Clusters_and_Knowledge_Local_Buzz_Global_Pipelines%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/synkl/Downloads/Clusters_and_Knowledge_Local_Buzz_Global_Pipelines%20(1).pdf)

Clark, T., Foster, L., Sloan, L., & Bryman, A. (2021). ‘Bryman’s Social Research Methods
Everviz (2023) ‘Prosentvis befolkningsutvikling (X-aksen) og sysselsetningsutvikling (Y-aksen) fra 2012 til 2022 for kommuner i Innlandet,’ Last modified (27.02.2023) everviz.com:
<https://app.everviz.com/share/8tTOZqE-i>

Fitjar, R. D., Isaksen, A & Knudsen, J.P. (2019) ‘*Politikk for innovative regioner*’ kapittel 9 – ‘*Regional sammordning av innovasjonspolitik*’, Capelen damm akademisk

Fløysland, Arnt, Njøs, Rune, Nilsen, Trond, Nygaard, Vigdis (2017) ‘*Foreign direct investment and renewal of industries: framing the reciprocity between materiality and discourse*’ Routledge, Taylor & Francis Group, URL:
<https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/09654313.2016.1226785?needAccess=true&role=button>

Hernes, T. (2020) ‘*organisering i en verden i bevegelse*’ Cappelen Damm Akademisk

Innlandfylket, (2021) ‘*Handlingsplan FoUi-strategi 2021-2024*’ Innlandet fylkeskommune, URL:
https://innlandetfylke.no/_f/p1/i2209bdab-0035-4054-a0db-71c881221247/handlingsplan-foui-2021-2024.pdf

Innlandfylket, (2021) ‘*Strategi for forskning, utvikling og innovasjon i Innlandet 2021-2024*’, innlandet fylkeskommune, URL: https://innlandetfylke.no/_f/p1/ie05dcb2f-d79e-4a0d-b98c-1be281b36116/foui-strategi-2021-2024.pdf

Innlandfylket, (2018) ‘*Regional plan – Kompetanse for arbeidsliv i rask endring 2018 - 2030 (Revidert etter vedtak i Fylkestinget 24.04.18.)*’ Oppland Fylkeskommune, URL: <https://innlandetfylke.no/f/p1/i50654d73-2a53-48d4-bbd3-d968cc7e4f95/regional-plan-kompetanse-for-arbeidsliv-i-rask-endring-2018-2030.pdf>

Innlandetfylke, (2018) ‘*regional plan for kompetanse og arbeidskraft 2019-2030*’, Hedemarken fylkeskommune, URL: <https://innlandetfylke.no/f/p1/i2f8edec6-cf61-4515-a00a-7706470a8bc2/regional-plan-for-kompetanse-og-arbeidskraft-2019-2030.pdf>

Innlandetfylke, (2018) ‘*regional plan for verdiskaping 2018-2030*’, Hedemarken fylkeskommune, URL: <https://innlandetfylke.no/f/p1/ie9c7c52a-f6ff-477b-a7e2-1ffbfe5bcfb4/regional-plan-for-verdiskaping-2018-2030.pdf>.

Isaksen, A., & Asheim, B. (2008) “*Den regionale dimensjonen ved innovasjoner*” in A. Isaksen, A. Karlsen, & B. Sæthre (Eds.) “*Innovasjoner i norske næringer: et geografisk perspektiv*” Bergen: Fagbokforlaget, (s. 19-40).

Jacobsen, Dag. Ingvar (2022) “*Hvordan gjennomføre undersøkelser? – innføring i samfunnsvitenskapelig metode*” 4. utgave, Cappelen Damm akademisk

Johannesen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L (2016) ‘*introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*” 5. utgave, Abstrakt forlag

Johannesen, A., Tufte, P.A. & Christoffersen, L (2021) ‘*introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*” 6. utgave, abstrakt forlag

Kommunal-og moderniseringsdepartementet (2019) “*Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023*” Vedtatt: 14.05.2019, Regjeringen.no, <https://www.regjeringen.no/contentassets/cc2c53c65af24b8ea560c0156d885703/nasjonale-forventninger-2019-bm.pdf>

Kommuneprofilen (2023) “*Statestikk og nøkkeltall for din kommune – Bedrifter og foretak + Bedriftsbestand i alt + Din region*” Datagrunnlag: statistisk sentralbyrå (ssb), Last modified: 01.01.2023, kommuneprofilen.no, https://www.kommuneprofilen.no/profil/bedrift/DinRegion/bed_aar_region.aspx

Kvale, S., & Brinkmann, S (2015) ‘*Det kvalitative forskningsintervju*” 3. Utgave, Gyldendal akademisk.

NHO (2022) ‘Kommune-NM – Tynset’ NHO, <https://www.nho.no/tema/offentlig-sektor-og-naeringslivet/kommune-nm/>

NHO (2022) ‘NHOs kommune-NM’ NHO, https://kommunenm.nho.no/files/Kommune-NM_2022.pdf (s.1-22)

Nilsen, T., Grillitsch, M., & Hauge, A. (2022) ‘Regional studies - Varieties of periphery and local agency in regional development’ Routledge. URL: <https://brage.inn.no/inn-xmloi/bitstream/handle/11250/3029617/Nilsen%20et%20al.%202022.pdf?sequence=4>

Redinn (u.å.) ‘Regional dynamics and innovation capabilities in non-metropolitan contexts’ sist sjekket: 08.06.2023. Redinn.no, <https://redinn.no/>

Regjeringen, (2019) ‘Meld. St. 5 -2019-2020- Levende lokalsamfunn for fremtiden-Distriktmeldingen’ Regjeringen.no, <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-5-20192020/id2674349/?ch=1>

Rose, G. (2001) ‘Visual methodologies: An introduction to the interpretation of visual material’, London: Sage.

Rothaermel, F .T, (2019) ‘Strategic Management, 4e’ Mc Graw Hill education

Spilling, O. R. (2010). kapittel 1: ‘Innovasjonspolitikkenes rasjonale’ in O.R. Spilling (Ed) ‘Innovasjonspolitik’ (s. 11-32). Bergen: Universitetsforlaget

Statistisk sentralbyrå (ssb) (2020) ‘Standard for økonomiske regioner’ Statistics Norway, URL: <https://www.ssb.no/klass/klassifikasjoner/108>

Steinmo. M., Lauvås. T.A., Eidem. P.A., Salamonsen. K., & Paulsen. M., (2018) ‘Bedrifters innovasjonstilnærming i perifere regioner’ Universitetsforlaget, URL: https://www.researchgate.net/publication/327426243_Bedrifters_innovasjonstilnaerming_i_perifere_regioner

Thorsnæs. G (2023) ‘Tynset’ sist oppdatert: 01.06.2023, Store norske leksikon, snl.no; <https://snl.no/Tynset>

Tynset kommune (2017) ‘Strategisk næringsplan 2017-2021’, Vedtatt av kommunestyret – 25.04.2017, https://www.tynset.kommune.no/_f/p1/i364b35bc-aa2f-421e-81c2-aa3ed48e2b41/strategisk-naringsplan.pdf (s. 1-16).

Vedlegg

Vedlegg 1. Intervjuguid: Utvalg 1

Overordnede tema som bør dekkes

- Info om regionen
- Sentrale bedrifter i regionen
- Samarbeid/Regionale effekten av tilstedeværelsen/ evt. Innsikt i utviklingsarbeid/innovasjon i bedriftene.
- Innovasjon i regionen (kultur)
- Regionale effekter av innovasjoner
- Barrierer for innovasjonsaktivitet/Framtidsvisjoner
- Andre regioner som man ser til

Formål med intervjuene

- Hva informasjon ønsker jeg å hente ut fra intervjuet

“Hvorfor gjør Tynset det så bra, tross i deres barrierer og utfordringer knytt til å være en perifer region”

1. Fortell om bedriftens historie.
2. Hvordan ser nettverket til bedriften ut?
 - a. Internt i regionen
 - b. Ut av regionen
3. Hvorfor etablerte dere bedriften i regionen?
4. Hvordan jobber dere med Innovasjon?
5. samarbeider dere med andre om innovasjoner?
6. Hvem ser dere til når dere skal foreta et prosjekt eller innovasjonsaktivitet?
7. Hva konkret har dere gjort for å effektivisere drift?

8. Hvordan opplever dere at virkemiddelapparatet og offentlige myndigheter støtter dere?

a. Hva prosjekter/samarbeid har de vært inkludert i tidligere?

9. hva mener du har hatt positiv innvirkning på driften deres fra start til slutt?

a. Hvilken prosjekter vil du løfte frem

b. Hvilke samfunnsendringer vil du løfte frem?

10. medarbeiderdrevet innovasjon?

a. Eksempler

b. Hvordan fanger dere opp gode ideer i bedriften eller hvordan åpner dere opp for innspill fra medarbeidere

11. (Kunnskapsdeling og utdanning i bedriftene) Hvordan tilbyr dere videreutdanning/kursing til de ansatte i bedriften og evt hvilke?

a. Hvilke bakgrunner har deres ansatte? utdanningsbakgrunner

12. Har behovet i markedet endret seg og hvordan har dere endret dere til dette?

13. Hvordan leser dere regionens fremtid og hvilke samfunnsansvar har deres bedrift knytt til fremtidsutsikter

Vedlegg 2. Intervjuguid: utvalg 2.

Overordnede tema som bør dekkes i intervjuet

- Info om regionen
- Sentrale bedrifter i regionen
- Samarbeid/Regionale effekten av tilstedeværelsen/ evt. Innsikt i utviklingsarbeid/innovasjon i bedriftene.
- Innovasjon i regionen (kultur)

- Regionale effekter av innovasjoner
- Barrierer for innovasjonsaktivitet/Framtidsvisjoner
- Andre regioner som man ser til

Formål med intervjuene

- Hva informasjon ønsker jeg å hente ut fra intervjuet

‘‘Hvorfor gjør Tynset det så bra, tross i deres barrierer og utfordringer knytt til å være en perifer region’’

1. Informasjon om Tynset regionen

- a. Generelt helst nyere tid, samt også litt
- b. Historisk innsikt (hva bygger regionen på, hvilken rolle spilte Tynset i innlandet og nasjonalt for 100 år siden)
- c. Strukturer
- d. Samarbeid /nettverk

2. Aktiviteter i regionen

- a. Arrangementer
- b. Møteplasser

3. Produksjon

- a. Hvilke tjenester kan man få tak i
- b. Hvilke produkter produseres

4. Hva som kjennetegner Tynset regionen i et innlandsperspektiv

- a. Historisk betingede bedrifter?
- b. Markedsmessig

- c. Geografisk plassering (i nasjonalt og regionalt perspektiv) – Tynset sentral/strategisk plassert på bakgrunn av de varer og tjenester som produseres?
- d. Politisk (strategier for utvikling/tilrettelegging?)
- e. Nettverk (både ut og inn av tynsetregionen)

5. Hvem er en Typisk Tynseter?

- a. Hvilke mennesker bor eller bosetter seg i regionen?

Selvbergende, gardseigere eller inflyttere på grunn av at partner har en jobb her.

6. Hva er Tynset sine utfordringer og barrierer?

- a. Geografisk? (både geografiske utfordringer i regionen samt på nasjonalt plan)
- b. Demografisk?
- c. Tilgang på kunnskap?
- d. Typer bedrifter som i Tynset (hvilke utfordringer finnes knytt til etablering av nye foretak eller ekspandere allerede eksisterende bedrifter i Tynset?)

7. Er det bedrifter i regionen som gjør det bedre enn andre og hvorfor?

8. Hvor ser du Tynset regionen om 10 år (basert på målsetninger, strategier)

9. hva er de konkrete utfordringer for Tynset regionen i fremtiden?

10. Hva har vært avgjørende for å lykkes med innovasjonsaktiviteter i regionen?

- a. Fasilitatorer? Midler? Politikk? Støttespillere fra andre regioner?

11. Har Tynset regionen mulighet til å påvirke Nasjonalt og/eller internt/nasjonalt i fremtiden

- a. Levere tjenester/produkter?

12. Hva har det offentlige myndighetene/interesseorganisasjoner på regionalt nivå gjort for å redusere barrierer?

- a. Tiltak? Aktiviteter? Nettverksplattformer(møteplasser)

13. Hvilke andre regioner ser dere til og tar læring fra? Andre regioner eller steder av samme karakter (perifer)

14. Hvem innoverer og hvorfor?

- a. Er innovasjonsaktivitet betinget i utfordringer, problemer som oppstår, kriser?
- b. Er innovasjonsaktiviteten betinget i et ønske om å være "fremoverlent" og sette kurs for fremtiden?
- c. Er det de offentlige myndigheter/ interesseorganisasjonene som initierer til innovasjon i bedriftene eller er det bedriftene som ber om støtte til å innovere hos disse?

Vil du delta i forskningsprosjektet

” Perifere regioner som drivere for innovasjon ”

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å se på hva som har gjort til at Tynset som økonomisk region skårer bra på undersøkelser knytt til innovasjonsevne tross sine begrensninger bunnset i det å være en perifer region. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med denne masteroppgaven er å forske på hva som gjør at perifere økonomiske regioner som Tynset evner å produsere resultater kring innovasjonsaktivitet. Det overordnede temaet for masteroppgave er regional ulikhet når det gjelder innovasjonsaktivitet. Det er ikke ny kunnskap at bedrifter i perifere regioner har gjennomsnittlig lavere innovasjonsintensitet sammenliknet med bedrifter og næringer i mer sentrale regioner. Samtidig viser tall fra SSB at enkelte regioner i periferien skiller seg ut fra dette mønsteret. Dette har ledet meg til å forsøke å forstå hvilke mekanismer som ligger bak det faktum at enkeltbedrifter i perifere regioner lykkes med innovasjonsarbeid. Dette blir belyst gjennom å se til den utviklingen Tynset kommune har hatt de siste årene og det at bedrifter i kommunen skårer høyt på innovasjonsaktiviteten prosessinnovasjon og derfor skiller seg ut fra andre steder av tilsvarende demografisk størrelse i innlandsregionen, men også nasjonalt.

Masteroppgaven tar utgangspunkt i det pågående forskningsprosjektet REDINN (<https://redinn.no/>). Hvor av ny forskning prøver å belyse hvordan tynne regionale innovasjonssystem kan være sterke bidrag til å styrke innovasjonsevnen nasjonalt og potensielt internasjonalt. Denne forskningen tar utgangspunkt i tall fra community innovation survey (CIS data), rapporter og forskningsartikler som støtter disse funnene. Med utgangspunkt i den innsikten jeg har fått vil det også være relevant å se til næringer i Tynset sitt nettverk både lokalt, regionalt men også nasjonalt. Tematikken i masteroppgaven vil derfor være: Innovasjon i tynne regionale innovasjonssystemer, samt hva som kan forklare hvorfor noen bedrifter lykkes, og på hvilken måte disse støttes av virkemiddelapparatene lokalt.

Dette har ledet ut i problemstillingen:

’Hva kan forklare hvorfor perifere økonomiske regioner som Tynset evner å drive innovasjonsarbeid på tross av sine begrensninger og utfordringer?’

For å kunne besvare denne problemstillingen har jeg også utledet noen underspørsmål:

1. Hvilke begrensninger og utfordringer karakteriserer perifere regioner som Tynset, når det gjelder innovasjon og utvikling?
2. Hvordan kan enkeltbedrifter være sterke pådrivere for innovasjon og utvikling i perifere økonomiske regioner?
3. Hvordan arbeider virkemiddelapparatet sammen med næringene i Tynset regionen med innovasjon og innovasjonsaktiviteter?
4. På hvilken måte skiller Tynset seg fra de andre områder regionalt og nasjonalt av samme karakter, begrensninger og utfordringer?

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskolen i innlandet – avd Lillehammer er ansvarlig for prosjektet. Forskeren ved prosjektet er: Synnøve Agathe Klakegg med veiledning fra Trond Nilsen

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Utvalget er gjort på bakgrunn av oppgavens natur og på bakgrunn av opplysninger og informasjon som er relevant for å besvare problemstillingen og forskningsspørsmål.

Du er en del av utvalget som er utført på bakgrunn av din stilling i bedriften som er aktuell. Bedriften du representerer er med på å påvirke grad av utvikling og innovasjonsaktivitet på et større samfunnsmessig plan. Bedriften du arbeider i har stor betydning for den lokale bnp og arbeidsplasser lokalt i Tynset regionen.

12 andre med tilsvarende bakgrunn og posisjon er også blitt invitert til intervju.

Jeg ble tipset om å ta kontakt med deg og din bedrift fra kommunen og Innovasjon Norge avd. Innlandet. Hvor jeg også fikk en kortversjon av deres utvikling de siste årene.

Hva innebærer det for deg å delta?

Metoden som blir benyttet for å forske på problemstillingen er kvalitativ metode, dette betyr at jeg planlegger å gjennomføre intervjuer, helst fysisk, men det ikke lar seg jeg også muligheter for å gjennomføre dette digitalt. Gjennom intervjuet ønsker jeg å hente inn opplysninger som kan være relevant for mine forskningsspørsmål og tematikken jeg belyser.

Typen opplysninger jeg kommer til å samle inn er ikke preget av å være av personlig karakter, men heller opplysninger om bedriftens utvikling og strategier for planlagt ekspansjon og utvikling, samt samarbeidspartnere og kunnskapsdeling. jeg kommer til å notere litt underveis i intervjuene, men siden jeg er alene om jobben ønsker jeg også å kunne ta opptak av intervjuet for både å sikre funn og for at intervjuene skal kunne oppleves som en diskusjon og samtale.

Om du velger å takke ja til å delta i prosjektet kommer jeg til å kontakte deg og avtale et tidspunkt for intervju, belag deg på at et intervju kan vare alt fra 45 – 60 minutter. Jeg kommer til å ta lydopptak av intervjuet, dette opptaket kommer kun til å bli brukt til å transkribere intervjuet, og er kun tilgjengelig for meg og vil bli slettet etter at prosjektet er avsluttet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

Det er hovedsakelig kun jeg som vil ha tilgang til dine personlige opplysninger, likevel vil også veileder mulig få innsikt i deler av opplysninger knytt til bedriften om jeg trenger rådgivning og veiledning rundt spesifikke temaer og opplysninger.

Jeg kommer til å benytte nettskjema diktafon for å sikre at lydopptak er lagret på en sikker plass og for å unngå at andre kan få innsikt i de lydopptakene under og etter prosjektets pågår. Jeg vil i transkriberingene bytte ut navn på intervjuobjekt samt bedriften med koder for å anonymisere informanten og vil lagres på egne navnelister adskilt fra øvrige data.

Synnøve Agathe Klakegg er den som er prosjektansvarlig er også den som behandler all data og personopplysning og står ansvarlig for å sikre alle personopplysningene.

det vil være mulig at deltakerens bedrifter vil kunne gjenkjennes i publikasjoner, hvilken type informasjon som vil kunne gjenkjennes er per nå uvisst.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysningene anonymiseres når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er Sluttidspunkt den 9 juni. Ved den satte dato vil evt personopplysninger og opptak bli slettet, transkribering og notater vil bli beholdt frem til vurdering og karakter er satt, for kvalitetssikring.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Høgskolen i Innlandet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Høgskolen i Innlandet ved student: Synnøve Agathe Klakegg, Telefon: 90271679, epost: synkla@hotmail.no. Veileder: Trond Nilsen, telefon: 61288245, epost: trond.nilsen@inn.no
- Vårt personvernombud: personvern@inn.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig
Synnøve Agathe Klakegg/ Trond Nilsen
(Forsker)

Trond Nilsen
(veileder)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *''Perifere regioner som drivere for innovasjon''* og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- at *Synnøve Agathe Klakegg* kan gi opplysninger om meg til prosjektet – hvis aktuelt
- at mulige opplysninger om bedriften jeg er del av kan publiseres

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

